

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L
Telefon šte. 72, ponoči tud'
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 94

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 499

Podružica: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.843. — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.242.

Ljubljana, 7. avgusta.

Iz Rima prihaja vest, da se je po želji italijanske vlade Sv. Stolice odločila odpoklicati goriškega nadškofa doktorja Franca B. Sedeja in ga nadomestiti s škofom italijanske narodnosti, ki bo po volji fašizmu. V »Jutru« je obravnavani sklepi fašistovskega kongresa v Pulji, ki je zahteval, da mora v Italiji vsakdo moliti italijansko, so bili signal za novo ofenzivo, katere prva večja žrtev bo, kakor vse kaže, nadškof Sedej. Koncentrični boj proti Jugoslovenom v Julijski Krajini na cerkvenem polju se je začel takoj po prevratu. Naravno, da je pri tem glavno besedo vodila italijanska vlada. Vatikan pa se je dal potiskati. Po stari diplomatski šegi je našim rojakom trdil, kako nerad se da od vlade siliti, v resnici pa je v vseh stvareh pristajal brez boja, ako so račun plačali Slovenci in Hrvati. Najprej vprašanje Reke v cerkveni organizaciji; sledila je odstranitev tržaškega škofa dr. Karlina in nato čisto sistematično nametanje Italijanov v cerkveni službi, zlasti v Istri in v področju tržaškega škofa. Danes se toliko vpije, da Mehika zahteva odstranitev nedržavljanov z duhovniških služb, ko pa je šlo za škofa Karlina, cerkev ni ganila z mezinem, da se zavzame za njegovo državljanstvo v Italiji! Ali naj se v javnosti obravnava, kako so se reševale opcije duhovnikov Slovencev za italijansko državljanstvo, ko je italijanska uprava povsem v sporazumu s svojimi škofi razdelila optante v klerikalne in »neza-nesljive«, t. j. narodne duhovnike, ki so zaradi tega morali iti?

Tudi v Sedejevem vprašanju igra Sv. Stolice dvojno vlogo. Slučaj je tako jasen in čist, kakor noben drugi. Sedej je rojen Gorican, ni sence kakega poskusa favorizirati Slovence ali se kaj več, se mu ne more očitati, kaj šele dokazati. Vidi se, da se ga hoče odstraniti samo zato, da pride na njegovo mesto oseba, ki bo s cerkvenimi sredstvi aktivno delala za poitalijančenje Slovencev. Za Sv. Stolico ni nič težko, da bi vprašala po vzrokih in odgovorila italijanski vladi, ako se ne navedejo, ali pa se navedejo namišljeni in nezadostni, da vladini želji ni možno ustreči. A vsega tega Sv. Stolice ne stori. Ona pač mežika vzemirjenje Slovencev, da ji »srce krvavi«, obenem pa skomiga z rameni. Obstoja strašen sum, da je celo upiranje Sv. Stolice le navidezno, da je stvar z italijansko vlado že davno dogovorjena, tako da naj se videz in lice Vatikana napram Slovincem krije do skrajnosti. Pri vatikanskih diplomatih je vse in tudi ta strahovita prevara mogoča.

Kako drugače je postopala Sv. Stolice proti Jugosloviji! Za enega aktivnega škofa v Jugosloviji je dokazano, da se je v Zavodu sv. Jeronima zgražal, ker je tam podobna našega kralja, kakor ga je upravnik zavrnili. A Sv. Stolice je izmenjala upravnika, ne pa dotičnega škofa! Rimska kurija misli, da si v Jugosloviji takih stvari ne zapomnimo, in potem ko si je z dvojno svojo mero končno zapravila vsak ugled in možnost simpatije, hinavsko in začudeno vprašuje, kako to. Diplomacija Sv. Stolice je prav iz istega kova, kakor na Kvirinalu: krivična, žaljivo odurna, obenem pa hinavska.

Medtem ko so nacionalni krogi že davno videli intimni odnosaj Sv. Stolice s fašizmom in vedo, da predstoji Slovincem in Hrvatom v Julijski Krajini prava Golgota v cerkveno-političnem oziru, kar je pač našim tamošnjim klerikalcem strašna zahvala za to, da so narodno fronto razcepili! — Se je naš klerikalstvo vedno vdajalo nadam, da bo Sv. Stolice vendarle pokazala odpor v korist našemu jeziku in duhovščini. Čudno nepoznanje razmer! Saj je 80 odst. kardinalov Italijanov, vsa vatikanska diplomacija je italijanska, papež sam je navdušen Italijan, kakor brez ugovora mnogokrat poudarja fašistovski tisk. Kristov nauk je univerzalen, a rimska cerkev je po svoji vrhovni in edino merodajni organizaciji italijanska, pa uporablja univerzalizem samo tam, kjer treba druge narode slabiti.

»Slovenec« se je kot nekak zastopnik katoliških Jugoslovenov šele zadnji čas začel baviti s temi vprašanji in je znal brdeček nima za g. Sedeja. »Slovenec« sicer nima nobene pravice nastopiti kot mandat Jugoslovenov katoliške vere, a toplot se z njegovim prototom proti odstranitvi g. Sedeja gotovo strinja vsakdo. Da, da, res je: ta odstranitev ni le žalitev celega našega naroda, ona je obenem udarec v obraz katoliškim vernikom tu in onstran granice. Zlasti tistim vernikom, ki pokorni vatikanski migom govorijo o »straži na Drini« in se dajejo zavajati v zmotno politiko napram konsolidaciji našega naroda in države. To imajo v zahvalo za svojo slepo pokornost, za svojo politiko, s katero so se povsod osovražili, za svoja romanja, za milijone, ki so jih že znosili in jih še nosijo v Rim!

A taktika, ki si jo je izbral »Slovenec« ne bo pomagala. Milo stokanje in zavijanje oči spojeno z izjavami neomejenega zaupanja in večne udanosti ne bo zaleglo. Treba jasne in direktne

Demarša v Sofiji se izvrši danes?

Pridružita se ji tudi Rumunska in Grška. — Posledice desetdnevnega oklevanja vlade. — Kaj poroča Pariz o intervenciji velesil.

Beograd, 7. avgusta p. Dr. Ninčić je tekot dopoldneva v svojem kabinetu redigiral besedilo note in se je vmes opetovano podal h g. Uzunoviću, deloma sam, deloma v spremstvu poslanika Rakića, ki je bil vse dopoldne pri Ninčiću. Okrog 11. dopoldne je prišel k Uzunoviću minister dvora Janković, ko se je tudi dr. Ninčić ravno mudil v predsedstvu vlade. In tako je minister Janković prejel vse informacije o tekstu note, katere je potem telefonsko sporočil na Bled.

Z vsi gotovostjo se zatrjuje, da bo poslanik Rakić jutri popoldne po povratku v Sofijo izročil noto bolgarski vladi v roke zunanjemu ministru Burovu. Kolikor se doznava, nima nota oblike ultimata, kakor se je spočetka pričakovalo, a je vendar precej energična. Poslednjič opominja bolgarsko vlado zaradi vpadov bolgarskih komitejev. V početku konflikta med nami in Bolgarijo je bila naša vlada odločena, da ultimativno zahteva razpust makedonskega komiteja. Toda med tem, ko je vlada celih deset dni iskala pritrje grške in rumunske vlade, je angleška vlada na prijateljski način posredovala v Beogradu in Bukarešti ter je naša vlada morala opustiti svojo prvotno namero.

Politična javnost je pričakovala popolnoma drugačno rešitev zadeve in da bo vlada zavzela odločno stališče. Zato piše skoro vse časopisje zelo nepo-

voljno o načinu, kako se vodi naša zunanja politika. Besedilo note bo, kakor se čuje iz zun. ministrstva, objavljeno šele po izročitvi v Sofiji, torej v ponedeljek.

Naši akciji sta se pridružili tudi Rumunska in grška vlada. Njuna zastopnika v Sofiji bodeta izročila bolgarski vladi enako noto all vsaj podobno. Vsebinske note se pošlje tudi svetu Društva narodov, hkrati z izročitvijo v Sofiji. Zunanji minister dr. Ninčić odpotuje začetkom prihodnjega tedna na Bled na dopust, iz česar je sklepati, da je smatrati ves incident z izročitvijo note za končan.

Pariz, 7. avgusta (brž.) Iz Beograda poročajo uradno, da so Francija, Anglija in Italija izvršile pri jugoslovenski vladi prijateljsko demaršo v tem smislu, da se bodo podvzele vse mere, da se prepreči ponovitev obmejnih incidentov od strani Bolgarije.

Beograd, 7. avgusta n. Sotrudnik »Politike« se je informiral pri angleškem poslaniku o njegovem posetu pri dr. Ninčiću, ki je zbudil toliko pozornosti. Poslanik Cunard je izjavil, da njegovemu posetu pri zun. ministru pripisuje javnost preveliko važnost. Dejal je, da je njegov poset le v zvezi s prijateljskimi nasveti v sedanji krizi. Po njegovem mnenju je kritični moment sedanje krize z Bolgarsko že minil, in da se bo vse dobro izteklo.

Vedno večja nejasnost v radikalskih vrstah

Radikalni glavni odbor ne more priti do nobene končne odločitve glede izključitve M. Bobića. — Pismo ožje opozicije Marku Trifkoviću in predsedniku vlade. — V znamenju občinskih volitev. — Priprave na preokret v politiki Zemljoradniške stranke?

Beograd, 7. avgusta p. Politična javnost se je danes bavila predvsem z vprašanjem naše demarše v Sofiji iz z občinskimi volitvami. Skupščinski anketni odbor se je na današnji seji zopet odločil in sicer do 17. t. m., da bi se njegovi člani mogli udeležiti agitacije pri občinskih volitvah. Vse stranke imajo zadnje dni v Beogradu vsak dan shode v raznih predmestjih, na katerih nastopajo uglednejši kandidati za novi občinski svet beograjski. Največje razburjenje se opaža v radikalskih vrstah zaradi oddvojenosti kandidatnih list. Ožji glavni odbor radikalne stranke je za zvečer ponovno sklical sejo, ki je pa ni bilo, ker se predsednik stranke Aca Stanojević še vedno ni prijeljal iz Knjaževca. Okrog 18. ure so se v skupščini zbrali skoro vsi člani ožjega glavnega odbora, med njimi tudi predsednik vlade Uzunović z vsemi radikalskimi ministri. Seja pa se je pretvorila le v neobvezno konferenco, na kateri je prevladovali mišljenje, da se ima vsekaror izključiti iz stranke g. Bobića, a do formalnega sklepa ni moglo priti, ker je manjkal poslevoedeči podpredsednik Aca Stanojević. Čulo se je glasovi, da Stanojević nalašč zavlčuje svoj prihod v Beograd, da bi na ta način prekril žal notranjemu ministru Maksimoviću račune in da bi ostalo vprašanje izključitve Bobića kolikor mogoče dolgo odprto. Vслед tega je prišel tudi ministrski predsednik Uzunović v neprijeten položaj, ker bi moral jutri nastopiti na radikalnem shodu v hotelu Pariz in imeti velik-agitacijski govor. Ker izključitev Bobića iz stranke še ni definitivna stvar, se noče g. Uzunović sedaj preveč eksponirati za listo g. Karajovanovića. Novinarjem je izjavil, da se ne ve, ali bo govoril na jutrišnjem shodu, ker bo itak nastopilo mnogo govornikov in da zato ni potrebno, da povzame besedo tudi on. Ko so pristali Karajovanovića slišali to izjavo ministrskega predsednika Uzunovića, so bili zelo vznemirjeni.

Načelniki opozicije so poslali danes pred-

besede. Kakor vsaka politična instanca, tako tudi rimska kurija reagira samo, če vidi odločnost. Mussolinija se boji svojih slepih ovčev za ne. Zato jih v zasmeš frazi v univerzalizem prodaja za skledo leče.

Če bi bili pastirji katoliških vernikov pri nas res odločni nacionalni možje, pripravljali gospodi enkrat na ves glas in brez ovinkov povedati, da se ne damo žaliti od laških kardinalov in če bi imeli poguma zagroziti z vsemi posledicami, tedaj bi Vatikan videl, da govori mož z možem in ne gospod s hlapcem in da za tem možem stoji 12 milijonov Jugoslovenov. In fašistovska gospoda bi ne imela več lahkega posla pri Vatikanu...

Usoda zadnjih ostankov našega jezika in naših duhovnikov v Julijski Krajini je v rokah jugoslovenskih cerkvenih poglavarjev. Kakor bodo oni nastopili, tak bo odmev v Rimu. Na ponižno prosjačenje in prelinjanje solz, kakor jih vidimo v »Slovincu«, je Rim reagiral z bičem. Vravnanje hrtenico, pa bo ste videli, kolika moč je skrita v tej gesti!

sedniku Narodne skupščine Trifkoviću v Gastein že napovedano pismo, v katerem zahtevajo sklicanje zbornice zaradi nujnih zakonodajnih poslov, predvsem zaradi gospodarske krize in poplavl, ki so povzročile tako velikansko škodo. V pismu pravijo, da vlada ni sposobna, da bi omejila posledice poplavl. Kot vzrok za sklicanje skupščine navajajo načelniki opozicije tudi dejstvo, da je vlada opetovano kršila zakone, in da oblastva vrše nasilje v Južni Srbiji. Pismo veli nadalje, da je bila cela vrsta uglednih predstavnikov Davidovičeve stranke pretepena in da še vedno čaka na pravično in vestno preiskavo, ki naj ugotovi to zločinsko postopanje. Dolžnost Narodne skupščine je, da se sestane. Zato se poziva predsedništvo zbornice, naj takoj skliče skupščino, sicer odklanjajo poslanci opozicije vsako odgovornost.

Slično osebno pismo so poslali načelniki opozicije tudi ministrskemu predsedniku Uzunoviću s sledečim dodatkom: »Dolžnost vlade je, da zahteva sodelovanje Narodne skupščine in da se je ne izogiba. Toda ako je vlada že dopustila, da iz lastne inicijative ne vrši te svoje dolžnosti, zahtevamo mi kot poslanci, svesti si svoje dolžnosti, v imenu parlamentarnih skupin, ki jih predstavljamo, naj se vlada sporazume s predsednikom Narodne skupščine, da skliče zbornico.«

Tekot dopoldne so predsednika vlade Uzunovića posetili ministri dr. Sršić, Milan Simonović in general Dušan Trifunović. Referirali so mu deloma o svojih resornih zadevah, deloma pa se informirali o položaju.

Z velikim zanimanjem se pričakuje jutrišnji zbor davidovičevcev v hotelu »Takovo« in radikalev v hotelu »Pariz«. Zemljoradniški so pričeli z velikimi pripravami za svoj kongres, ki se vrši 11. in 12. septembra v Sabcu. Mnogo pozornosti vzbuja dejstvo, da bo o politični situaciji govoril dr. Milan Gavrilović, bivši diplomatski predstavnik kraljevine Srbije v Londonu in drugod, a sedaj solastnik »Politike«. Dr. Gavrilović zastopa zmerno in strogo nacionalno strujo v zemljoradniški stranki.

Alarmantne vesti o Pašićevem zdravju

Beograd, 7. avgusta. p. Današnje »Novosti« objavljajo pismo nekega politika iz Karlovič Varov o zdravstvenem stanju Nikole Pašića. Po teh informacijah ni zapustil gosp. Pašić sobe, odkar je prišel v Karlove Vari, sedaj pa že 15 dni leži. To potrjujejo tudi v hotelu Savoy. Intervjuje diktira gosp. Sokolović in še en gospod, o katerem pa nečemo povedati, kako se piše. Ta gospod prihaja jutraj in ostaja pri gosp. Pašiću do večera in se ne vpišuje v hotelsko knjigo. »Mislim«, pravi ta politik nadalje v svojem pismu, čda je to gosp. Velizar, ki se mudi v bližini, v Francovih Varih. Zvedel sem tudi še druge zanimive podrobnosti, kdo vse prihaja iz inozemstva k Nikoli Pašiću na njegovo povabilo. Ako bi bila imena objavljena, bi to izkazalo naravnost senzacijsko. Te dni pride v Karlove Vari tudi ruski diplomat Litvinov, ki prihaja semkaj vsako leto.

Sklicanje kongresa v Versaillesu

Ratifikacijska debata o washingtonskem in londonskem finančnem sporazumu odgodena. — Senat je odobril Poincaréjeve finančne načrte.

Pariz, 7. avgusta (brž.) Prihodni tork se sestane v Versaillesu narodna skupščina. Pariz, 7. avgusta s. Odgoditev ratifikacijske debate se smatra za končnoveljavno. Kakor poroča »Quotidien« se bo zbornica sestala 15. septembra ali pa začetkom oktobra, da razpravlja o ratifikaciji. Zunanja komisija zbornice se sestane v ponedeljek, da imenuje poročevalca za ratifikacijo. Kot kandidata se imenujeta Loucheur in Chaumlin.

Pariz, 7. avgusta s. Senat je z 281 proti 3 glasovom sprejel zakonski načrt o amortizacijski blagajni in z 271 proti 11 glasovom zakonski načrt glede dogovora s Francosko banko o nakupu zlata in deviz. Ker je bilo v zakonskem načrtu glede amorti-

zacijske blagajne izvršenih še nekaj izprememb, pride ta načrt še enkrat pred zbornico. V debati je sporočil ministrski predsednik Poincaré, da namerava vlada doleteti za državne bone z daljšim kot enoletnim rokom prejšnjo konvertacijo. Desničarski senator Delahye je označil te odredbe kot iluzorne ter je izjavil, da vodi ta pot k bankrotu ter da bo revolucija vse izpremenila. V Versaillesu se mora vzpostaviti monarhija.

Newyork, 7. avgusta (brž.) Zakladni podtajnik Winston je izjavil, da bodo ameriški finančni krogi v slučaju, da Francija ne ratificira washingtonskega dogovora, odklonili tej državi vsako posojilo.

Možnost kompromisne rešitve rudarske krize

Optimizem v angleških političnih krogih. — Konec rudarske stavke še ta mesec? — V torek sestanek izvrševalnega odbora rudarske zveze.

London, 7. avgusta, d. Skoraj v vseh rudarskih okrajih se opaža, da je vedno več delavcev za kompromisni predlog cerkvenih poglavarjev. Le v Lancashireu, Durlhamu in Južnem Walesu je izid glasovanja med rudarji še negotov. Vse kaže, da je konec stavke v premogovni industriji zelo blizu. To sklepa politična javnost tudi iz tega, da je ministrski predsednik Baldwin odgodil svoj dopust, ki ga je nameraval prebiti v Aix les Bains. Z raznih strani se potrjuje, da so oni voditelji rudarjev, ki so tudi poslanci, dobili od načelstva rudarske zveze naročilo, naj ostanejo v Londonu, ker jih lahko vsak trenutek potrebujejo. Ti poslanci, ki jih je 40, so imeli tajno sejo, na kateri so izvolili zmernega tovariša Hartshorna za zaupnika, ako pride do pozitivnih pogajanj z vlado. V tej stvari je imel Hartshorn že zaupno konferenco s predsednikom vlade in z resornim ministrom. Strokovna organizacija angleških rudarjev se je nujno obrnila na vse rudarske organizacije za denarno podporo, da bi mogla med pogajanj ostati solidarna. Zaupnik in poslanec Hartshorn je izjavil svojim tovarišem, da je pričakovati konec stavke še ta mesec. Listi menijo, da bodo sprejeli rudarji posredovalni predlog, po katerem ostane v veljavi sedemurni delovnik, prejemki pa se hkrati znižajo za 10 do 20 odst.

V torek se sestane izvrševalni odbor rudarske zveze, da zavzame svoje stališče do poročil, ki prihajajo polagoma iz vseh rudarskih okrajev. Gre za referendum po okrajih glede stališča, ki so

ga zavzeli do spomenice, ki so jo delegati priporočali, naj jo sprejmejo in ki se nanaša na pogoje za zopetni začetek dela. Ta spomenica vsebuje sicer predloge, ki jih vlada nikakor ne bo mogla sprejeti, kakor n. pr. glede nadaljne podpore premogovni industriji, vendar pomenja precejšen korak naprej. Doslej so znani sklepi iz treh premogovnih revirjev, in sicer je sprejel okraj Northumberland spomenico z 59 glasovi delegatov proti 6, Cumberland, v katerem je le 11.000 rudarjev, pa jo je odklonil. Računajo, da bodo jutri znani izidi iz vseh okrajev.

London, 7. avgusta (brž.). Počasi prihajajo razni izidi glasovanja o predlogih cerkvenih poglavarjev za rešitev rudarskega spora. V Derbyshireju, v North Walesu, v Nottinghamu in Durhamu je izid glasovanja ugoden. V drugih okrajih je mnenje deljeno. Položaj v premogovni krizi je v splošnem nespremenjen. Povsod prevladuje red in mir. Ministrski predsednik Baldwin demantira vest, da vlada v rudarskih družinah glad ter izjavlja, da vlada ne bo dovolila premogovni industriji nikake podpore. Interesirani stranki se morete sporazumeti sami. Vlada bo eventualno pogajanja pospeševala in je pripravljena, da vsaki čas posreduje. Vlada je sprejela načelo razsodišča.

Pariz, 7. avgusta s. Kakor poroča »Daily Mail«, se je konferenca angleških francoskih strokovnih organizacij, ki je tukaj razpravljala o podpori stavkajočim angleškim rudarjem, končala brez vsakega uspeha.

Mellonova misija v Evropi

Po njegovem obisku v Rimu.

London, 7. avgusta. o. »Daily Mail« poroča iz Rima, da sta ameriški finančni tajnik Mellon in Mussolini na večerajšnjem sestanku razpravljala tudi o politični in gospodarski situaciji v Evropi ter v prvi vrsti o možnosti za sklicanje velike mednarodne konference, ki naj bi proučila ter rešila sedanje velike finančne težkobe.

Tudi »New York Herald« poroča iz Rima, da je Mellon izjavil, da je popolnoma zadovoljen z razpravami z Mussolinijem ter da je dostavil, da se njegova naziranja v vsem obsegu krijejo z onimi Mussolinijem. Mellon je pripomnil, da razgovor z Mussolinijem ni imel nikakega uradnega značaja. Priznal pa je, da je z Mussolinijem in finančnim ministrom Volpijem razpravljal o finančnih vprašanjih ter o vprašanju posojila, da lahko sestavi poročilo glede celokupnih ameriških interesov v Evropi. Mellon se bo z istimi nameni podal v Pariz, Bruselj in London.

Sovjeti v boju z opozicijo

Številne aretacije opozicionalcev.

Varšava, 7. avgusta. d. Listi poročajo iz Moskve, da je začela sovjetska vlada nastopati proti opoziciji z aretacijami kar v masah. Zlasti v četrtek ponoči je bila prijeta cela vrsta zastopnikov delavskih strokovnih organizacij. Novi predsednik črke je izjavil, da pridejo aretiranci pred sodišče radi pripravljanja oboroženega upora proti sovjetski vladavini. Aretacije so povzročile boljševidskim uradnikom pravcato paniko. Mnogo uradnikov je bilo prijetih zunaj Moskve in celo v vlakih.

Varšava, 7. avgusta. d. Rusko poslaništvo je poslalo listom izjavo, v kateri odločno demantira pretirane vesti o vojaškem uporu v Rusiji, ki se je baje pripetil in o dogodkih, ki so s temi v zvezi. Rusko poslaništvo pravi nadalje, da tudi niso resnične vesti o že dovršenem razkolu v komunistični stranki.

Avtomobilska nesreča

Pariz, 7. avgusta. (brž.) Ravnatelj Francoske banke in njegova žena sta se na vožnji z avtomobilom smrtno ponesrečila. Sin je težko ranjen.

Kulturni boj v Mehiki

New Yerk, 7. avgusta. s. Associated Press poroča iz Mehike, da bo spor s cerkvijo trajal precej časa, ker so se vsi posredovalni poskusi izjalovili. V vseh krogih se mnogo razpravlja, kako dolgo bo trajal ta spor in kake posledice bo imel gospodarski bojkot. Iz države Gueroero poročajo o novem uporu bratov Hidales, ki imajo približno 500 pristavev.

Mexiko City, 7. avgusta (brž.) Vlada je dovolila ameriškim duhovnikom, da smejo zopet opravljati službo božjo.

New Yerk, 7. avgusta (brž.) Zedinjene države so protestirale proti cerkveni politiki mehiške vlade. Izjava mehiškega poveljedelskega ministra Leonsa, da bodo velevali intervenirati v sedanjem cerkvenem sporu, je vzbudila v Mehiki veliko razburjenje. (Glej članek na 2. strani.)

Španska zahteva v Ženevi

Zeneva, 7. avgusta. d. Dejstvo, da je španski delegat v odboru Društva narodov za proučevanje reforme Sveta zaprosil, naj se odredi še ena seja tega odbora, pomenja po mnenju poučenih krogov, da namerava staviti Španija nov predlog v tej stvari. Z druge strani pa se čuje, da je korak španskega delegata presenetil člane Društva narodov. Mislijo, da se ne želi Španija ničesar drugega, kot da se odbor izjasni, ali hoče sprejeti njeno zahtevo po dodelitvi stalnega sedeža v Svetu Društva narodov ali ne. Drugi so zopet mnenja, da bo Španija vprašala člane Društva narodov, kake kompenzacije bi dobila, da se ji ne bi dovolil stalen sedež v Svetu. Smatrajo, da bi moral Svet le odkloniti špansko zahtevo, ako bi Španija forsirala rešitev tega vprašanja. Ni izgleda, da bi ostali člani sprejeli španski predlog, naj se vsi delegati Sveta volijo.

Nemčija in Društvo narodov

Berlin, 7. avgusta (brž.) »Daily Telegraph« piše, da naj se Nemčija ne razburja, ker ni dobila povabila na sestanek Društva narodov. Dobi ga takoj, ko postane članica te organizacije. Berlinsko časopisje je v celzi zadevi zelo rezervirano.

Gozdni požar v Ameriki

Newyork, 7. avgusta (brž.) Radi velikega gozdnega požara, ki divja že tri tedne, je odredila vlada, da se izprazni mesto Ashford v državi Montana.

Obnove pogajanj z Vatikanom

Izločitev veleposestev in agrarne reforme eno glavnih vprašanj. — Nastop novega poslanika Simića.

1. Milan, 6. avgusta. Vatikanški dopisnik «Correra della Sera» poroča, da je dospel v Rim jugoslovanski poslanik pri Vatikanu, Simić, ki ga je na kolodvoru sprejelo osobe njegovega poslanstva. Dopisnik veli nadalje, da pride v kratkem semkaj tudi papeški nuncij v Beogradu msgr. Pellegrinetti. Prihod teh dveh diplomatov pomenja, da se pogajanja za sklenitev konkordata med Vatikanom in Jugoslavijo bližajo koncu. Nuncij je v svojih pogajanjih z zunanjim ministrom dr. Ninčevićem vedno delal na to, da se odstranijo vse težave, ki so bile na poti in ki morda še sedaj ovirajo mirno rešitev zadeve.

Stari konkordat, ki je bil podpisan meseca junija 1913. s kraljevino Srbijo, takorekoč na predvečer svetovne vojne, nikakor ni mogel več ostati v veljavi, če zaradi povečanja ozemlja prejšnje Srbije. Vedno pa so prišle vmes stvari, ki so ovirale primerno rešitev zadeve, tako zlasti vprašanje zavoda sv. Jeronima.

Dopisnik «Correra della Sera» pravi nadalje, da je poslanik Simić na glasu kot spreten pogajalec in koncilijanten diplomat in bo gotovo znal rešiti troje problemov, ki so sedaj na dnevnem redu, namreč konkordat, agrarno vprašanje (!) in zadevo zavoda sv. Jeronima. Glede konkordata je bilo že dovolj pogajanj. Vprašanje delitve škofij je rešeno, čeprav se ni objavljena papeška bula o ratifikaciji sporazuma. Škofije so razdeljene s posebnim oziranjem na narodnostni vernik. Tako n. pr. spadajo dalmatinske škofije pod jurisdikcijo zagrebskega nadškofa, v resnici pa so avtonomne.

Agrarno vprašanje, t. j. zadeva cerkvenih veleposestev v Jugoslaviji, je precej komplicirano, ker je od njega sploh odvisno gnetno stanje duhovščine in cerkve. Mnogo je kraljev, kjer so duhovniki zelo revni in so navezani izključno na državo prejemke. Zato tudi ta del duhovščine ni zainteresiran na ureditvi tega vprašanja. Drugod pa ima duhovščina zelo velike prejemke, ki pa so se ponekod znižali zaradi razdelitve zemljišč med bivše bojevnike in vojne invalide. Zlasti velja to za deželo. Duhovščina in episkopat sta protestirala pri jugoslovanski vladi in dosegla delno vrnitev posestev, kakor to velja n. pr. za posestva nekaterih semenščak. Verjetno je, da bo vlada sprejela predlog škofov po odškodnini.

Vsekakor pa se mora čimprej rešiti vprašanje zavoda sv. Jeronima. Jugoslovanska vlada je priznala ta zavod za versko ustanovo, glede imenovanja rektorja pa kaže, da ni voljna popolnoma sprejeti določbe motu propria papeža Leona XIII.

Jugoslovanski poslanik Simić bo že v par dneh izročil papežu Piju XI. svoje poverljivce.

Rusko-angleška nasprotstva v Srednji Aziji

Angleški tisk se vznemirja radi vztrajne propagande, ki jo delajo sovjeti zoper britanski vpliv v Srednji Aziji. Polkovnik Saunders, vodja urada za volaško poročevanje v Indiji, je zbral v poročilu, ki je vzbudilo v Angliji veliko senzacijo, vse podatke o tej moskovski akciji.

Sovjeti so spremenili bivši muslimanski volodine in Chivo v širi ljudovlad, ki so naravno članice sovjetske unije. Meje teh republik so pa nalašč tako spretno potegnili, da je njih ozemlje v zvezi s perzijskim in afganskim ozemljem, na katerem bivalo plemena, sorodna onim v štirih državah. Sovjeti so ustanovili v Taškentu posebno šolo, v kateri se izobražujejo propagandisti, ki naj bi pridobili plemena okraj granice za sovjetski režim.

Ruski inženjerji so dobili v Afganistanu dovoljenje, da zgradijo cesto od glavnega mesta Kabula do Termeza, nove končne postaje transkaspiske železnice. Tudi afgansko letalstvo je pod ruskim vodstvom. Rusi so zgradili več letališč, eno v Kandahariju, tik ob indijski meji.

Tudi v kitajskem Turkestanu se Rusi gibljejo. Ruski konzuli v Kašgarju in Urumči si prizadevajo, da bi defelo spremenili v sovjetsko republiko. Če se jim to posreči, bo britanska Indija mejila na razdaljo 1200 km — sicer v gorah kraj — na sovjetsko Rusijo. Takl izgledi za bodočnost pa ne ugajajo nikomur, niti v Delhiju, niti v Londonu.

Čeprav so to resna dejstva, jih vendar ne smemo pretiravati. Res je, da je boljševiška propaganda v Srednji Aziji zelo hrupna in vztrajna, vendar pa v teku zadnjega leta nima beležiti nikakega pravega uspeha.

Nasprotno se je Angležem posrečilo, da so se sprljateljili s Pehlavidom, novim perzijskim šahom, ki je vodil protirusko politiko, ko je bil še Riza-Khan. Sovjeti so se maščevali nad svojim bivšim zaveznikom na ta način, da so v severozahodni Perziji pobunili prebivalstvo zoper šaha. Toda ta je upor udušil.

Novi afganski kralj Amanula spretno izgraja Rusje proti Angležem in tako je pridobil popolno neravnost za svojo državo. Toda vse kaže, da noče postati slepo orodje, to se pravi zaveznik Moskve proti britanski Indiji.

Čeprav je polkovnik Saunders v svojem pesimističnem poročilu mnenja, da so Angleži v anglo-ruskem boju v Srednji Aziji povsod podlegli, je vendar verjetno, da je to nazadovanje angleškega vpliva samo začasno.

Mehika in naši Mehikanci

Kadar klerikalci preganjajo kristjane, takrat je vse v redu, kadar pa državna oblast nastopi proti politikujoči duhovščini, takrat je v klerikalnem Izraelu ojem v stehi in naše klerikalno časopisje ne najde dovolj groznih besed, da opiše »preganjanje kristjanov«. Pa naj bi se to vršilo na Severnem ali Južnem tečaju, sigurno je, da bi tega bili sokrivci če že ne glavni krivci in prozotičitelji — slovenski liberalci.

Tako je tudi z dogodki v Mehiki. Naši Mehikanci se derejo na vse pretege ter slikajo lahkovernemu Kranjcu na zid velikega hudiča, ki ga je nekako s pobudo in s pomočjo slovenskih demokratov spustil na ameriške kristjane ter nedolžno katoliško duhovščino mehikanski diktator Calles.

Preganjanje kristjanov je gotovo grd madež na zgodovini človeštva vsaj tako ostuden kakor divjanje Svete inkvizicije, ki je deset in desetisoče nedolžnih ljudi zažgala in pomorila z bestialnim mučeništvom. Leta 1926. po Kristovem rojstvu pa je vendarle treba socialne dogodke motriti drugače, kakor skozi zaprašena in zarjavela očala kakga samotarkega župnika, a tudi drugače, kakor jih slika svojim bralcem «Slovenec», ki hoče biti moderno in napredno glasilo slovenskih katoličanov. Z lažjo in s hujšakojim razpaljevanjem verskih strasti se morda verska zavest pri nerazodni množici trenutno nekoliko okrepča, a tem večje in trajnejše je razočaranje za vse pametne in trezne ljudi, čim spoznajo, da je resnica bila pogažena in da so se svetovni dogodki drugače in radi drugih vzrokov vršili, kakor so to na prevarantski način narodu dopovedovali demagogi.

Kaj je torej v resnici vzrok in kaj cilj kulturnega boja v Mehiki? Vsekakor je ta kulturni boj posledica tiste politike, s katero se je katoliška duhovščina postavila v Mehiki vse posvetne moči ter zavirala kulturni in gospodarski razvoj tamošnjega prebivalstva. Tristo let je bila cerkvena gospoda absolutna gospodarica v Mehiki, saj je bila ta dežela dolgo dobo kolonija najbolj katoliške evropske države Španije. Takrat, ko je bila moč duhovščine in Mehiki največja, je tamkaj najbujnejše cvetela trgovina, s sužnj, ki so jo na pritisk drugih držav odpravili šele leta 1825.

Mehikanski poslanik v Washingtonu je nedavno glede na kulturni boj v Mehiki oficijelno izjavil, da se katoliška duhovščina v času svoje popolne politične moči v Mehiki ni izkazala napram ljudstvu kot konstruktiven činitelj in da se tamošnja katoliška cerkev ne more primerjati s cerkvami v Zedinjenih državah. Klerikalizem je vladal v Mehiki 300 l., ne da bi dvignil deželo in ljudstvo, ki je za drugimi državami kulturno silno zaostalo. Z ločitvijo države od cerkve se je hotelo duhovščino prisiliti, da se omeji izključno na duhovno delo. Ob enem je izjavil poslanik, da je politika predsednika Callesa samo izvedba ljudske volje ter udeležitev idej ustave iz leta 1857., reformnih zakonov iz leta 1859 ter ustave iz leta 1917.

Boj v Mehiki ni v prvi vrsti verski boj, ampak gospodarski in socialni. To je boj med tistimi, ki so se na račun nekulturnosti tamošnjega prebivalstva okoristili s posvetnimi dobrinami v znamenju križa in meča, in tistimi, ki pravijo, da kraljestvo božje na zemlji ni v polnih mošnjah.

Verskih obredov mehikanska vlada ni prepovedala, pač pa jih je prepovedala cerkev, da bi s tem nahujskala »globoko verno in pobožno ljudstvo« proti vladi, ki hoče dati temu ljudstvu, kar mu gre po božjih, naravnih in človeških postavah.

Najbolj pereče gospodarsko in socialno vprašanje v Mehiki je agrarno vprašanje. Največji veleposestnik v tej državi je bila katoliška cerkev ter njena duhovščina. Nejevolja ljudstva je radi tlačanskega kmetijskih odnosov stalno rasla, zadnjih 15 let pa so kmetje neprestano revoltilirali proti tlaki, ki so jo morali delati cerkvenim in drugim veleposestvom, zahtevajoč, da se zemlja razdeli med kmete, ki zemljo obdelujejo.

Drugo pereče gospodarsko in socialno vprašanje v Mehiki je ustanovitev domače mehikanske industrije ter osamosvojitve od tujega kapitala, ki je industrijsko delavstvo, zlasti pa ono iz kmetijskih hiš silno izkoriščal.

Reševanje prvega kot drugega vprašanja je naletelo na silen odpor reakcije, ki so ga podpirali prizadeti inozemski, zlasti angleški, španski in francoski kapitalisti. Z njihovo pomočjo se je postavila v prve boje vrste proti agrarni reformi ter proti domači industrializaciji katoliška duhovščina, ki je vse storila, da bi strmoglavila Callesa in njegovo vladno. Zlasti je politikujoča duhovščina rovarila proti kmečkim šolam, ki jih je vlada uvedla, da ž njimi odstrani analfabetstvo. L. 1921. je bilo namreč v Mehiki baš po zaslugi klerikalizma od vsega prebivalstva še okoli 80 odst. nepismenih ljudi. Duhovščina je rotila kmetje s peklo in hudičem ter hujšala ljudstvo proti zidanju šol in proti učiteljem. Zlasti so se tudi izkazale kot srborite pobornice veleposestnikov in velekapitalistov ter drugih reakcionarnih elementov civilne klerikalne organizacije kakor: «Caballeros de Colon» (Kolumbovi vitezi) ter «Asociación de Damas Catolicas» (Društvo katoliških žen).

To so dejstva, ki jih objektivni človek ne sme prezreti, ako si hoče ustvariti jasnejšo sliko o nastalemu boju med državo in katoliško duhovščino. Nič ne more niti na eni niti na drugi strani odobravati ekstremnosti. Vsekakor ima-

jo Mehikanci pravico, da si svoje avtonomno državno življenje uredijo, kakor se jim to zdi prav in kakor jim najbolj prija. To pravico bi jim morali priznati tudi naši avtonomisti. Če že hoče časopisje SLS manifestirati svoje internacionalne klerikalne simpatije za mehikanske klerike, naj to stori na tak način, da ne bo javnost mislila, da so pri nas klerikalci prav tako nekulturni kakor v Mehiki. Saj nismo niti mehikanski mestici, mulati, Kitajci in niti Indijanci, ki so jih katoliški španci decimirali v Mehiki na minimalno število, preostale pa — izpreobrnilli.

Celjska deklaracija na skupščini zagrebske UJU v Zemunu

V petek se je pričela v Zemunu glavna skupščina zagrebskega poverništva UJU. Na skupščini je bilo ugotovljeno, da je ratičevski režim uvedel pravo strahovlad nad narodnim učitelstvom in so zlasti preganjanja zavednih učiteljev pod ministrom St. Radića dosegla vrhunec. Poverjenik Skavič je v svojem obširnem poročilu govoril tudi o tzv. celjski deklaraciji ljubljanske UJU. Med splošnim pritrditvjem je izjavil: V Sloveniji so poklonili vprašanje o »depolitizaciji« UJU. Vprašanje je kom pilicirano in se ne da rešiti z nekako deklaracijo. A pomislite, kaj dejansko znači »depolitizacija«? Uduženja in prosvete v naših priklah. To znači izključanje narodne ideje iz Uduženja in prosvete. Tega pa ne sme storiti prosvetna organizacija in osnov na narodna šola. Učitelstvo se je ujedinilo na temelju nacionalne ideje in se te ideje ne more odreči. Učiteljsko udruženje je sicer stanovska organizacija, toda ne more biti, da ne bila nacionalna. Učitelj mora biti vreden član svojega jugoslovanskega naroda. Osnovna šola mora biti nacionalna.

Politične beležke

Lažnik ostane lažnik

V »Domovini« je g. dr. Žerjav opozoril, da politična duhovščina že pridružuje o Mehiki lažljivo, predstavljajoč tamošnje dogodke z izrecnim dostavljanjem, da enako »preganjanje« pripravila cerkev SDS. »Slovenec« po svoji stari navadi falzificira smisel članka, češ da dr. Žerjav zagovarja preganjanje cerkve v Mehiki. V resnici pa članek poudarja baš nasprotno: da nam namreč mehikanski spor ni nič mar in dostavlja, da mi obojemo vsako nasilje, posebno v verskih zadevah, in naj pride od leve ali desne, od države ali duhovščine. Če članek opisuje resnično stanje v Mehiki in izrasti klerikalstva v tej državi in se »Slovenec« nad tem razburja, je to le dokaz, da resnica oči kolje. Sicer pa, če bodo klerikalci izjavili, bomo tudi mi še malo več poročali o položaju v Mehiki in o strahovnem kulturnem, moralnem in gospodarskem propadu, v katerega je politična duhovščina zavedla mehikansko ljudstvo. Dr. Žerjavov članek je kot protest proti klerikalnim pridigam o Mehiki bil mnenja, da je odveč, da se Slovenci prepiramo o Mehiki, SLS pa izgleda, da smatra, da je to zelo važno sporno vprašanje, s koljim naj se peča naše ljudstvo, menda da pozabi na zavoženo SLS in na filasko 20 njenih poslancev.

Atentator Londrev — favorit naših oblasti

Radikalni poslanec Jovan Čirković, imenovan »guverner Juž. Srbije«, odgovarja na očitke »Političnega glasnika« zaradi atentatorja Krste Londreva z daljšim člankom v »Politiki«, kjer se izmotava iz instancij, da je tudi on dobro vedel, da je Krsta Londrev znan bandit, a da je navzle temu dopuščal, da je ta zloglasni morilec opravil celo važne funkcije v Južni Srbiji. Zanimivo pa je, da Čirković priznava istostnost navedbe, da je bil Krsta Londrev favoriziran direktno od vlade. Navaja namreč: »Vprašanje je malo delikatno, a vendar ga je treba prečistiti. Zainteresiran na tem vprašanju, ker sem proti svoji volji vpleten v to diskusijo, sem domal: da je Krsta Londrev dobil dovoljenje za povratek v našo državo ne samo z enega, marveč z dveh važnih mest baš iz samega Beograda. Dovoljenje mu je izdalo tudi ono nadleštvo, ki v svojem arhivu čuva listo krivcev... Očitno je, da poslanec Čirković pod navedeno »nadleštvo« meni — notranje in zunanje ministrstvo.

Klerikalno pobalinstvo

»Slovenec« je sam priobčil govor dr. Korosec v Domžalah, s katerim je razodel namero SLS, da bo ona nastopila pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, kot politična stranka, kateri naj bodo gospodarski krogi njeni pomočniki. Tozadevni odstavek dr. Korosečevega govora je objavil »Slovenec« v šte. 167 dne 27. julija t. l. in se glasi s podnaslovom: »Volitve v trgovsko in obrtno zbornico« dobesedno takole: »Govornik omenja tudi bližnje volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Povdarja, da je SLS na teh volitvah zelo zainteresirana in da mora v zbornici dobiti zastopstvo, ki bo odgovarjalo njeni moči. Vrše se pogajanja, da bodo pri teh volitvah nastopile skupaj vse stranke, ki so proti centralistični politiki Beograda. Govornik poziva navzoče, naj store svojo dolžnost in neumorno agitirajo, da bo naš boj našel pomoč tudi v gospodarskih krogih.« Dočim torej formalni šef SLS razglasa, da smatra klerikalna stranka boji pri volitvah v Zbornico za svoj (snaše) boj, ker da je SLS na teh volitvah »zelo zainteresirana« in dočim sta odkazala dr. Korosec in njegova stranka gospodarskim krogom pri tem boju samo ulogo »pomočnika«, naš list že od dr. Korosečevega nastopa v Domžalah naprej malodane vsak dan povdarja, da se SDS volitve v Zbornico ne udeležijo, ker

smatra, da je pravica in dolžnost trgovcev in obrtnikov samih, da si v svojo stanovsko in gospodarsko zbornico določijo in volijo zastopnike. To stališče smo tako jasno obrazložili, da bi morali biti pravi idioti, ki bi ga ne razumeli. Samo med »Slovenčevimi« sotrudniki mora biti nekdo, ki se pretvarja, da je pod tem nivojem. Ta Slovec priobčuje dan za dnevom članke proti SDS, češ da njo trgovci in obrtniki pri volitvah v zbornico ne smejo voliti, dasi ve danes že vsakdo, ki se zanima za te volitve, da SDS sploh kandidirala ne bo, kakor tudi sleherni človek ve, da sta napovedani za te volitve samo dve kandidatski listi: ena politična, ki jo postavi SLS, druga pa stanovsko-gospodarska, ki jo postavijo nestranske stanovske organizacije onih, za katere je zbornica namenjena. Tako varati javnost in iz nje norce brili, kakor to dela zadnji čas »Slovenec«, presega že vse meje dostojnosti in se po zaslugi lažko kvalificira kot pobalinstvo.

Bobičeva akcija

Po izključanju iz radikalne stranke nadaljuje Bobič ostro kampanjo proti vodstvu NRS in posebno proti Maksimoviću. Navaja, da se bori za obrambo ugleda radikalne stranke ter proti nasilju in zlorabljanju oblasti. V izjavah, ki jih prinaša »Politika«, povdarja Bobič, da cela njegova akcija ni osebne prirode, marveč pokret proti nasilju in tiraniji, a ta pokret se širi po vsej državi in bo dovedel do saniranja razmer v radikalni stranki la še v posebni izjavi, v kateri posebno ostro izpada proti ministru Maksimoviću, pravi Bobič: »Mi se borimo za očuvanje osnovnih načel radikalne stranke, proti vsaki samovolji v stranki in proti zlorabljanju oblasti, nadalje proti falzificiranju volje volivcev in proti korumpiranju množic.«

Nulla dies sine linea

Sistematično uničevanje kulturnih organizacij v Italiji.

Pači, 7. avgusta. o. Tukajšnji prefekt Casini je razpustil slovensko mladinsko kulturno društvo v Dekanlu. V svojem odloku pravi prefekt, da so bili v imenovanem društvu »nespravljivi elementi« ter da je bilo njihovo delovanje »protidržavno«. V društvu so se vršili, pravi prefekt, »razni sestanki, na katerih so gotove osebe delale protidržavno propagando«. Dalje se omenja, v odloku, da se je veliko število članov 30. maja podalo v sprevedu v Skoflje, kjer so zalitvali, da se svirajo slovenske himne in sicer »iz protidržavnega propagandističnega namena«. Dne 27. julija pa se je vršil v društvenih prostorih sestanek, »zopet v protidržavno namene«. (Seveda so prefektovi izgovori povsem prazni. Ta mladinska društva so zgolj kulturnega značaja. Na sestankih se je predavalo le o higijeni, o slovenski zgodovini, literaturi itd. Op. ured.) Koper, 7. avgusta. o. V Trsteniku so karabinjerji aretirali učitelja Martina Ribariča in ga uklenjenega odgnali v zapore v Buzet. Dolže ga, da je ščuval proti občinski upravi. Vslad aretacije Ribariča je ljudstvo silno ogorčeno, ker ta učitelj ni zakrivil nobenega kaznjivega dejanja.

Minister Krajač v avdijenci

Bled, 7. avgusta. d. Trgovinski minister dr. Krajač, ki je včeraj prispel na Bled, je bil danes v avdijenci pri kralju, kateremu je poročal o resornih zadevah. Minister je predložil kralju v podpis zakon o valorizaciji. Trgovska šola v Mariboru dobi značaj akademije. Pripravlja se izenačenje predpisov za strokovno šolstvo v državi. Pripravlja se tudi ureditev vprašanja o industrijskih obveznicah. To je predmet, za katerega se zanimajo zlasti v Srbiji. Po avdijenci je imel minister daljši razgovor s šefom uradov ljubljanske Trg. zbornice drjem Windischerjem, ki ga je pozdravil v imenu zbornice. Minister se je zelo interesiral za gospodarske prilike v Sloveniji, zlasti v Ljubljani. Dr. Windischer je opozoril ministra na bližnjo razstavo »Ljubljana v jeseni«, kar bi bila lepa prilika, da poseti minister Ljubljano in stopi v stik s našimi gospodarskimi krogi. Dr. Windischer je govoril tudi s prometnim ministrom Vaso Jovanovićem, ki mu je izjavil, da je dobil povabilo, naj se udeleži jutrišnje Ljubeljske dirke. Zalibog mu to radi prevelike zaposlenosti ni moglo.

Energična akcija dalmatinskega uradništva

Dalmatinski dr. nameščenci se pripravljajo na stavko.

Beograd, 7. avgusta. n. Predsednik dalmatinske uradniške zveze Martin Katunarić je dospel danes semkaj, da v imenu 6000 organiziranih državnih uradnikov iz Dalmacije posreduje pri vladi in zlasti pri finančnem ministru dr. Petiču, da se ukine redukcija draginskih doklad. G. Katunarić je opozoril vlado na opasne posledice morebitne stavke državnih nameščenec, ki nikakor ni izključena. Na to okolnost se namerava opirati G. Katunarić in prositi vlado, naj takoj ukine redukcijo draginskih doklad državnim nameščenecem in naj ne tira dalmatinske uradnike do obupnih korakov.

Pogreb ministra Gjuričiča

Beograd, 7. avgusta. p. Jutri dospe v Beograd truplo pokojnega ministra pravde Marika Gjuričiča. Čas pogreba še ni definitivno določen.

Radić zopet izjavlja

Sarajevu, 7. avgusta. n. Danes je dospel v Travnik Stjepan Radić, ki priredi jutri svoj obhod. Z njim so se pripeljali tudi državni podžupnik Pernar in poslanec dr. Kežman, Torber in Čelan. Radić je v razgovoru z novinarji demantiral pogajanja radičevcev za povratek Pašića na čelo vlade. Radić je dejal, da je pisal Pašić beograjskim radikalom, naj poslušajo ministrskega predsednika Uzunovića.

Angleško radikalno delavstvo in razorožitveni problem

London, 7. avgusta. d. Neodvisna delavska stranka je počela izvrševati namero socialistične delavske internacionalne spomenice o svoji politiki glede razorožitve. Spomenica pravi med drugim, da ima namenovana razorožitvena konferenca, ki jo je sklicalo Društvo narodov, svrha, doseči le delno razorožitve in ne popolno. Neodvisna delavska stranka meni, da zato ta konferenca ne bo mogla imeti mnogo haska za odstranitev opasnosti novih vojn. Angleška vlada dela še dalje na tem, da se ojači Singapur kot mornariško oporišče. Tudi ima še nadalje močne vojaške čete v Indiji in Egiptu. Ojačala je svojo posadko v Mezopotamiji, zasedla še zdavnaj gotova pristanišča na Kitajskem, ima še vedno v rokah Gibraltar in nadzoruje Sueski prekop in se niti ne namerava odnehati uporabi pomorske blokade. Vsa dejanja kažejo, da angleška vlada nima prave želje po razorožitvi in zato tudi ne deluje zanj. Tako vemo, kot bi morala. Dokler je politika vlade tako imperijalistična, ni upati na razorožitve in na zavarovanje mira. Preti nevarnost, da se vsak zadnji dogovor med takimi vlada ali znižanju ali omejitvi oboroževanja izsuši le za to, da se delavstvo čuti varno in da ne postane pozorno na priroke in tako opasno politiko. Socialno gibanje ima dolžnost, da vse to prepreči s tem, da pri vsaki priliki naglasa to imperijalistično politiko. Za mednarodno socialiste je prišel čas, da zavzamejo nepopustljivo stališče proti vojni, začno splošno kampanjo po vsem svetu za splošno razorožitve in da pripomorejo k stvari tudi z medsebojnimi dogovori in organiziranjem odpora delavstva proti vsaki grožnji s vojno. Ako treba, naj delavstvo to svrhu tudi ustavi delo v vojni industriji in se brani služiti v vojni. Gotovo pa je, da ni mogoče misliti na kak pozitiven korak proti oboroževanju, dokler ni zagotovljeno tudi rusko sodelovanje. Zato zahteva angleška neodvisna delavska stranka, naj se stori vse, da se odstranijo nesoglasja, ki se doslej ovirala sodelovanje Rusije.

Češkoslovaška državna himna

Praga, 7. avgusta. d. Z ozirom na nemško šolsko mladino na Češkoslovaškem se bo v kratkem sestavila nemška državna himna, ki naj se poje po melodiji češke himne »Kde domov miš«. Ker pomenja originalna himna le poveljevanje češke domovine, je treba za nemško himno ustvariti popolnoma novo besedilo.

Tudi »Narodni Politika« piše, da se zadnje čase bavijo merodajni krogi z delno spremembo češkoslovaške narodne himne, ki je hkrati državna. To naj se zgodi tako, da bi bila prikladna tudi za Nemce in Madžare.

Aiera generala Gajde

Praga, 7. avgusta. k. Upravno postopanje proti generalu Gajdi je bilo včeraj končano. To postopanje ni podalo nobenih dejstev, radi katerih bi se moglo postopati proti generalu sodnijskim putem. General Gajda je vložil prošnjo za superabitracijo, kateri je bilo ugodeno.

Rumunski ukrepi proti komitašem

Bekearešta, 7. vvgusta. (brž) Rumunska vlada je sklenila, da organizira ob bolgarski meji posebne vojaške oddelke, katerih naloga bo odbijati upade bolgarskih komitašev.

Zbližanje med Francijo in Nemčijo

Pariz, 7. avgusta. (brž) Nemško časopisje ugodno komentira podpis nemško-francoske trgovinske pogodbe in vidi v tem dogodku važen korak na poti konsolidacije političnih odnosov med Francijo in Nemčijo.

Češkoslovaško odlikovanje Mussolinija

Praga, 7. avgusta. k. Češkoslovaški poslanik v Rimu je izročil ministrskemu predsedniku Mussoliniju in predsedniku senata Tittoniju veliki križ češkoslovaškega reda belega leva.

Iz Belgije

Berlin, 7. avgusta. a. »Vossische Zeitung« poroča iz Bruslja, da bo kabinetni šef belgijskega zunanega ministra Rolain najbrže odstopil in sicer radi nesporazumljenj z zunanjim ministrom Vanderveldom glede vzpostavitve odnosov z Rusijo in radi vprašanja priključitve Avstrije k Nemčiji. Rolain velja kot pristaš priključitve.

Nobile pri kralju

Rim, 7. avgusta. o. Kralj je povabil k sebi na grad Raccognighi generala Nobila ter njegove spremljevalce pri poletu na severni tečaj. Nobile odpotuje v Raccognighi jutri.

Justifikacija kitajskega novinarja

Peking, 7. avgusta. d. Orožniki so v četrtki zvečer prijeli urednika lista »Sijuej« pao, ki je bil včeraj zjutraj ob 5. že justifikiran. Smrtna obsodba se je baje proglašila zato, ker je napisal urednik članek, v katerem napada guvernerja Santunga Čang-tung-čanga, ki se sedaj muči v Pekingju.

Pomlajevanje — slab dovtip

Stockholm, 7. avgusta. d. Na kongresu fiziologov je razpravljala tudi profesor Veronov iz Pariza o pomlajevanju in o prenosu opidnih spolnih žlez na človeka. Udeleženci kongresa so ostro kritizirali Veronovo izjavo, in so dejali, da pomenja njegova teorija znanstveni skandal in njegovi eksperimenti z opicami slab dovtip in da vse skupaj sploh ne spada v znanstvene kroge.

Izkopanine v Grčiji

Atene, 7. avgusta. (brž) Pri izkopavanju so našli dobro ohranjene kipe, ki izvirajo iz tretjega stoletja pred Kristusom.

Stražen samomor

Beograd, 7. avgusta. p. Snodi se je pripetila na Topčideru stražen samomor. Mlad mož se je na topčiderskem kolodvoru vrzel pod brz vlak, ki mu je odtrgal glavo. Vzrok samomora je baje obup nad bednim življenjem.

Naši kraji in ljudje

Kongres Jugosl.-češkosl. lig v Ljubljani

Ljubljana, 7. avgusta.

Nocoj ob 19. je pričel v kazinski dvorani ob lepi udeležbi drugi kongres JCL iz Slovenije, ki ga je otvoril z jedrnatim govorom o nalogah JCL predsednik ljubljanske lige, bivši minister dr. Kramer in pozdravil številne zastopnike; velikega župana dr. Baltiča, zastopnika CSR konzula dr. Resla, zastopnika vojaške oblasti kot zastopnika divizionarja generala Kalafatovića polkovnika Antonijevića, predsednika gerentskega sveta Ljubljane dr. Puca, zastopnika Zveze čeških društev iz Beograda inž. Dubovega ter ob velikem odobravanju delegata centrale lig iz Prage generalnega konzula dr. Beneša, delegata Saveza JCL iz Beograda polkovnika Ristića ter gospo profesorico Jovičičevo. Z velikim navdušenjem so končno zborovalci pozdravili s trikratnim Živio! in Nazdar! predsednika CSR Masaryka in kralja Aleksandra. Tople pozdrave so prinesli predsednik Češke obce iz Ljubljane ravatelj Chvatal in delegatinja Saveza lig iz Beograda gospa prof. Jovičičeva. Sledila je soglasna izvolitev predsedstva zbora, v katero so bili na predlog ravnatelja Pustoslemška poklicani: predsednik doktor Kramer, podpredsednika ravatelj Chvatal in poslanec dr. Pivko, tajniki prof. Orožen iz Celja, g. Bureš iz Maribora in dr. Radej iz Ljubljane. Brzobjavno so zbor pozdravili češkoslovaški poslanik minister Šeba, dvorna dama dr. Tavčarjeva, predsednik Društva slovenskih književnikov pesnik Oton Župančič in urednik »Narodnih listov« Strakaty iz Prage. Na zboru so zastopane JCL iz Ljubljane, Celja, Maribora, Češka obca iz Ljubljane in Češki klub iz Maribora. Prišli pa so tudi poverjeniki lig iz Zagreba šef urednik »Riječi« Parmačević in Belošević ter dr. Salamon iz Ptuja, starosta JSS br. Gangl, dvorni svetnik dr. Marn, načelnik Ribnikar, predsednik Bonač, prota D. Jančević, višji inšpektor postajenačelnik Ludvik itd.

Prvi je referiral ravatelj Pustoslemšek o kongresu lig, ki se je vršil ob sokolskih dneh v Pragi, dr. Reisman iz Maribora o organizaciji in delovnem programu JCL, inž. Dobovy o stanju čeških društev v Beogradu, šef urednik Parmačević o ustanovitvi lige v Zagrebu in dr. Salamon za Ptuj.

Generalni konzul dr. Beneš je izročil kot podpredsednik lige v Pragi pozdrave naše praške centrale ter poudarjal svoje zadovoljstvo, da je dobil umrli predsednik dr. Triller tako izvrstnega naslednika v predsedstvu ljubljanske lige, g. dr. Kramerja. Starosta brat Gangl je spregovoril imenom Sokolskega saveza, ga. prof. Jovičičeva pa je naslikala razmere v beograjski ligi, ki bo imela svoj občni zbor v jeseni. Na predlog dr. Kramerja, ki se je v daljšem govoru spominjal pokojnega predsednika dr. Trillerja, so zborovalci vstali in zaklicali spominu umrlega trikratni »Slava«. Zbor je sprejel resolucije kongresa lig v Pragi in osvojil predloge referentov ter poslal udanostne brzojavke kralju Aleksandru na Bled, prezidentu Masaryku v Prago ter pozdrave predsedniku ČJ lig ministru Hodžji in predsedniku Saveza JČ. lig ministru Trifunoviću. Po zaključnem govoru predsednika je sledil prijateljski večer v spodnjih prostorih restavracije Zvezda.

Jutri zjutraj se odpravijo zborovalci v Vintgar in na Bled, kjer se vrši ob 1. popoldne skupen obed v hotelu Sekovanič. Popoldne si bodo izletniki ogledali Bled ter se z večernimi vlaki vrnejo domov.

Pokrajinska sadna razstava v Ptuju odpovedana

Zbor sadjarjev iz Savinjske in Dravske doline ter sosednih okrajev je na zboru dne 1. avgusta v Ptuju sklenil, da se pokrajinska sadna razstava v Ptuju letos ne bo vršila, ampak se preloži na drugo ugodnejšo sadno letino in sicer iz sledečih razlogov:

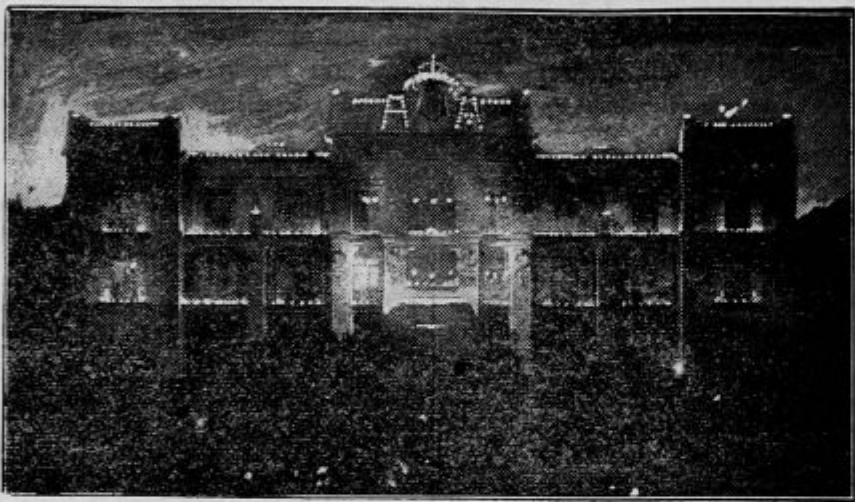
Mnogi okraji v mariborski oblasti letos nimajo sadja; le ptujski, ljutomerski in gornjeradgonski okraj imajo precej sadja, kar pa za prireditve pokrajinske sadne razstave ne zadostuje. Kar je sadja v obče še ostalo na drevesih, ni popolnoma zdravo. Zbog dolgotrajnega deževja so se razne škodljive glivice na sadnem drevju močno razvile ter napadle sad; zlasti je fuzikladij močno razvil na plodu. Sadje izgleda kakor krastavo ter je izgubilo pravo obliko. Takšno holno sadje seveda ni sposobno za sadno razstavo, pa tudi v trgovini ni na najboljšem glasu. Kakor kažejo dosedaj poročila sadjarjev, bi bilo komaj 5% sadja sposobnega za razstavo in 20% za trg, vse drugo je več ali manj bolno. Kjer so sadje letos škropili z galichno - apneno brozgo, tankaj je še dokaj lepo razvito; to opravilo pa je izvršilo komaj 10% sadjarjev. Vsi drugi, zlasti v vinorodnih krajih, niso imeli časa, ne sredstev, ker so morali za vinograde žrtvovati mnogo gmočnih sredstev in truda, da so vsaj te rešili pred popolno propadjo.

Sadje je tudi še sedaj v povoju in bo komaj meseca septembra razvidno, kakšna bo sploh sadna letina glede na kakovost in množino. Letos je mogoče natančno dognati, katere sadne vrste so najbolj odporne proti boleznim, katere so zlasti sposobne za trgovino in rade rodijo. Te bo potreba potem razširiti, tako da bomo imeli za trgovino samo gotove vrste sadja in

tega prvovrstnega. S slabim sadjem bi si samo pokvarili že od pariške razstave obstoječi sloves, da je spodnještalersko sadje po kakovosti najboljše vrste. Ako nastopi v drugem letu ugodna sadna letina, tedaj pa lahko stopimo pred svet s svojim

sadjem in naši bomo gotovo kupce za naš sadni pridelek. In kupci bodo z našim sadjem zadovoljni ter se bodo vedno vračali k nam. Na slabo sadno letino vabiti tuje kupce, ne kaže, ker bi jih sicer za vedno odgnali.

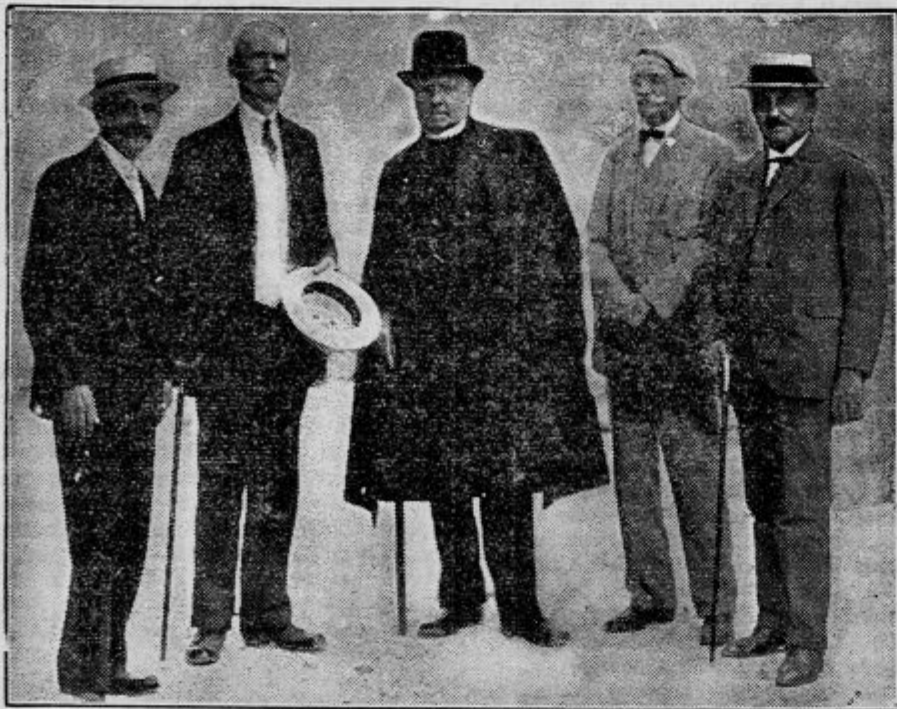
Iz življenja v Rogaški Slatini

Aleksandrov dom ob večerni razsvetljavi.

Rogaška Slatina je poleg Bleda gotovo najlepši biser Slovenije. Poleg svoje idilične prirodne krasote jo dvigajo na sloves svetovnih zdravilišč njeni zdravilni slatinski vrelci »Styria«, »Tempel« in »Donati«, ki je dobil svoje ime po Donaški gori nad Slatino. Slatino so znali radi tega ceniti tudi Nemci v Avstriji, ki so ji posvečali pozornost in tudi njo uporabljali za izhodišče germanizacije. Zdraviliški uslužbenci niso smeli govoriti slovenski, mladino je vzgajala samo nemška šola, in še posebno občino so napravili v zdravilišču, da je gospodaril v Slatini tudi nemški, nemškutarski župan. Kopališčni zdrav-

število tudi Srbohrvati, posebno najvišji beograjski krogi. Tudi letos ima Slatina vedno polno vojaških dostojanstvenikov in političarjev iz Beograda. Pravkar se mudi tam šef generalnega štaba general Pešić s soprogo ter general Cvetković, ki je nedavno spremljal vojnega ministra na sokolskih slavnostih v Pragi. Reden gost je bil v Slatini Stojan Protič, ki ga je slikar Vavpotič ovekovečil na veliki sliki v zdraviliški dvorani. Po prevratu so napravili v Slatini radi pravoslavni ver-nikov ljubko pravoslavno kapelo. Vse slatinsko življenje in to je velika slatinska prednost, se koncentrirajo v zdravili-

Don Fran Bulić,

znameniti splitski arheolog, ki ima posebno velike zasluge za raziskovanje Dioklecijanove palače v Splitu in za izkopavanje starin v Solinu, v krogu odličnih znancev v Rogaški Slatini.

niki so bili tudi Nemci, skratka: prelestna Slatina se je v zadnjih letih izpremenila na izključno slovenskih tleh v Rohitsch-Sauerbrunn.

Sele več mesecev po prevratu, leta 1919 se je začela brgati za te žalostne razmere v Slatini naša vlada in nastala slovenskega državnega kopališnega zdravnika dr. Frana Koltererja, rojaka iz bližnjega Rogatca, ki je postal kmalu duša novega narodnega življenja v Slatini, kjer še sedaj vodi

škem parku, ki ga obkrožajo vsi domovi in hoteli. Tam igra vojaška godba, ljudje pa šetajo pod kostanji in med

Šef generalnega štaba general Pešić s soprogo.

pestrimi nasadi, pišejo pri mizicah svojim dragim ali pa čitajo časopise. Hudo domišnjo celjski fotograf Pelikan, ki dela med sezono v Slatini, marljivo izrablja to priliko, da nam pokaže to zdraviliško vrvenje v svoji pestri neprilici obliki. Njegova izlozba je vedno polna takih »momentnih posnetkov« in tako smo te dni zagledali tudi našega draga dobričina, Ljubljana g. Jeana Schreyera, ki že 42 let obiskuje Slatino, kjer gre vsak dan točno ob 10. po »Jutro« in ga potem čita v solnčnem kopališču ali v parku, če je oblačno.

Ljubljanci so bili poprej številnejši gostje v Slatini. Poleg Tavčarja je zahajal semkaj dolga leta dr. Karel Triller, ki se je tudi letos pripravil, da odide skupno z g. Schreyerjem sem, p. mu je usoda ravno teden dni poprej pretrgala življenjsko pot. Lansko leto ga je g. Pelikan še slikal na stopnicah k Aleksandrovi domu. Zadnji čas pa so Ljubljanci tukaj bolj redki gostje, ker jih je priklenilo morje. Pač pa so priljubljeni še vedno izleti v Slatino. Začetkom junija je prispel po Prešernovi proslavi v Mariboru prvič v Slatino tudi pesnik Oton Župančič skupno z

Samo še danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Lon Chaney

v senzacionalni pomorski drami

— »MORNARJEVA USODA« (Semannslos.) —

Kolosalni posnetki lova na kite.

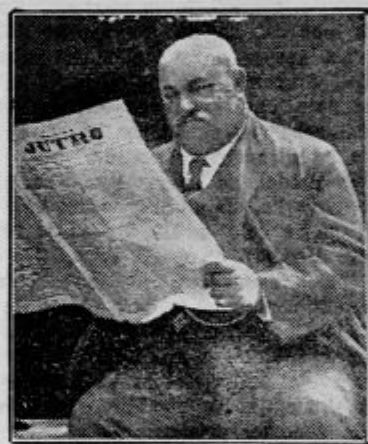
Mladini vstop dovoljen ob pol 11., 3., pol 5. in 6.

KINO »LJUBLJANSKI DVOR« — Najmodernejši kino Slovenije.

Pride: Douglas Fairbanks »Bagdaski lopov« v 2 delih naenkrat 11 dejanj brez poviška cen.

urednikom »Ljubljanskega Zvona« Franom Albrechtom.

Ob državnih praznikih povzdignejo v Slatini patrijotične slavnosti še z iluminacijo zdravilišča, ki nudi divno sliko v poletnih nočeh. Naš foto Pelikan nam je tudi letošnjo razsvetljavo krasno naslikal.

Ljubljancan Jean Schrey, najvztrajnejši gost v Rog. Slatini.

Planinski praznik v Kranjski gori

Današnji dan bo sto in sto ljudi posvetilo kultu naših planin. Sto ljudi se povzpne s smelnimi mislimi in z neustrašeno voljo po ozkih, skoro nevidnih stazah v bajno kraljestvo večnega snega, v domeno nevidnih, omahljivih planinskih vil, na skalne vrtove, kjer cveto večnobeke rože. V solnčnih višavah, kjer moreta živeti le še divja koza in ponosni orel, živi še kakor zakleta kraljčina v pravljici prada, neoskrunjena poezija, ki jo je že davno filistrski rod pregnal iz civilizirane ravnine. In kdor le enkrat vidi njen čar, pa če tudi samo za trenutek, bo hrepenel vse življenje po nji in bo silil k nji in ne bo štel nevarnosti in bo tvegati tudi življenje.

Planinski šport ima globok pomen in je najtesnejše zvezan s poezijo. Niti knjiga najlepših napisanih pagani človeka ne navduši tako, kakor en sam pogled z nebotičnega, s snegom pokritega vrha. Čim bolj otopeva človeška družba v sebičnem mamonizmu in nizki pohlepčnosti, tem večje postaja število onih, ki iščejo na planinah utehe, da si prazno srce napolnijo s solnčnimi slikami, ki naj jih spremljajo in tolažijo v strašni praznoti sedanjega človeškega življenja. In truma takih, za lepoto in harmonijo navdušenih ljudi se zbere danes v Kranjski gori, da se pokloni predstavnicam njenega hrepenenja — planinam, ki tako veličastno obrobajo našo severno mejo, kakor da je ustvaril našo domovino po božjem naročilu umetnik, kakršnega ni rodila še do zdaj mati zemlja.

Program planinskega dneva je raznovrsten. V glavnem je posvečen raznim turam, katerih je Kranjska gora bogata kakor malokatera planinska postojanka daleč naokrog. Še je dosti vrhov in čudovitih gor, kamor še ni bila do zdaj stopila človeška drzna no-

ga, posebno pa v okoliših divje Skrlatice (2738 m), zloglasne Triglavove lju-bice. Po višini je druga naša gora, a od kranjskogorske strani je le malo, malo preiskana. Kakor mi je znano, je priplezal od te strani na njen vrh edino je sloviti Tržačan dr. Kugy, domače ljudi pa je Skrlatice strah bolj od vraga, osobito izza one nesreče, ki je bila doletela pred skoraj dvajsetimi leti dr. Stojca in Petroviča. Ako jo gledaš iz Krnice ali Velike Doline, se je bojiš, da bi se najrajši križal. Iznad snega štrle navpične, proti roglatim, ostrim vrhovom rdečkasto pomazane stene, ki se od njih krušijo neprestano skalnate plasti in bobne v globočino. Današnji izletniki jo bodo pač pustili v miru in se ji bodo čudili samo od daleč. Pač jih bo obhajala silna sla, a potešiti je ne morejo drugače, kakor da polkusojo srečo od druge strani. Od Aljaževega doma je pa Skrlatica lahko dostopna.

Torišče turistov je danes Erjavčeva koča na Vršču (1861 m). Koča stoji tik pod sedlom na gričku, gosto poraslem z ravšjem, čigar prijetni vonj polni vse ozračje. Pod kočo žubori močan vrellec ledenomrzle vode; živina se pase in zvončklja po vsej planotici prav gor do ogromnega masiva raztegnjene Mojstrovke (2332 m). Ta gora je romantična in razgled z njenega vrha čudovit. Samo dve uri komednega plezanja je treba, pa si na vrhu. Prištevava se takozvanim partijam za dame. Radi tega bo imel danes največ obiskov. A grozna tragedija dr. Lubca, koje finale trepeče še tako živo med nemim skalovjem, privablja največ izletnikov k orjaškemu Prisanku, ki je Mojstrovkin bližnji sose. A tu je treba že več treznosti, preudarka in razsodnosti. Tu se računa samo s treniranostjo in z močnimi živci ter s hladnokrvnostjo; ravno tako pri turi na stolpcasti Razor (2601 m), čigar vrh štrli v nebo kakor nabrušena ost rimske sulice. Ne vem, če se bo kdo izmed izletnikov podal na pet ur oddaljeni vrh Jalovca (2643 m), ker je steza preko Travnika precej naporna in opasna. Jalovec stoji v kotu dolinice Planice. Kakor da je sam nase nevoljen in sprt sam s sabo, strmi s svojim razkosanim strašnim skalovjem proti nebu. Opasan je z mnogobrojnimi snežiščji, kojih zadnje je potisnjeno globoko v Planico, skoro do samega izvira Save-Nadiže. Nekaj jih spleže tudi na Spik (2472 m), ki je od vznožja do vrha pravilnejše in eksaktnije zidana piramida nego vse piramide v faraonovi deželi. Z zelene Bavhe in široke Vožice strme danes zadivljene oči v zaslužjeni Korotan. Kakor modre oči, polne solz in žalosti, leskečejo na senčne Karavanke naša modra jezera in kličejo ljudem, prišedšim iz južnih strani, besede, ki morajo od roda do roda živeti v naših srcih na najsvetejšem oltarju.

Kranjska gora bo danes vsa v slavu. Tista Kranjska gora, ki je bila pred desetimi leti poznana komaj do Ljubljane, ki je vse dni životarila kakor najbornejša pastorka med pastorkami. Stolejta je čakala na rešila, a pričakala je še le v novi domovini — v ideji turizma, ki je svobodno razmahnila svoja nezlomljiva krila po širni naši domovini.

Jos. Vandot.

D. M. v Puščavi

Kotiček na severnem vznožju našega vedno zelenega Pohorja, kakršnih daleč naokoli ni zlahka najti.

Radoljna, ki glasno bobneč prihaja z glavnega pohorskega grebena in namaka prostorno, 480 m visoko Šentlovrensko polje, tvori tu — v Puščavi — v ozki soteski s svojo vlijugasto zakrivljeno strugo naraven polotok, ki je ravno toliko dolg in širok, da je na njem zadostno prostora za impozatno, na močnem podzidku postavljeno romarsko cerkev D. M. v Puščavi. Kakih sto korakov nižje se baš tu izliva v Radoljno gorski potok Rečica tako, da tvori medvodje med obema potokoma nov polotok neposredno severno od prvega. Ves drugi polotok zavzema, odet s travnikom in porasel tudi deloma s posameznimi smrekami in s sadnim drevjem, okrogel stran holmec, ki ga krasi na vrhu lična kapelica sv. Ane. Ob kapelici sede popotniki lahko pod dehtečo li-

po na klopico, od koder se mu pokaže čela Puščava v vsej svoji idilični mikavosti. Pod seboj vidiš veličasten Marijin dom in veliko »Osnovno šolo« z dvema napisoma na levem bregu Radoljne. Šoli nasproti na desnem bregu potoka, kamor pelle širok, tudi za vozove pripraven most, te vabi tik nad strugo šumeče Radoljne, gostilna Kores z okusno verando, s prostornim sončnatim vrtom in kegljiščem, zraven pa novozidana dependanca.

Okoli in okoli, na vse štiri vetrove, pa vidiš same strme holmce, do vrha porasle s temnozelenimi gozdovi: eden se dviga tik za ljudsko šolo, drugi takoj za Koresovo gostilno, tretji neposredno za holcem z Anino kapelico. Vsi trije pa so tako potisnjeni drug k drugemu, da imaš pred seboj pravo sotesko.

Ta kotiček se imenuje D. M. v Puščavi oziroma Puščava.

Z ostalim svetom je Puščava zvezana po glavni cesti, ki vodi ob Radoljni navzdol na postajo Sv. Lovrenca na Pohorju in ob potoku navzgor v trg Istega imena, in pa po kolovozu, ki gre okoli holmca z Anino kapelico sprva ob Rečici navzgor, potem pa čez prelaz Jodi na Falo.

Obiskovalec pohorske »Puščave« izstopi torej na falskem ali šentlovenskem kolodvoru.

S Fale pelje pot mimo falske graščine v loku na desno na reber, dokler se na Jodlu (480 m) ne prevali proti Rečici in Puščavi, prehajajoč v hladne, temne gozdove. Predno dospemo, prekoračivši Jodi, na svoj cilj, ugledamo na desni zanimivo pokopališče, ki krog in krog obdano od gozdov, leži posevno, obrabljeno proti jugu tako, da ga solni žarki ves dan obsejajo in da »uživajo« mrljici razgled na glavni hrbet Pohorja. Kmalu nato pridemo do potoka Rečice mimo gostilne in trgovine Fikfak čez holmec s kapelico sv. Ane v Puščavi.

Ta pot ali izprehod, po zimi zelo pripraven za sanjkanje z Jodla proti Fali ali proti Puščavi, ni nad 3 km dolg.

Cesto, ki nas pelje s kolovozu Sv. Lovrenca na Pohorju, pa lahko prehodimo v 20 minutah. Pot pelje tu vedno ob globoko zareznih, od deroče vode razdeljenih strugi Radoljne, sprva položno skozi Rute z nekaj hišami in žagami, nato pa nekoliko strmo visoko nad drvečo Radoljno skozi takozvana romantična »Vrata« z lepim znamenjem na sivi skali in s krasnim pogledom na kapelico sv. Ane in na cerkev D. M. v Puščavi.

Za turiste, ki so od tod namenjeni na Pohorje, v prvi vrsti na Klopni vrh, je dostop po tej cesti najkrajši.

S ceste v Puščavi, odkoder povedeta turistu tudi dve drugi markirani poti na Klopni vrh, je treba kreniti po mestu čez Radoljno mimo gostilne Kores po zelenem strmem holmecu navzgor skozi smrekovje do kmetije Witzman. Mimo naslednjih kmetij Mavčnik, Čoče in Čebe vedno s krasnim razgledom na vse strani na Pohorje, sv. Bolfenk, sv. Lovrenc, na Rdeči breg in zlasti na prej omenjeno pokopališče, se začne pot dvigati strmo po severni rebri na Klopni vrh do markirane poti, ki vodi tja s falskega kolodvora.

D. M. v Puščavi spada s sosednjim sv. Lovrencem med stare naselbine v tej pokrajini. Listine iz leta 1091 in 1191 imenujejo kraj Radmilje ali Radmilje v »Gozdu« ali v »Puščavi«. To ime je izgubilo. Ime »Radoljna« ali »Radovna« še spominja nanj. »Puščava« pa je ostala.

V srednjem veku je bila naselbina last samostana St. Pavel v labudski dolini na Koroskem, ki je tod naseljeval tudi nemške koloniste iz Bamberga.

Tako turistom, ki gredo na Klopni vrh ali se vračajo z njega, kakor nedeljskim izetnikom, pa tudi stalnim poletnim gostom bo D. M. v Puščavi vedno nudila mnogo užitka in razvedrila. Dr. F. M.

Vič in še kaj

Z godbo in mizozvonom smo ob vsesplošnem navdušenju vpeljali električno razsvetlavo v našo faro. In vam je tudi razsvetljava to; tja do Kozarjev, Brda, Podrožnika in mestnega loga bi lahko našel šivanko v blatu. Slajnega utisa ne kvarja malenkost, da so nekateri manj vredni okrajši naše fare (n. pr. Nova vas) bolj po mačehovski odrezani. Končno je vse eno, kajti kolikor je tu premalo žarnic, jih je pač drugod več in tako je efekt isti. Vseposplošne radosti tudi to ne more motiti, da neobčutna Nova vas po eni večer ali dva ne dobi niti toka. Ampak mi smo brihtne glave in smo si za take slušaje ohranili naše zakonito zalajmčene petrolejke, ki nikdar ne odpovedo. Tudi imamo pri nas lepše mesečne noči, za kar tudi Bogu hvala. Kadar pa nam zažariše le električne žarnice, katere smo — kar bodi mimogrede omenjeno — za drag denar vpejali v naše hiše — tedaj pa bi same radosti najraje zaplesali naš jugoslovenski kolo.

In tudi sploh smo Vičani zelo moderni. Evo vam: Preteklo nedeljo ste dve moderni damici v kratkih rokavih hoteli opraviti v farni cerkvi svojo nedeljsko pobožnost. Menili ste najbrže, da je zadeva s kratkimi rokavci tako enostavna. No prepričali sta se o nasprotnem. Med cerkvenimi vrati stopi pred njo strmežljivi farovski vrtar in jima zabrani vstop, češ kadar bodo skrite pregrešne gole roke, tedaj zopet na svidenje. Mladi damici seveda nista mogli opraviti nedeljske pobožnosti in bosta najbrže morali za ta »greh« se odgovorjati na sodni dan, ali pa se gresta spokorit v Mehiko, tam bi bila sedaj prilika. Kaj ne, kdo bi si mislil, da je vsaka fara tako napredna.

Tudi to ima nekaj za sebe, da je noč vzela našega priljubljenega kateheta patra Engota. Toda to ni zanimivo.

Požar v Cerkljah pri Kranju

V četrtke, točno ob polnoči, je svetel žar obsljal vse Cerklje pri Kranju. Ognjeni pramen so v trenutku objeli troje poslopij. Tudi vse okoliške, tesno stisljene hiše, so bile vsled naglo razvijajočega se požara močno ogrožene. Strašnemu ponočnemu prizoru se je pridružil krik in vik obupan pogorelec in ogroženih sosedov. Najbolj hišo sedlarja Miklavčiča, ki se je ravno usodnega večera vselil vanjo, sta reševala sinova tamkajšnjega nadučitelja, ki sta z mernikom donášala vodo, dokler ni prihitelo na pomoč

domače gasilsko društvo. Na kraj nesreče so došli tudi brnški gasilci in nebroj ljudstva, ki je bratoljubno sodelovalo. Mirno ozračje je preprečilo, da ni zajel požar vsaj četrtine vasi. Pogorelecem se je posrečilo rešiti le golo življenje. Osumljenca, ki se je na predvečer spri z dvema pogorelcema, je orožništvo aretiralo.

Vojak utonil v Dravi

Pri Ptujih imajo vojak, ki je pri večer utonil v Dravi. Nesreča je hotela, da je pri večer utonil neki vojak, ki je padel iz čolna v deročo Dravo. Vsaka pomoč je bila izključena in je nesrečno kmalu izginil v valovih. Klub marljivemu iskanju njegovega trupla do sedaj še niso našli.

Majhen dogodek

Ljubljana, 7. avgusta

Sprva sta se srečavala na ulici in se osvrknili s pogledi le mimogrede. Kmalu pa sta opazila, da se pravzaprav iščeta. Srečavala sta se ob vogalih, se nasmehnila drug drugemu, pozneje se je jel on odkrivati, nato pa sta nekoga dne spregovorila radi neke malenkosti par besedi in čez čas sta se spoznala do dobra.

On je zvedel, da je ona poročena, njene oči so govorile, da to nič ne de in predstavlja ga je celo možu, ki mu je postal prijatelj. Mož niti ni opazil, da postaja njegova žena zaničljiva, da se jo polasča čudna sentimentalnost in da nikdar neče biti tako zelo njegova, čeprav sta poročena šele leto dni. Videl ni niti tistih čudnih pogledov svoje ženske, kadar sta sedela oba moška skupaj, ki so neutajljivo prepovedovali, da venomer primerja.

Nekoga večera pa je, kot bi treščilo, zvedel vse. Doma je našel na mizi malo pisemce, napisano v naglici in razburjenju s tresočo roko, da odhaja z njim. Kam sama ne zna. V domačem hranilniku je vrh tega zmanjkalo nekaj tisoč dinarjev, ki so bili namenjeni, da olepša njemu in ženi poznše življenje. Imenovali se je nerodo, vendar preporno; kajti sedaj je znal, da služni denar samo njej in zvestemu prijatelju. Pozneje, ko je domoval sam doma, so mu v nočeh prihajali na misel vsi oni užitki, ki jih zna nuditi ona in zdela se mu je, da se resno jezi na zapeljivca. Potem je postal mirnejši in razburil se je samo zopet on dan, ko je dobil brzojavko, naj pošlje daleč tja v Bosno še dva tisoč dinarjev, ker sta revčka običajala brez sredstev in mu ona niti ne more prihiteti nazaj v njegovo naročje. Takrat ga je obsela čudovita nemoč in ko je pomislil nase, ni pravzaprav vedel, se li joka ali se smeje.

Danes so ga nenadoma poklicali na policijo in tamkaj je našel v mali sobici njez in njo. Ona mu pravzaprav ni mogla dosti povedati in se je samo pritoževala radi napovor osemdesetnega potovanja iz Bosne nazaj, ki se je vršilo v spremstvu stražnika.

Le vmes, kadar je govorila o lepoti obmorskih krajev Dahmacije, se je nekoliko razžarela. Možu se je tuptam zdela, da jo celo mika, da bi govorila o dalninskih nočeh... Je to majhen ljubljanski dogodek, kakršnih je več.

V življenje...

Ljubljana, 7. avgusta

Marička Beranič, doma iz ptujske okolice, je prišla že pred meseci v Ljubljano služiti, dasiravno je stara šele 16 let. Sprva je dobila mesto pri neki družini na periferiji mesta, a se je službe kmalu naveličala. Lepega dne je šla rale kot dovršena gospodinja na izprehod v Tivoli. A ne sama, marveč v spremstvu podletnega in ženskam neznanega dopadljivega Franceta iz Bohorčeve ulice. Skupaj sta hodila dober teden. Pogleda je bila delstvo, da Marički v življenju ni bilo ničesar več uganka. V kratkem času se je privadila vsemu: zabavati se v prijetni družbi v kavarnah, pa tudi stradati in iskati prenočišča pri raznih prijateljih, ako pa teh ni bilo, pri delavcih v zaslianih barakah.

Pred 14 dnevi je dobila po posredovanju neke svoje znanke zopet mesto pri lekar-narjevi soprogi Angeli P. v Gradišču. Dekletce je izgledalo sprva prilžno in uporabljivo za vse posle. Po nekaj dnevih pa se je polenila, lelo se ji je zdehati zopet po življenju lahke punčke in predčerašnjim je delala svoji delodajalici: »Ja, gospa, jaz grem... Ne zdržim več! Ne zdržim, pa ne zdržim!« Gospa se je sprva nekoliko začudila, pa se je radi odpovedi kaj hitro potolažila rekoč: »Ja, po poite v božjem imenu!« Marička je kar hitro pospravila svojo prtljago, zaklenila kovčeg, pa se še enkrat obrnila do gospe rekoč: »Preiščite milost-ljiva še mo čisto, da se mi ne bo mor-da kdaj očitati, da sem kaj odnesla!«

Njena dosedanja delodajalka pa ji je za-upala in se za njen kovčeg ni zanimala. Marička je zatorej rekla: »Pa zbogom!« in odšla zopet prosta na cesto. Kovčeg je spravila pri nekem svojem sorodniku v Hrenovi ulici. Popoldne je že sedela v družbi svoje prijateljice Francke v »Zvezdi«, no pozneje se je sprehajala po Rožniku, zvečer pa je sedela na kolenih pravkar pridobljene kavalirja v neki zakotni gostilni.

Istočasno pa je njena bivša delodajalka iskala njen naslov in ga slednjit tudi na-nášla. Iskala jo je cel popoldan, seveda ne brez tehnege vzroka. Pogrešila je pri pre-gledovanju perila in drugih svojih stvari čez 10 parov skoro novih nogavic, več svilnenih robocev, nekaj srajc, svilnati triko ter celo vrsto raznih kosov ženskega perila.

Marička se je znašla pozno zvečer neko-liko vrtoglava pred stanovanjem svojega so-rodnika, postala je pa popolnoma trezna, čim je zagledala pred hišo stražnika. Gle-da-la je, da se je kar brz okrenila, bojazen ji je dala peroti in podila se je, kakor za stavo nazaj proti mestu. Že precej pozno je še vedno sedela na klopi v »Zvezdi«, prisluškuloč sladki gozbi, se pogovarjala z znanko Pančiko in skušala uganiti, kje bo

prespala noč. Opazivši drugega stražnika na vogalu Wolfove ulice, je dobila naenkrat zopet krila in slaba vest jo je gnala v Ti-voli. V Lattermanovem drevoredu se je do-mislila, da je morda mogoče polskati pro-storček v kakem paviljonu na veleseljskiš-ču. Ideja ni bila slaba in namera se ji je res-tudi posrečila. Notri pa je dobila že moško družščino, obstoječo iz dveh znanih vlačugar-jev in noč je zakrila pravo orglo. Zabavna trojka je postajala čim dalje bolj prešer-na, celo tako, da je proti jutru vzbudil nli-

Kokain, dolarji, šilingi in dvodinarski novci

Vedno nova odkritja. — Aretacija policijskega nadzornika Vu-kasa v Bjelovaru. — Dr. Mrvoš odločno zanika vsako krivdo.

Kokainska in ponarejevalska afera v Za-grebu oziroma Bjelovaru vzbuja v javnosti vedno večjo pozornost. Vsa trenutke se pojavljajo novi momenti, nova razkritja.

Policija je že pred poldrugim mesecem v Baršičevi gostilni na Vinogradski cesti v Zagrebu opazila sumljivo družbo, v kateri so bili: Josip Kralj, notoričen ponarejeval-ec denarja, znana propalca Boža Stili-novič, časopisni kolporter Anton Alar, dalje Jovo Vučković, Ivan Mihelič in zobozdrav-nik dr. Jovo Mrvoš. Ko so se koncem pre-teklega meseca pojavili v prometu ponare-jeni dvodinarski novci, je policijska priča-la takoj sumiti Kralja in njegovo družbo. Po daljšem opazovanju je že dne 2. t. m. are-tirala celo družbo, razen dr. Mrvoša, ki takrat ni bil v Zagrebu. Aretirani Alar je takoj priznal, da se je skupno z dr. Mrvo-šem bavil s tihotapstvom kokaina. Pri are-taciji so našli pri njem steklenico s 150 g kokaina. Božo Stilinovič, železniški usradnik je na policiji izjavil, da je odšel z nekim Stankom Klčkom v Pariz in prodal tam-kaj neki ruski veliki kneginji četrtilo kilo-gram kokaina. Kokain sam je nabavljal dr. Mrvoš, ki se je pri predaji kokaina v Pa-rizu posluževal ruskega begunca Miha-ila Egorova.

Med tem pa je policijska tudi zvedela, da je bil Kralj v zvezi z nekim Josipom Ko-sunom, ki je takoj po aretaciji izdal veliko skrivnost, da se je cela družba bavila tudi s ponarejanjem denarja. Izdelovali so ga v Bjelovaru pri mizarju Soljarju. Policijska je takoj odposlala v Bjelovar svoje orga-ne, izvršila hišno preiskavo in izsledila iz-delovalnico denarja. Kralj je ponarejal dvodinarske novce, avstrijske šilinge in pa bankovce po 10, 20 in 50 dolarjev. Srebro, potrebno za ponarejanje kovanega denar-ja, je dobival Kralj od urarja Zemana. Mi-zar Solar in neki Goldberg so falzifikator-je finančno podpirali.

V afero je zapleten tudi nadzornik bje-lovarske policije Vukas, ki je vedel za vso stvar, a ni prijavil. Po izpovedbah Kralja je zobozdravnik dr. Mrvoš zapleten v obe aferi. Izplačal je Kralju na račun materi-

hov smeh pozornost patrolujočega detekti-va. Ko so proti jutru precej utrujeni in ne-prespani hoteli slučajni poznamci na solnce, so prestrašeni in nič kaj prijetno iznenade-ni zapazili, da jih pričakuje neprijetna dru-ščina. Pomagali pa niso nobeni protesti in morali so kreniti znano pot na policijo. Vla-čugarja radi toliko in toliko »malenkosti«, ki jih imata na vesti in slednjič tudi radi te-ga, da opiseta intimneje kočke Maričkine obleke, ona pa zato, da jih sleče in dobi nove iz pristnega platna.

jala za ponarejanje denarja okoli 16.000 Din in mu preskrbel tudi vse potrebne ke-mikalije in kliseje za bankovce po 50 do-larjev. Dal mu je vrh tega tudi ciankalij, srebrni nitrat in sublimat. Nekoga dne je bil Kralj v ordinaciji pri dr. Mrvošu, ki mu je pri tej priliki potožil, da ga vse pre-več velja in je zato predlagal, naj raje po-nareja kovani denar. Kralj je v ordinaciji potem takoj demonstriral način falzifici-ranja.

Včeraj dopoldne se je nadaljevalo zasli-ševanje dr. Mrvoša, ki odločno odklanja vsako sumnjo, da bi bil zapleten v kokain-sko ali ponarejevalsko afero. Zagovarja se pa jako naivno. Glede tihotapstva kokaina pravi, da ni šel v tem poslu v Pariz, tem-več radi boleznij svoje matere, ker je hotel konzultirati tamkajšnjega slavnega ruske-ga zdravnika dr. Voronova. Kokain je po-treboval kot zobozdravnik v zdravniške svrhe. Ko je čul, je rekel dr. Mrvoš, da se spravlja njegovo ime v zvezo s tiho-tapljenjem kokaina v Zagrebu, je že pred enim mesecem zahteval od Stilinoviča pis-meno izjavo, da on ni v nobeni zvezi s ti-hotapstvom kokaina. Seveda pa dr. Mrvoš ni mogel pojasniti, čemu je potreboval to izjavo. Kralj, Alar in Mihelič so po njego-vi izjavi hoteli samo izsiljevati od njega denar. Dobival je celo anonimna pisma, ki pa jih je pometal v koš. V Baršičevo gostil-no na Vinogradski cesti je zahajal samo zaradi tega, ker je hodil tja tudi Stili-novič, ki je bil težko bolan in njegov klijent. Kar se tiče raznih kemikalij, izjavlja Mr-voš, da jih nikdar ne bi izročil Stilinoviču, ako bi vedel, da jih bo uporabljal za ka-ke prepovedane stvari. Te kemikalije so se uporabljale za posrebevanje in so ob-stojale iz 100 g ciankalija, 100 g srebrnega nitrata, belega sublimata itd. Dr. Mrvoš tudi odločno zanika, da bi kdaj izročil Kra-lju 16.000 Din za ponarejanje dolarjev in dvodinarskih novcev.

V zvezi s kokainsko-falzifikatorsko afe-ro je bil aretirani tudi urarski pomočnik Gjuro M., ki pa so ga takoj izpustili, ker se je izkazala njegova nedolžnost.

Dopisi

TRŽIČ. Trščani prav z zanimanjem za-sledujejo pisanje listov o verskih bojih tam v prekomorski Mehiki ter se o tem in še o marsičem razgovarjajo ob večernih pomen-kih pod lipo ali kjerkoli. Posebno burni pa so bili razgovori v nedeljo po prvi in de-seti maši. Vendar ne toliko radi razmer v Mehiki, kakor radi posebne manire našega gospoda župnika. Da bi ja dosegel svoj na-men, je ta dan imel kar dve pridigi, eno zjutraj, eno pa pri deseti maši. Pridigal pa je tako, da mu je precej moških poslušalcev zbežalo iz cerkve. Obegnili se je ob vse in zavražil vse, kar ne dela tako kakor bi on rad. Pomislite, kako da se predzne iti naš Sokol v Prago proslavljati onega zloglasne-ga Jana Husa, ki je stotisoče ljudi spravil s svojo krivo vero v največje nesreče. Tre-balo je njega vprašati, če se sme kaj ta-kega storiti ali ne. Ni pa povedal gospod župnik, da je Hus nastopil kot duhovnik proti takim zlorabam vere, kakršne se da-neš gode tam v Mehiki in ki bi jih radi ne-kateri uvedli tudi pri nas. Pa ne bo šlo, gos-pod župnik! Pa ima srečo gospod Šker-bec. Pri neki mladenki je dobil menda knji-go »Papeževa hči«. Pobara jo, odkod jo ima. Iz knjižnice bralnega društva, se je glasil odgovor. Kako sme imeti bralno društvo v svoji knjižnici knjige, ki so od samega pa-peža prepovedane. To je resnična predz-nost in on ne bo dal nikomur odveze za take grehe. Urago bralno društvo pa si je nakopalo radi papeževe hčere smrtnega sovražnika in ne bo deležna miru. Seveda ni blagi gospod pozabil omeniti tudi časo-plisja, ki ne trobi v klerikalni rog. Vse bo pogubljeno, tisti, ki pišejo, kakor oni, ki ži-tajajo. To časopisje je ustanovljeno z edinim namenom, da piše na dolgo in široko le o farovskiških skandalih in škandalčkih. Zato pa ven iz slovenskih hiš »Jutro«, »Narode«, »Do-movina«, »Delavska politika« in druga taka zalega, pa bo gospod župnik, ki ni klerika-lec, mirno spal. Zato pa je treba že sedaj in ob vsaki taki krilolipci pomisliti, kam naj spusti vollice svoje poglavitice. Izpeljal so jo gospod tako, kakor da se bo onemu, ki je ne bo vrgel v skrinico pravovernih strank, posušila roka. Ali vam je kaj znano, gos-pod urednik, če so že volitive razpisane. Saj je to že prav vroč volilni boj! Menda pa ja ne, da bi gospod župnik imel inter-es na volitvah v žbornico za industrijo, obrt in trgovino? Najbolj pa naj se pripra-vi oni, ki je iz Tržiča spravil gospoda Vi-dra. Jedna mu majka! Prej ne bo imel mi-ru, dokler ne bo zadnji vinar škoda, ki je je imel Vider, poravnati. Ljudje, ki so po-slušali nedeljski pridigi gos župnika, so odhajajoč iz cerkve zmejevali z glavami in izražali očitno dvome, da-li je gospod Ma-tija napaden od pasjih dni, da tako bes-ni, ali pa se mu je pripetila kaka druga ni-č manjša nesreča. Mi mu želimo skorajšnje-ga zdravlja in pa hladen tuš v tej ali oni obli-ki, katerega je prav potreben. Če pa je na-paden od pasjih dni, tedaj pa naj gre za mesec dni na planine, kjer bo lahko tako in podobno pridigal, zakaj »auf der Alm, da

gibi's ka Sünd«, to pa, kar je v nedeljo povedal, to je pa resnično — greh. Amen!

LASKO. Kruta smrt je iztrgala dne 3. t. m. iz garde starih laških slovenskih rojakov g. Boca Josipa, upokojenega davčnega nad-upravitelja v Mariboru. Pokojnik je obisko-val tukajšno osnovno šolo ter se posvetil po nižji gimnaziji državni službi. Praktičral je pri davčnem uradu v Laškem in služil tudi tu nekaj let kot davčni pristav. Že kot dijak se je udeleževal kot zvest sin slo-venskega naroda. Na dokaj vročih tleh med daleč naokrog znanimi laškimi uemskutarji si je pridobil mnogo zaslug za razvoj svo-jeva naroda v našem trgu. Vnet za vse do-bro in lepo, je posvetil svoje — v vsakem oziru neprecenljive zmožnosti narodnemu delu. Bil je soustanovnik in mnogoletni od-bornik laškega »Bralnega društva«, usta-novnik in vodja njege tamburaškega zho-ra, vnet član pevskega zbora. Kjer se je razlagala slovenska pesem, ni manjkalo Bo-čevega Pepeta. Ko si je »Bralno društvo« ustanovilo svoj gledališki oder, je ves svoj prosti čas, včasih tudi pozno v noč — silkal zastor in kulise. In šele na odru igral je, da ga je bilo veselje gledati in poslušati, kar morajo priznati tudi Celjani in Maribor-čani, med katerimi je tudi služboval kot ve-sten davčni uradnik. Kratko rečeno: nič se ni zgodilo v narodnem oziru brez njega. Ni torej čuda, da je bil našim nasprotnikom trn v peti. Moral je celo za nekaj let v pro-gnanstvo med Nemce na Štajerskem. Tu-kajšnja osnovna šola pa ima od njega lep spomin, ki ji izborni služni pri domoznan-stvenem pouku. Narisal in poklonil ji je lep zemljevid laškega okraja, za katerega jo zavida vsaka šola. Neusmiljena usoda ga je priklenila zadnja leta na bolniško posteljo, katere ga je rešila bela zena.

ST. JURIJ OB JUŽ. ŽEL. Danes velika ljudska veselica o priliki 50letnice gasilne-ga društva v St. Juriju ob juž. žel. Prijatelji gasilstva so iskreno vabljeni v prijazni St. Jurij, kjer je preskrbljeno za raznovrstno zabavo.

Pred sodniki

Ubogi gorenjski Miha! Tam nad Kranjem je doma in skromna bajta je njegova last. Iz vojne je prišel in lotil se je dela. Brez gospodinjje mu je bilo dolgčas in sklenil se je poročiti. Zagledal se je v vdovo Barbo in kmalu sta se domenila. Še bolj je delal, vsta-ljal zgodaj, opravil domače delo in potem šel zidat drugam. Zena mu je porodila hčerko in srečen je bil. Kmalu je pa čul, da si ljudje nekaj šepetajo; a Miha, odkrita duša, ni mogel slutiti ničesar. Naposled je pa do-bred prijatelj kar naravnost opozoril, da hodi v njegov zelnik drug zajec. Miha je jel ope-zati; enkrat se je vrnil nalašč zgodaj popo-lodne domov in našel Barbo v objemu znane-ga Brbka. Molčal je, stislil pesti, zaškrilpal z zobmi in hotel za vedno od tod. A Brbek ni imel mirne vesti; ko je stal Miha že pri vratih, je čul, da je Brbek našel petelina na samokresu. Tedaj je Miha zavrela kri: »Nič mu nisem hotel, hudobaru. Ženo mi je za-peljeval, zidaj bo pa še streljal name!« Miha je mehanično segel po rovnico za vrati in udaril. Počila je Brbkova črepinja, počil sa-mokres, Brbek se je zgrudil, a Miha je ostal

nepoškodovan. Očel je in se sam javil orož-nikom. Brbek se je dolgo boril s smrtjo, zmagal je, a izgubil je pamet. Miha je bil za-prt 9 mesecev. Prestal je kazen, a domov se ni več vrnil. V Ljubljani dela za blapca in pije, plje. Na dom pa ne more pozabiti in na nezvestobo svoje »čebe«. Enkrat se je ob-upan vrgel pred vlak, pa so ga trije želez-ničarji rešili. V zahvalo je železničarje pre-mikastil in spet sedel tri tedne. Vrnil se je iz zapore, spet dela in pije ter pripoveduje ljudem o svojem zakonu in o ženi, izsolani vlačugi.

Gospa Amanda je vsak dan elabe volje. Zjutraj hodi po sobah, gleda svojo salonsko garnituro in se jezi, slednjič dan ima hotel en vbojilaj več. Ali bo zlobna roka uničila vse dragoceno pohištvo? Premišljevat za-čne, kdo bi bil krivec, pa se spomni soba-ricice Anke, ki ji vedno zatrjuje, kako rada bi pri nji služila, ker je tako dobra in kako jo ljubi. Gospej to laskanje ne ugaia in zdi se ji zahrbtno. Na policiji pove, kako in kaj in da sumi Anko. Sodnik se je pa prepričal, da je lahko storilec tudi kdo drugi, saj An-ke ni nihče videl pri zločinu; napravila je tudi dober utis in še pri sodnji trdila, kako ji je hudo, da je morala od svoje drage gos-pe. Bila je oproščena.

«O, Rudolf, kapa kosmata, spet smo sku-paj.» Je kriknil prijazen ječar in porinil Ru-dolfa in Francelja iz Ljubljane za poldrugo leto v ozko kamrico, kamor hodi zvečer kit-cat samo zaljubljenca meška, ki na zamre-nem oknu vabi svojega izvoljenca. Rudolfa že sodnja zdravja pozna; no, tudi Franceta še ni pozabila, saj sta njena stalna gosta. Aprila je prišel k Rudolfu Francelj in mu je tožiti, da je brez službe in da ve za dober zaslužek. Francetu se je fant smilil in le iz golega usmiljenja do sotrpina mu je pomagal vlomiti v delavnico gospoda Rolfa, kjer sta odnesla transmišijsko jermen, nekaj cina, svinec, vodno tehnično olje. V delavnico sta zlezla skozi okno in odnesla ukradenega blaga, odkla v Mestni log, si ga tam razdelila ter ga kmalu prodala. Pa so ju iztekli stražniki in našli pri Rudolfu tudi magnet od avtomo-bila. Pravi, da so mu ga podarili vinski brat-ki, ko je bil na veselici v Kranju. Sodniki pa jima kar nič niso hoteli verjeti. Ker je Rudolf tako usmiljen, bo tudi Francetu po-magal v ječi krajšati dolge ure.

Meh za smeh

Neroden položaj.

Zdravnik: »No, očka, ali ne pozdravite svojega starega dohtarja?« Mozanec: »Eh, veste, že toliko časa ni bil nihče v naši hiši bolan, pa sem si mislil, da ste morda kaj hudi na nas.«

Odločno.

Doktor Rakar je vselej hud, ako ga kli-čejo ponoči. Nekdaj se je ulegel ob eni rano ves srdit, ker je moral o polnoči k bolniku. Kar zacinglja zvonček na novo. »Kaj pa je spet,« se obregne nejevoljen. »Gospod primarij, hitro, hitro... Moj sin je požrl mislo!«

»Haj recite mu, naj požre še mačko, me-ne pa pustite na miru, se je zadiril in so pogreznil v blazino.

Preudaren potnik.

»Slišite, gospodična,« poizveduje kmet pred železniško blagajno, »nočni vlak mora biti menda kaj cenejši, ko se ne vidijo kraji.«

Strokovnjak.

Tujec sedi v gostilni, obeduje ter pije. Gospodar pristopica mimo in uslužno vpra-šuje, kako mu kaj godi njegova kapljica. — »O, čisto dobra znanika, izborna blago, nobene mešanice. Govorim iskreno, saj sem izvedenec.« — »A, gospod je vinski trgovec?« — »Ne, gospod, jaz imam tvori-nico za kis.«

Na ledu.

Mlad drsalec, ležeč na tleh: »Gospodič-na, dajte mi roko.«

Ona: »Nemogoče, gospod, sem že zaro-žena!«

Snubec.

»Gospodična, moje misli so vzvišene, moji govori nadzemski, skratka, jaz sem na visku...«

»Kaj pa ste?«

»Zrakoplovec.«

Jutrnjina.

Dekletu je nekaj pomladi nad trideset. Oče se ozira po ženinu, a vsakdo se boji prevelike starosti.

»G. Belo, vi bi mi ugajali kot zet.«

»Koliko let ima gospodična?«

»Povem vam. Vendar bi bilo dobro po-prej vedeti, da dobi moja hči razen oprav-e tolikokrat po 10.000 Din, kolikor šteje po-mladi.«

»No, koliko je stara?«

»35 let.«

»Nekam mlada se mi zdi, pa vendar sprejem.«

Stvarni popravek.

Ob nagrobnem govoru vzklizne slavitelj: »Pokojni naš prijatelj ostavlja 24 letno vdovo.« — »Oho! 22 letno,« pristavi vdo-vica mrmraje.

Nerazborit posetnik.

»Je gospod mojster doma?« — Umetni-kova žena, ki stoji pri koritu in pere, se molče ozre v prislica. — »Ne zamerite, je gospod mojster doma?« — »Kaj vprašuje-te tako neumno, saj vidite, da mi perem srajco!«

Računar.

Sodnik: »Obsojeni ste na deset let ječe. Imate kaj odbojati?«

Zločinec: »Nasprotno, gospod predsed-nik, rajši bi kaj odšel.«

Domače vesti

O terorju

Na nedavnem zboru samostojnih demokratov v Ljubljani, v sruzu levačev, je bil ubit neki seljak. Beograjske novine so prinesle opis tega dogodka s točnimi navodili, da so seljaka ubili radikali, ki so rušili mir in izzvali pretep. A sedaj prinaša radikalna »Samouprava« naslednji famozni demant: »Na zboru samostojnih demokratov v Ljubljani je bil demokrat ubit od svojih lastnih strankarskih tovarišev, ker je protestiral, da ga ne kandidirajo za župana. Radikalov vobče ni bilo blizu.« Škoda, da ni raje navedeno, da je nesrečni mož storil od tuge samomor. Citirani demant je »Samouprava« poslal predsednik radikalnega sreskega odbora v Jagodini — pop Draga. Izgleda, da se tudi radikalski popi v politiki krivo gledajo z resnico, hčerko božjo.

M. A. C.

* **Kralj in kraljica na Ljubeljski tekmi.** Predsedništvo ljubljanske sekcije Avtomobilskega kluba je dobilo obvestilo, da si danes našo avtomobilsko tekmo ogledata tudi Nj. Vel. kralj in kraljica, ki prispejeta še pred pričetkom tekme na start. Navzočnost vladarske dvojice bo dala celi prireditvi še poseben sijaj.

* **Prevoz trupla ministra Marka Gjurčiča** iz Karlovič Varov v domovino se je izvršil šele včeraj popoldne. Krsta je prispela v po sebnem vagonu s praškim brzovlakom ob 14. v Maribor. Na kolodvoru so se zbrali zastopniki oblasti, in sicer za okrogno sodišče nadsvetnik Stergar, za drž. pravdn. oblično dr. Jančič, več sodnikov, za mestno občino dr. Rodošek, dalje zastopniki moške kaznilnice in razni drugi predstavniki. Na krsto so položili uradniki okroglo, sodišča in državnega pravdnštva krasen venec. Razen tega sta spremljala krsto tudi že dva lepa venca mesta Karlovič Varov in češkoslovaške vladarje. Do Maribora je prispel že včeraj šef kabineta ministrstva pravde ter spremljal krsto od Maribora naprej.

* **Prestolonaslednik na letovanju.** Kakor poročajo iz Splita, so v Kaštel-Kambelovcu dovršene vse priprave za sprejem prestolonaslednika, ki bo tamkaj preživel letošnje poletje. Dvorec Kambeli je popolnoma urejen za sprejem visokega gosta, ki prispe v Kambelovac v prvih dneh prihodnjega tedna.

* **Izpremembe v državni službi.** V višjo plačilno skupino sta pomaknjena: strokovna učiteljica na dvorazredni trgovski šoli v Mariboru Olga Vodišek kot profesorica v 8. skupino I. kategorije, stalni strokovni učitelj v strokovni šoli za puškarstvo v Kranju Janko Ravnik, pa v 3. skupino III. kategorije. Fran Neralič, doslej v Zagrebu, je imenovan za revizorja v 3. skupini III. kategorije pri okrognem agrarnem uradu v Mariboru.

* **Službena leta rezervnih častnikov.** Po odredbi ministrstva vojske in mornarice se rezervnim častnikom pri določanju osnovne plače in stanarine vračunajo vsa leta, odkar so bili imenovani za častnike in ne samo čas, ki so ga prebili na orožnih vajah.

* **Štiridesetletnica gimnazijske mature.** Prešli smo: Absolventi ljubljanske gimnazije, ki so maturirali leta 1886, praznujejo 40 letnico svoje mature v torek dne 17. in v sredo dne 18. t. m. Sestanek vseh udeležencev je v torek 17. ob petih popoldne na vrtu hotela »Union«. Na tem sestanku se določi tudi način praznovanja, odnosno dnevni red za sredo 18. septembra. Vse sošolce, ki so prešli tudi pisмено povabilo na ta sestanek, prosim, da se sestanka sicer udeležijo. Matej Hubad, kot sklicatelj.

* **Delavska zbornica za Slovenijo** ima v nedeljo, dne 22. avgusta ob 8. v zborovni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani se lo s sledečim dnevnim redom: Odobritev zapisnika zadnje seje, poročila predsednika, tajnika, blagajnika in finančne kontrole, proračun za leto 1926 in 1927, odobritev pravilnika za brezposelne podpre, odobritev pravilnika kulturno-prosvetnega odbora akcija zbornice za delavske pomožne blaginje in samostojni predlogi. Vsi člani skupščine, ki želijo, da se sklepa o njihovih predlogih na skupščini, jih morajo predložiti pisмено upravnemu odboru najpozneje do 8. avgusta. Spreminjalni predlogi k točkam dnevnega reda se naj pošljejo upravnemu odboru vsaj 7 dni pred skupščino.

* **Z ljubljanske univerze.** Za docenta na medicinski fakulteti ljubljanske univerze je imenovan dr. Albin Seliškar, doslej asistent omenjene fakultete.

* **Reducirani uradniki se ne smejo zopet sprejemati v službo.** Iz Beograda poročajo: Ker se v zadnjem času pogosto dogaja, da nekatera ministrstva sprejemajo zopet v službo reducirane in upokojene uradnike, se je ministrstvo za notranje zadeve obrnilo do vseh ministrstev s prošnjo, naj takih uradnikov več ne sprejemajo, ker se s tem vzbuja mnenje, da vladne odredbe nimajo nikakega pomena in da se redukcija sploh ne izvaja.

* **Za diplomirane pilote** so bili imenovani v I. pilotski šoli v Novem Sadu slovenski avtijalet Franc Eger, Janko Dobnikar in A. Košek.

* **Neverjetna reč s pošte.** Prejeli smo: V Kranjski gori je zaposlen pismošojka, ki ima že skoro tideset službenih let. Možno je, da ima ob sebi v obeh sezonah dela čez glavo s samim raznašanjem pošte, a je uprežen vrh tega še z drugim manipulantskim delom. V vseh dolgih letih pa še ni imel nikoli do-

pusta. Prosimo pošto direkijo, naj ukrene potrebno, da pride marljiv, od dela izmučen službenec do svojega vsakoletnega določenega oddiha, ker ga je zlasti po zaključitvi sezone skrajno potreben.

* **Načelstvo zadruge rokodelskih in sorodnih strok v Kranju** sporoča, da se bo vršila vaješka preizkušnja k njej spadajočih vajencev dne 31. t. m. Interesenti naj se pravočasno prijavijo.

* **Občinstvu, ki potuje na Bizeljsko, Kraljevec, Klanjec, Sv. Peter pod Sv. gorami ali v druge kraje Sotelske doline, javljamo,** da je uvedlo pošto ravnanstvo Ljubljana avtomobilno pošto zvezo na progi Sv. Peter pod Sv. gorami-Brezice. Poštni avtomobil odhaja iz Sv. Petra ob 6. zjutraj in ima zvezo z dopoldanskimi vlaki na Židani most ter Zagreb. Popoldne odhaja iz Brežic kolodvor okoli pol 4. popoldne in dospe ob pol 7. v Sv. Peter. V kratkem se odpravi tudi proga Sv. Peter-Grobelno.

* **Novice iz Rogaske Slatine.** V petek zvečer se je vršil dobrodelni koncert v prid domači šolski deci. Koncert, ki ga je organiziral tovarnar g. Viljem Bizjak, je bil doslej najlepši v letošnji sezoni. Sodelovali so umetniki: pevka ga. Radočičeva iz Beograda, violonist g. Gerti iz Budimpešte in naš domači metnik g. Sancin iz Celja, dalje operni basist g. Leopold Kovač in baritonist Rus iz Ljubljane, g. Sahnio iz Zagreba ter drugi. Na klavirju je z velikim uspehom in ob obdobju priznanju spremljal g. Vizjak. Voljska godba je zaigrala pod vodstvom g. dr. Čerina uverturo iz opere »Rienzi«. Obisk koncerta je bil zelo lep in bo tudi materijelno dober. — V Slatino je dospel znani lužičko-srbski rodoljub redaktor Smoler iz Budisina in se takoj seznanil z raznimi jugoslovenskimi javnimi delavci, ki bivajo v Rogaski Slatini. — Uradnik Fr. Novak, o katerega sodni razpravi smo zadnjič poročali, je bil še isti dan razrešen službe in je zapustil Slatino.

* **Četrtnska vožnja k proslavi v Dobruži.** Prometni minister je dovolil četrtnsko vožnjo na naših državnih železnicah vsem dobrovolcem in ostalim udeležencem pri odkritju spomenika v Medžidiju. Udeležniki se morajo izkazati z legitimacijo odbora za postavljanje spomenika v Dobruži. Olajšava velja za dobo od 1. do 16. septembra.

* **Avtomobilski promet v Zagrebu.** Avtomobilski promet se v Zagrebu prav povoli na razvija. Sedaj je zagrebško mestno poglavarstvo podelilo Hranlinu in gospodarski zadrugi hrvatskih invalidov koncesijo, da si sme nabaviti petdeset novih avtomobilov metrov ter urediti z njimi osebni promet. Koncesija je zaenkrat le provizorično izdana, da se ugotovi, da-li se bo uvedba izkazala kot praktična. Z uvedbo avtomobilov se namerava doseči znatno znižanje viših cen za vožnjo z avtomobilom.

* **Lovci pozor!** Ker so se zadnje čase pojavili volkovi v občini Smuka in okolici na Dolenjskem, ki povzročajo ogromno škodo prebivalstvu zlasti na drobnici — je odredil srezki poglavar novomeški, da se priredi sporazumno z gozdnim uradom kneza K. Auersperga v Soteski velik lov na to zverjad v ponedeljek dne 9. t. m. v gozdovih občine Smuka. Zveza k jutranjemu vlakom, ki odhaja iz Novega mesta ob 6.30 zjutraj na Sražo zelo ugodna. Iz Sraže se peljemo na vozovih v Smuko. Vsi lovci, ki se zanimajo za ta izredni lov se k udeležbi najvredneje vabijo!

* **Poziv vsem radio-amaterjem.** Ljubljanski Radio-klub priredi ob priliki letošnje po krajinske razstave na Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. septembra veliko razstavo radio-aparatur in nadomestnih delov. V to je določen že večji razstaveni prostor, kjer naj bo pregledna revija od najstarejših do najmodernejših modelov. Ljubljanskemu Radio-klubu je zlasti na tem, da se udeležijo razstave radio-amaterji z aparati, ki so jih sestavili sami. Določene so že razne številne nagrade za najlepše razstavne objekte. Naprošamo vse radio-amaterje, da naj nemudoma prijavijo svojo udeležbo kot razstavljalci, najkasneje pa do dne 15. t. m. na naslov Radio-klub, Ljubljana, Velesejme.

* **Spominska kapela na vojaškem pokopališču pri Solunu.** Posebna komisija je te dni pregledala načrte za gradnjo spominske kapele in grobnice na našem vojaškem pokopališču v Zejtinliku pri Solunu. Predloženih je bilo 35 načrtov. Komisija je načrte ocenila in nasvetovala izplačilo nagrad. Ministrstvo za vere bo sedaj zahtevalo, da ministrski svet odpravi potrebni kredit v znesku šest milijonov dinarjev za ureditev našega pokopališča v Zejtinliku ter za zgradbo kapele in grobnice.

* **Otroška okrevališča.** Ministrstvo za narodno zdravje je sklenilo, da pošlje večje število slabotnih in bolnih šolskih otrok v otroška okrevališča v Crkvenici, na Lokrumu in v Koviljači se sprejemajo brezplačno otroci siromašnih staršev in vojne sirote. V okrevališče v Koviljači-Lokrumu plačajo uradniški otroci po 25 Din dnevno, otroci premožnejših staršev pa po 40 Din.

* **Izenačenje pouka v osnovnih in meščanskih šolah.** V ministrstvu prosvete se je vršila v četrtek konferenca, ki je razpravljala o vprašanju izenačenja učnih načrtov in programov v svrhu unifikacije pouka v vseh osnovnih in meščanskih šolah naše države.

* **Slovenske narodne pesmi za citre in petje,** zvezek 9, je izšel v drugi, predelani izdaji in se dobi po 20 Din pri izdajatelju Ivanu Kiferle v Ljubljani, Gosposka ulica št. 9.

* **Z motorjem na Veliko Kapljo.** Te dni se je pripeljal na Veliko Kapljo posestnik g. V. B. s svojim motorjem iz Luč. Na Kaplji ga je prebivalstvo z županom na čelu navdušeno sprejelo in pozdravilo.

* **Sarajevo za poplavljenca.** Sarajevska mestna občina je odredila, da se v korist oškodovancev po polovi za vsako tramvajsko karto plača dolič 25 par, mesečne karte pa po 5 Din. Na ta način se bo v treh

mesečin nabrala svota 350.000 Din, ki jo ob čina izroči »Rdečemu križu kot prispevek mesta Sarajeva za poplavljenca.

* **Zakonska tragedija v Beogradu.** V stanovanju kavarniškega kuharja Ivana Horvata v Beogradu se je pretekli petek zgodila strašna zakonska tragedija. Hišni vratar je zgodaj zjutraj slišal iz Horvatovega stanovanja kavarniškega kuharja Ivana Horva ki pa so bila zaklenjena. Ko je pogledal skozi okno se mu je nudil grozen prizor: na postelji je ležala mlada žena z razparanim trebuhom, iz katerega so lezla čreva na tleh pa je ležal Horvat v mlaki krvi. Prepeljali so ju nezavestna v bolnico, vendar ni upanja, da bi ostala pri življenju. Nesrečna dvojica je živel v trajnem prepiru, ker žena ni preljela dote, ki je bila obljubljena pred poroko.

* **Ljubelska tekma dne 4. avgusta t. l.** Posetniki ljubeljske tekme, ki se nameravajo voziti z vlakom, se opozarjajo, da imajo polovično vožnjo pod običajnimi pogoji. Onim, ki nameravajo do cilja, so v Trzinu na kolodvoru na razpolago tovrni avtomobili, ki bodo proti neznatni odškodnini vozili do km 50 tekmovalne proge. Od tod do Sv. Ane je samo še pol ure pešhoda, na vrh Ljubelja do cilja pa še nadaljnjih 30 minut. Posetniki, ki žele dospeti do cilja, pa morajo oditi iz Ljubljane s turističkim vlakom ob 5.25, na katerega bo imel v Kranju priključek posebni vlak do Trziča, kateremu se bodo priključili vsi v Trzin namenjeni vagoni. Z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane 6.37 zjutraj, bo moglo posetnikom priti le do Sv. Ane. Zato se priporoča okoristiti prvi vlak. Potrdila za polovično vožnjo nazaj se dobivajo pri vseh blagajnah, kjer se bodo prodajale vstopnice za tekmo. Vstopnina znaša za pešce Din 3, za motorje Din 5.

Za izlet v Ribnico

na sokolsko slavnost, danes v nedeljo 8. t. m., je pod navadnimi pogoji dovoljena polovična vožnja.

* **Najden utopljenec.** Pri Moškanjcih v pujskem kraju so našli te dni truplo železniškega uslužbenca Josipa Riterja, ki je dne 25. julija pri kopanju utonil.

* **Ubil ga je električni tok.** V tiskarni zagrebških »Narodnih Novin« je bil v petek popoldne elektrotehnik Anton Konta zaposlen pri transformatorju za litografijo. Delal je najprej z ročavicami, pozneje pa jih je slekel. Po nesrečnem slučaju se je Konta dotaknil toka, ki ga je pri priči usmrtil. Delavci, ki so bili v bližini, so mu prihiteli na pomoč in ga skušali spraviti zopet k zavesti, a brez uspeha. Zdravnik je ugotovil smrt.

* **Promet v poplavljenem področju.** Promet v poplavljenem ozemlju se polagoma zopet upostavlja. Tako je bil predvčerajšnjim zopet odprt promet na progi Bogojevo-Palanka.

* **Prvak nižjih športnikov utonil v Nišu** je v četrtek pri kopanju v Nišavi utonil Ljuba Jakovljevič, prvak nižjih športnikov v družbi svoje neveste je hotel preplaviti Nišavo. Nenadoma pa je izgubil v valovih in utonil. Proti večeru je voda naplavila mrtvo Jakovljevičovo truplo kakih 500 metrov oddaljeno od kraja, kjer se je zgodila nesreča.

Nogometna tekma

S. K. »Grič«, Zagreb : S. K. Krško v Raškem, v nedeljo 8. a. g. 1926 ob 5. pop.

* **Zanimiva sodna obravnava v Sarajevu** za petek je bila pri okrognem sodišču v Sarajevu določena glavna razprava na tožbo bivšega ministra za vere dr. Vojislava Janjica proti kanoniku monsignoru Karlu Cankarju, uredniku »Katoliškega tednika«. Dr. Janjic je vložil svojedobno tožbo proti kanoniku Cankarju zaradi razžaljenja časti in obrekovanja v članku pod naslovom »Dr. Janjic i nadbiskup dr. Šarič«. Na predlog tožbe je bila obravnava iz formalnih razlogov preložena in se bo vršila dne 18. t. m. Zastopnik privatnega tožitelja je izjavil, da se dr. Janjic želi pri obravnavi osebno sestati z msgr. Cankarjem. Obravnava se pričakuje z velikim zanimanjem.

* **Kinema d. d. u Sarajevu** treba za dopunu svojega orkestra u Apolo kluu jednog prvog violinistu (kapelnika), jednog klaviristu, jednog čelistu i jednog glazbenika za harmonium. Poudbe slati na gorju adresu uz naznaku uslova. Nastup 1. in 15. septembra. U obzir dolaze samo prvoklasne sile.

1097

Okrajna obitno-gosp. razstava v Ormožu

od 8. do 15. avgusta 1926.

(Glej inserat) 5785 a

* **Nadležne muhe pokončuje hitro in uspešno** edino le »Zacherlin« v originalnih steklenicah.

* **Pri znojenju nog in potnih najboljše sredstvo »Sanoform«.** Učinkuje sigurno in odstranjuje neprijeten duh. Izdeluje ga Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10, dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. 1060

* **Za družstvene prireditve potrebne okraske.** konfeti, serpentine, srečolov, šaljiyo pošto, krožnice, papirnate serviete itd. kupujte pri Iv. Bonacu. Proti takojšnjemu plačilu znaten popust.

* **Trgovci, ki ne prodaja »PEKATET«,** ni pravi trgovci, ker le z izbornim blagom pridob odjemalce.

* **Penzijon Vila Lucia v Aleksandrovi** na otoku Krku z vsem komfortom tik ob kopališču, vabi cenjene goste.

* **Cvetličarni Antonija Bajt, Ljubljana,** se društvo »Soča« znanjalje za velikodušno društvo poklonjeni dar in obenem to solidno in ugledno trdno toplo priporoča. 1115

* **Proti onemoglosti srca, popnenju žil,** nagnenju h krvavitvi možganov in kapi Vas varuje naravna Franc Jožefova grenka vo-

Prva gorska ocenjevalna vožnja

za automobile in motocikle na Ljubelj

dne 8. avgusta 1926.

Start ob 10'30. — Odhod vlakov ob 5'25 in 6'37.

Polovična vožnja.

«BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA», Ljubljana, Poljanski nasip 10./2. pošlje vsakemu naročniku »Jutra« zanimiv, bogato ilustrirani cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

da (Franz-Josef Bitterwasser). Lahek stol brez napenjanja. Znanstvena opazovanja na kliničnih za boleznih krvnih celic so dogmala da je Franc Jožefova voda posebno za starejše ljudi neprecenljive vrednosti. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

* **Ata!** Zakaj pa drugi lahko hodijo v kino in gledališča? — Zato, ker kupujejo »Voika« - čevlje in nogavice, nasproti Mestnega doma, ki so mnogo cenejši, dolgotrajni in elegantni. 1118

* **Volno in bombaž** za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobiti po najnižjih cenah v veliki izbi pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Stari trg 12, in Židovska ul. 4. 197

Občudujemo jo vsled njene lepe opreme. Poželimo jo vsled njenega izvrstnega okusa. Slavimo jo vsled njenega poetičnega imena: našo »MIRIM«-čokolado.

Trgovina F. MERSOL nasl.

se nahaja sedaj Wolfova ulica 5.

Priporočamo veliko zalogo rokavice, nogavice za dame, gospode in otroke. Cipke, vezanine, naramnice, svilene trakove, ženska ročna dela, volna, svila, bombaž. Predtiskarija, Ustanovljeno 1887. 88-a-11

Iz Ljubljane

— **Poroka.** Včeraj se je poročil v tukajšnji frančiškanski cerkvi gospod Fran Greif prokurist Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani z gospico Cirilo Schifferjevo, bančno uradnico istotam. Bilo srečno!

— **Mestna ljudska kopalnica** v Kolodvorski ulici bo radi sražena zaprta v dneh 10., 11. in 12. avgusta.

— **Koncert se vrši vsak dan od 20.—24.** v restavraciji pod »Skalco«, Mestni trg 11. — **Dr. Milan Perko** v Novem Vodmatu ne ordinira do 23. t. m. 1106

— **Sokolsko društvo Ljubljana II.** javlja, da se danes napovedani izlet na Limbarsko goro radi nenadnih zaprek ne bo vršil. Dne 15. t. m. priredi pevski odsek Sokola II. izlet na Triglav. Vabljeni vsi prijatelji.

— **Policijske prijave.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 2 ponesrebi, 3 tatvine, 1 prestopok kaljenja nočnega mira, 1 telesna poškodba, 1 nezgod, 2 prestopka obrtnega reda in 7 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 4 in sicer: 1 radi tatvine in 3 radi vlačugarstva.

— **Aretovana lopovska družba.** Kakor smo že poročali, je bila v torek v Kolodvorski ulici aretovana predzna vlomilska in tatnatska trojica, ostoječa iz dveh mladih moških in elegantne damice. Policijski organi so danes končali z zasliševanjem zločincev in so jih po fotografiranju in daktiloskopiranju oddali sodišču. So to: 22 letni Marko Sunjič, bivši kovinarski strugar, šofer, žepar in vlomilec, 25 letni Ignacij Konjič, po poklicu mizar in nevaren kriminalen tip ter 21letna ljubica obeh in mnogih drugih Vilma Kranec, doma iz Zagreba. Zločincev je dokazanih samo v Ljubljani 10 vlomov in tatvin, med temi: vlom v stanovanje Vinka K. v Kolodvorski ulici, v stanovanje Ivana I. istotam, tatvina v Florijanski ulici pri Piškurtju itd.

— **Pobegel prodajalec sladoleda.** Izdelovalec sladoleda Jure Brajkovič, stanujoč na Sv. Jerneja cesti št. 1 v Šiški je sprejel 4. t. m. v službo kot prodajalec sladoleda Ivana Bratuža in mu zaupal voziček, v katerem je prodajal sladoled po mestu. Bratuž je prinesel dva dni izkupiček domov in ga odšel gospodarju, v petek pa ga je že zmanjkalo. Napravil je dobro kupčijo in celo zalogo sladoleda, vredno 240 Din, prodal pustil voziček zvečer enostavno na Gasliški cesti, sam pa z denarjem pobegnil. Poštenjakoviča zasleduje sedaj policija.

— **Drzna tatvina.** Pavla Mencej, žena krovca, stanujoča na Lžanski cesti št. 45 je nesla v petek proti popoldnevu svojememu nožu na glavni kolodvor kosilo. Stanovanje je ostalo med tem prazno in priliko je takoj izbral zelo spreten tat. Splazil se je skozi okno v klet, od tam pa si pomagal dalje v kuhinjo. V kuhinji je odprl kredenco in našel v neki skatli zlati možko in srebrno žensko uro ter nekaj drugih dragocenosti v vrednosti 3800 Din. Predrzo tatvino je izvršil brzokone neki potepuh, oblečen v sivo obleko, precej visoke, sloke postave, ki se je klátil celo dopoldne okrog hiše in so ga opazili tudi sosede.

— **Nesreča pri delu.** Zidarski delavec Franc Triler, doma iz Hrastij pri Kranju, uslužben na stavbi Simona Praprotnika v Kette-Murnovi ulici, je donal v petek dopoldne z nahrbtnikom stolum v prvo nadstropje opeko. Pri tem je moral vsakokrat pasirati precej nesolidno zgrajen oder. Ko je okrog 10. ure zmetal opeko zopet na kup, se je strop nenadoma udrl in Triler je

Popolnoma brez dobička

ne, ampak po jako znižanih cenah prodaja vsled bližajočega konca letne seziže

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7

raznovrstno manufakturno blago. 5811 a

padel okrog 3 m globoko v vežo. Nesreče je dobil pri padcu tako težke telesne poškodbe na glavi, da so ga morali takoj prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

— **Nagrade 300 Din** plačam onemu, ki mi izsledi danes ob triletni na 12. uro ukradeno kolo znamke »Peugeot« rumene barve, z dirkalno balanco in dvema ročnima zavorama. — Viktor Jeločnik, Rožna dolina pri Ljubljani. 1062

— **Opozorjamo na inserat »Grača klet«.** 1108

Iz Maribora

— **Iz mariborske botanike.** Parkrat smo že poročali o posebnosti, ki jih nudijo mariborski vrtni v botaniki. Te dni dozoreva v Razlagovi ulici na vrtu zdravnika dr. Marina krasno sadje rmenih citron na drevesu, ki je doraslo v Mariboru. Citrone imajo popolnoma naravno velikost in nudijo očem res lep užitek sredi pestrega cvetja. Na vrtu policijskega komisarijata pa se je ta teden razcvela črešnja. V Novi-vasi pri Mariboru divno cveti hruška.

— **Železniška direkcija in nameščanje uslužbencev.** Pred nekaj dnevi je železniški uslužbenec H. N. iz Ruš prošil železniško direkcijo v Ljubljani, da ga pristopi k izpitu in potem nastavi. Čez par dni je dobil odgovor, da mora najprej biti nastavljen, potem se ga lahko šele pristopi k izpitu. Tozadevni zakon pa določa, da mora vsak železničarski uslužbenec najprej narediti izpit, potem šele je lahko nastavljen. Zdaj pa se vprašujemo, ali ima g. direktor prav, ali pa zakon?

— **V kinematografiji** je ukinjen dvodinarski davek v prid poplavljenecem.

— **Gospod mag. pharm. Bruno in gospa Amanda Mondini,** lekarnarja »pri Sv. Jerneju« v Slov. Bistrici, sta darovala za novo vpeljano ročno lekarno Prostovoljnega gasilnega društva v Razvanju obveznih trakov in medikamentov v vrednosti Din 300. Blagim darovalcem najkrajša hvala!

— **Promenadni koncert »Drave«** se bo vršil pod vodstvom g. Skačeta danes ob 11. v mestnem parku s sledečim sporedom: koračnica, uvertura: francoska veseliga od Keller Beia, valček od Estudiantina in Wakteufela, velika fantazija iz opere »Romeo in Julija« od Gounoda, ciganski ples iz opere »Mignon« od Tomasa in potpuri iz opere »Prodana nevesta« od Smetane.

— **Dr. Fran Toplak,** specialista za ženske bolezni in porodništvo, ne ordinira do 30. avgusta.

— **Iz mariborski šol** na mesto umirovljenega učitelja glasbe na drž. moškem učiteljsku v Mariboru g. Emeriha Berana je imenovan profesor glasbe g. Karl Bervar.

— **Pralnica in svetiljalnica Marije Pauli** v Vetrinjski ulici 24 se je sedaj preselila v Slovensko ulico 15, kjer je bila poprej Panorama.

— **Mariborska panorama** zaprta. Lastnik mariborske svetovne panorame je isto zaprl radi premelega obiska in previsokih davščin.

— **Tiskovna založba, osr. rez. zadr. z o. z.** v Mariboru ima v nedeljo, dne 15. avgusta ob 10. dopoldne v zadržinskih prostorih Maribor, Narodni dom, III. nadstropje (vhod pri hišniku), redni občni zbor z dnevnim redom, ki je vabit v poslovnih prostorih. Načelstvo zadruge. 1109

— **V dekliškem zavodu »Vesna«** v Mariboru se prične solsko leto toletne obrtne in enoletne gospodinske šole dne 15. sept. Vpisovanje se bo vršilo 13. in 14. septembra. Prijave za omenjene šole in za internat se še sprejemajo na naslov »Vesna«, Askerčeva ulica 6. 1111

— **Pričetek pouka na mariborskih srednjih in osnovnih šolah.** Na mariborskih šolah se bo pričel, kakor doznavamo, pouk s 1. septembrom. To pa ne velja za trgovske in sred

■ Kljub večletnemu naporu v mariborski oblasti ne morejo spraviti pod klobok »Slomškovce zveze« in za dijaštvo. Za kmete pa imajo pripravljenih celo vrsto bombastičnih prireditelj. Tudi pridige so na dnevnem redu. Ministrstvo sabotaža jim je dovolilo za te politične dneve polovično vožnjo, ne da bi se klerikali nad tem zgrazali.

— Pevsko društvo »Luna« priredi v nedeljo 8. avgusta ob 16. uri prosto zabavo s pevskimi in godbenimi točkami v gostilni g. Kirbiša, Aleksandrova cesta 79. Vstop prost.

— Konkurs za artillerijsko podoficirsko šolo v Mariboru. Artillerijska podoficirska šola v Mariboru sprejme 1. oktobra 150 golencev. Kandidati ne smejo biti mlajši od 17 let in ne smejo presegati 21. leta. Prošnje se pošiljajo do 27. septembra. Podrobnejša pojasnila se daje pri vseh občinah in orožniških postajah ali pri kakih najbližjih vojaških oblastih.

— Najemnikom! Davčna oblast je razposlala hišnim lastnikom tiskovine v svrhu izpolnitve v predpisanih rubrikah o vplačanih najemninah za leto 1925 in 1926. Opozorjamo najemnike, naj bodo previdni pri podpisovanju teh pol. Vpisati se morajo vse datirane in vsi zneski, ki so se plačali hišnemu lastniku v teh letih. Ne podpisajte praznih in neizpolnjenih, temveč samo pravilno in lastnoročno izpolnjene tiskovine, ker ste s svojim podpisom odgovorni za točnost po datkov! Nadaljne informacije daje društveno pisarna, Rotovski trg 1. Društvo stanovaljskih najemnikov v Mariboru.

— V žargonu »Straže«. Klerikalni listi so že zopet pričeli kampanjo proti demokratu v žargonu umre »Straže«. Sedaj glodajo Mariborsko hranilnico. Našo diskretnost si razlagajo po svoje, ker mislijo, da bi mi ne znali pisati o tem, da so n. pr. nekemu klerikalnemu denarnemu ravnatelju dodali adalutusa v obliki kontrolnega pomočnika. Dobro bi tudi bilo, da bi klerikali po vedali, kaj je z mariborskimi avtomobili, ki jih je naročil župan dr. Leskovar in bi morali voziti že junija meseca, a ni o njih ne duha ne sluha, ker je baže pogorela tvornica in delavci strajkajo.

— Nov kino. Giuro Vallak lastnik »Graiske kletke« je vložil prošnjo za koncesijo kina v sedanjih prostorih restavracije »Uniona«, kjer je bil poprej kino g. Guštinov. Ker je nedavno tudi dr. Lajšič otvoril svoj kino v Studenčih, bi bil to četrti kino v Mariboru. O krajevnih potrebah bi se sklepal občinski svet. Dosedanji kinopodjetniki trdijo, da ni nove krajevalne potrebe, novi prodor je se vse nasprotnega mišljenja.

Iz Celja

— Prošenje na Svetju. Danes v nedeljo bo na Svetju nad Celjem — neprijetni našega jezika so nam ime pokvarili v »Svetina« — prošenje. Že od nekdaj se to žeganje praznuje zelo slovesno in Celjani in okoljani se ga radi udeležujejo.

— Je bilo zelo potrebno. Opazili smo, da so sedaj vendar instalirali pod železniškim vijadurkom pri Rebeuschegu dve električni luči. Kdor ve, kako žalostno je tam prej brela petrolejka, zna ceniti ta napredek.

— Nagla smrt. V četrtek zvečer je umrla v Gaberju Marija Šrenkelj, žena železničarja, ki službuje v Ljubljani. Ravnica, mati troje otrok, je bila bolna samo en dan.

— Podpornemu društvu za ubogo učence na gimnaziji so darovali sledeči dobrotniki: »Rdeči križ« kot del čistega dobička po akademski podmladki 1.227,50 dinarjev; Južnoštajerska hranilnica 1000 Din; za razigrane knjige je bilo nabranih koncem leta 524 dinarjev; Ljudska posojilnica v Celju 500 Din. Po 100 dinarjev so naklonili: Mesna občina Slovenjegraec in Vladošlav Repas v Celju. Dr. Lenard — dr. Gorican (kazenska poravnava) 175 Din; Savinjska posojilnica v Zaleu 150 Din; dijak Siljan 50 Din; učenci I. II. razreda 28,50 Din in veterinar Anton Peršuh v Slovenjgradu 20 dinarjev.

Iz Trbovelj

— K tatvinam dinamita v Trbovljah. Radi tatvine dinamita je bil doslej prijet samo en delavec, ki pa se izgovarja, da ga je hotel zamenjati pri kmetih za živež.

— Izseljevanje v inozemstvo. Glede 40 delavskih družin, ki so imele že vse potne listine v redu za odpotovanje v Francijo in jim je v zadnjem trenutku preprečil odhod izseljenški oddelek v Beogradu, je prišlo od ministrstva za socialno politiko obvestilo, da morajo one družine, ki so v najbolj kočljivem gnotnem položaju, poslati listine, iz katerih so natančno razvidne njihove premoženjske razmere. Takih družin je baže le 33. Njihov odhod bo v slučaju ugodne rešitve sledil v teku enega tedna. Sicer pa je ministrstvo za socialno politiko mnenja, da se delavske družine pod nobenim pogojem ne smejo izseljevati v tuje dežele. Iz razgovora s šefom izseljevalnega oddelka je bilo posneti, da igrajo v tem oziru precejšnjo vlogo razni politični predhodki.

— Rudarske prilike v Srbiji. Ker je iskal rudnik Nada pri Vlasem polju na progi Beograd-Niš okoli 200 rudarjev za svoj obrat, se je odpejal Trboveljčan g. Krušič v Nado in si podjetje natančno ogledal. Po svojem povratku v Trbovlje je poslal Delavski zbornici poročilo, iz katerega posnemamo: Rudnik zaposluje sedaj 32 rudarjev. Delovne prilike so skrajno slabe, ker ni rudnik tehnično opremljen. V celoti ima okroglo 20 vozikov za izvažanje premoga, ki je slabe kvalitete. Plače se gibljejo med 30 in 35 Din za štih, oni, ki opravljajo delo v skladu se pa plačajo za vsak meter 70 Din. Za postranska dela se ne dobi odškodnina. Pri kopanju premoga ne uporabljajo nobenega streliva. — Zdrave pitne vode v bližini sploh ni, tudi nima rudnik kopalnice. Podjetje ima svojo zdravstveno skladnico, nima pa svoja zdravniška. Najbližji zdravnik je oddaljen 10 km od rudnika. Istotako ni v bližini nobene bolnice. — Stanovanjske razmere so vohče slabe. Podjetnik sam stanuje s svojo družino tik rudnika v leseni baraki, ki so mu zgradili rudarji. Cene življenjskih potrebščin se gibljejo v oni višini kakor pri nas. Našim rudarjem se ne more priporočiti, da bi iskali dela v tem rudniku.

— Nogometna tekma v Trbovljah. Danes se bo vršila nogometna tekma med sportnim klubom Doberno in Svobodo. Poleg teh dveh klubov obstoji v Trbovljah še sportni klub Trbovlje.

— Mariborsko gledališče v Hrastniku. Schönherrov »Šatan v ženski«, ki ga je podala zelo dovršeno igralska trojica g. Bratana, Zelenjak in g. Bukšekova, je Hrastničanom silno ugajal. Zlasti naš diletantski zbor je prišel pri tej igri na svoj račun.

— Sestanek obrtnikov v Zidanem mostu. Obrtno društvo Trbovlje-Hrastnik-Dol je sklicalo za danes ob 2 pop. v Zidanem most sestanek delegatov posavskih obrtnih društev. Na dnevnem redu so volitve v trgovsko in obrtno zbornico.

— Zobozdravnik v Trbovljah. V ponedeljek, 9. t. m. začne v Trbovljah, Vode št. 252, v hiši, kjer je bila dosedaj lekarna, ordinirati zdravnik g. dr. Ciril Cirman za zobne in usne bolezni.

Ptvoja

— Požar Podvinčih. V nedeljo, dne 1. avgusta je gorelo v Podvinčih pri posesti Cehu ob cesti proti Velovleku. Zgoraj je gospodarstvo poslopje. Kako je požar nastal, ni znano; ptujski gasilci so bili takoj na kraju nesreče ter požar omejili.

— Kmetijski gospodarski tečaj se bo vršil pri Sv. Andrežu v Slov. gorah. Pričetek 15. oktobra. Priglasenih je dovolj kmetijskih deklet, tečaj bo vodila gospodinska učiteljica g. Premrov, ki ima sedaj enak tečaj pri Sv. Benediktu.

— Regulacija Grajena. Mestna občina ptujška z mejaši ob Grajenju razpravlja o tem, kako bi zajela nenavadno povodnjiv potoka Grajena, ki ob večjem naliivu udari kar preko struge po mestnih ulicah in se zasidra v kletih ptujskih meščanov. Nekateri imajo od zadnje poplave začetkom julija še sedaj vodo v svojih kletih. — Meščani, zlasti mejaši bi morali napraviti večji nasip, strugo razširiti in očistiti, zlasti pa jo poglobiti. Na mestih je treba zabiti pilote in napraviti betonske skarpe. To pa seveda stane in vsakdo se brani izdatkov v sedanji denarni krizi. Vendar je upati, da bo le prišlo do sporazuma in do delne regulacije.

— Okrajna sadna razstava v Ptuj. Na zboru sadjarjev v Ptuj se je sklenilo, da se priredijo na okrajne stroške s podporo sadjarskih podružnic sadni ogledi po vsem okraju, ki bodo podali točno sliko, kakšno sadje se pri nas najbolj goji, katera vrsta prevladuje in katera je najbolj odporna proti boleznim. Po teh podatkih bo mogoče sestaviti vrste sadja, ki se naj v ptujski okraju ali pa drugod najbolj gojijo. — To je potrebno, da imamo same gotove dobre in odporne vrste nasajene, ki so za trgovino sposobne in nam bodo dale največ haska. Vsako sadno leto se naklada in izvori samo iz ptujске postaje nad 800 do 1000 vagonov sadja. Ako se tedaj dobre sadne vrste razmnožijo in primerno gojijo, je mogoče to množino podvojiti in potrojiti, s čemer se bo gmotni položaj kmetovalca-sadjarja znatno izboljšal in to brez velikih stroškov in težkega truda. Sadni ogled se vrši pod vodstvom strokovnjakov, ki bodo na licu mesta zaslišali sadjarje o pritožbah in željah, ter dajali tudi pouk o sadjarstvu, gojenju in izbiri sadnih vrst, o obiranju sadnega ploda in shranjevanju ter pakovanju sadja. Zeleti je tedaj, da se sadjarji te prilike, ki se jim nudi, tudi poslužijo in da so na sadnih sestankih polnoštevilno zbrani.

Poslano

V periodičnem mesečniku lista »Strojvodja«, strokovnem glasilu »Društva Strojvodja«, je izšel v številki 8. od dne 1. avgusta t. l. članek pod naslovom »Nezaslišano«, v katerem se obdoljuje težkih očitkov železniški zdravnik dr. Ivan Zajc v Ljubljani ter se mu predbacivajo tudi razne nekoherentnosti in nedostaki glede njegovega poslovanja kot železniški zdravnik.

Ker se je uredništvo, ki je članek prejel tik pred izdajo, naknadno prepričalo, da je bil članek pisan na podlagi netočnih, neresničnih in nejasnih podatkov od strani svojcev pokojnega Ivana Potisek in drugih udeležencev pri pogrebu pokojnega Potiseka, preključimo na tem mestu v listu »Strojvodja« št. 8. iznešene očitke proti dr. Zajcu kot neosnovane, netočne in neresnične, ker nečemo delati krivice g. dr. Ivanu Zajcu.

To mesto porabljamo za zaključek, ker nečemo, da bi do preklica v prihodnji številki »Strojvodja«, ki izide šele 1. septembra, trpel g. dr. Ivan Zajc na svojem ugledu kot železniški zdravnik.

S tem dajemo g. dr. Zajcu popolno zadostitev in ga ob enem prosimo oprostitev.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1926.

Za društvo strojvodja: Dežman Pavel, predsednik.

Za uredništvo: Rupanik Franjo, glavni in odgovorni urednik.

Izjava

Na izjavo gosp. Fr. Stresa iz Podčetrška v »Jutru« št. 177 od 5. avgusta 1926:

Dokler mi gosp. Fr. Stres sodnijsko ne dokaže, na podlagi katerih trgovskih neposlojnih je bil upravičen in sposoben koga izužiti evetičarske obrti in da ni prodajal okoli dve leti pod mojim imenom, tako dolgo moja javno imenjem lažniva. Pri svoji prvotni izjavi in svarilu v »Jutru« z dne 20. julija 1926 vztrajam v celnem obsegu in pozivam gosp. Stresa, da me toži. Da ni firma Cvetko v Podčetršku nobena špeerijska, ampak je ugledna trgovka in ime Cvetko v trgovskih krogih širom Slovenije je čisto poznano in spoštovano, mi ni potreba še posebej povdarjati. Češar sem se vse naučil v tem obratu, ki me ne samo na papirju, ampak tudi praktično usposablja za samostojni obrat, trgovsko strokovno naobraženim, ni potrebno razlagati, češar pa gosp. Stres o sebi ne more trditi, ki je le samouk, kar se lahko sodnijsko dokaže.

Torej gosp. Stres! Na svideenje pri sodišču! »Cvetičarska Podčetrška« lastnik Rado Pregrad.

Naši onstran granic

— Militarizacija fašistovske stranke. Konzul Host-Venturi je sklical reške fašiste na zborovanje, da jim naznani direktive stranke, kakor jih je načrtal Duca. V poročilu o milici je rekel Host-Venturi, da se bliža stranka svoji militarizaciji in vsi fašisti s staro ali novo izkaznico se morajo pokoriti ukazu poglavarja. Militarizacija stranke je življenje stranke in čisto priprosta je dolžnost, da se vpišejo vsi fašisti. Eden glavnih vzrokov, da je dal Mussolini fašizmu značaj mobilizacije, tiči v dejstvu, da zahteva solucija problemov, ki so v razpravi, največjo disciplino in vsopredno silo. »Mi smo stranka vlade, katera je pripravljena korakati po poti, pri čemer je revolucija, in v Italiji se ne živi več, ako se ne vstopi v direktive fašistovske Italije. Italija vidi, da so njeni sinovi pomožni na leto za pol milijona in za to dragoceno lastnjo treba skrbeti, dokler ne napoči dan, ko dobi ta masa svoj naraven iztok, ne da bi bilo treba koga vprašati za dovoljenje.« Značilna je izjava toliko bolj, ker je izrečena baš pred otvoritvijo mednarodnega sejma na Reki.

— Odlok o razpustu Učiteljske Zveze, objavljen v četrtek, se sklicuje na zakon z dne 3. aprila t. l. o pravni disciplini skupnih delovnih odnosov in na odlok z dne 1. julija t. l., ki vsebuje pravila za izvrševanje omenjenega zakona. Člen 92. v onem odloku izrecno določa, da morajo biti družva državnih in drugih tam naštetih meščencev dovoljena s odlokom vlade. Zveza spada med omenjena društva, ni pa bilo to društvo dovoljeno, zato je njegov obstoj protizakonit in radi tega se razpušča.

— Trst in Orijent. Oni krogi v Trstu, ki imajo še vedno pred očmi italijansko ekspanzijo na vzhod v glavnem le s tržaških tal, so zopet zelo nerazumni. Vzemirjenost je povzročila inauguracijo zračne črte Brindisi-Atene-Carigrad. Tako bo kraj Brindisi znova, kakor pred stoletji, služil Rimu v prodiranju proti vzhodu. Potem so na vrsti velike zračne zveze Benetke-Moskva in še druge. — Kje ostaja Trst? Za središče ekspanzije proti vzhodu ima služiti Trst in polno je tovarnih zagotovil z najvišjih mest, ali pri izvajanju načrtov je Trst pozabljen!

— V Plavah v tržaški pokrajini imajo na grobovih samo slovenske napiske. To je naravno, ker je vas čisto slovenska. Sedanja občinska uprava pa ukazuje, da morajo biti napisi samo italijanski. Kdor hoče imeti napis, morajo vložiti posebno prošnjo na občinsko upravo. Ako se dovoli dvojezičen napis, bo smel stati za italijanskim tudi slovenski napis! Za lesen križ se plača pristojbina 5 lir, za kamenit 20 lir.

— Poškodovana zaveštila na Krnu. Furlanska prefektura razglasa: Italijanski listi so naznanili poškodbe na planinskih zaveštilih na Krnu. Po ugotovitvah in takoj izvršenih preiskavah sledi, da so škodo povzročili vetrovi, sneg in strele. Zaveštila, postavljena na neprimernih krajih, kakor se je pripoznalo s kompetentne strani, so izpostavljena uničevalnemu delovanju neviht.

— Prefekt med delavci. Tržaški prefekt Gasti je posetil Nabržino in si ogledal kamnolome. Tem povodom je bilo polno govorov. Prefekt je govoril delavcem in hvalil njihovo delo. Vztrajal naj v blagor svojih družin in za veličino domovine. Tu di Mussolini je bil delavec in Gasti zagotavlja, da on, ki je postal graditelj Italije, ljubi delavce, pozna njihove potrebe in cenil prav njihovo delo.

— Po Soški dolini imajo v več krajih zopet toliko živine, kolikor so jo imeli pred vojno. Kmetje so računali, da bo poln hlev ugodno rasil h gospodarstvu. Živine je dovolj ali kupcev ni in cena je strahovito nizka. Letos pa se cena ne morejo spraviti pod streho. Razdelitev skupnih zemljišč razburja duhove. Nekateri kobarški kmetje so se začeli zanimati za murvorojo in svilorojo. Murva zelo dobro uspeva. Stevilni fantje in moške zelo občutijo prepoved avstrijske vlade za delo v koroških gozdovih. Kobarški tesarji in drvarji so bili v Avstriji vpoštevani in na Koroškem ter drugod so si svoj čas zaslužili lep denar.

— V Rihembergu tožijo o ogromnih dokladah, kakršnih ni kmalo daleč naokoli. Sedaj pa hoče občinska uprava naložiti občinarjem se nove stroške za zgradbo »Občinskega doma«, dasi ni zanj nikake potrebe. Ta tudi vsa potratna za županskim uradom mora nehati!

— Zagoneten umor. Med Postojno in Rakekom so našli pri železniški progi truplo mlade ženske. Orožniki trdijo, da se je izvršil umor. Truplo ima na glavi veliko rano, na vratu se poznajo odtisi prstov. Umorjena je 30letna Marija Blečič iz Voloskega. Imela je ljubavno razmerje z delavcem Dokičem, ki je bil blizu Postojne. Tega so osumili umora in aretirali.

— Po Brdih je napravila toča v letošnjem poletju ogromno škodo skoro po vseh krajih, tako da imajo deloma nepoškodovano sadno drevje in vinske bregove le še Medana, Dobrovo in Kojsko. V nedeljo je padala silna toča po Kanalski dolini in segla potok v Brda ter razbijala po devetih vaseh. V ponedeljek je divjala nad Smartnim Vedno hušji časi čimjalo goriskega kmetovalca.

— Pred poroko v Gorici se je zopet vršila razprava proti A. Lušickemu iz Borovnice. Obtožbenec je imel v Avčah v najemu od Avgustine Gabrijeleč trgovino in krmo. Nastali so bili med njimi prepri. Lušički je 30. avgusta 1924 povabil v svojo sobo gospo Gabrijelečovo in hčer Gabrijele, poročeno Gorjup, da bi se pogovorili in poravnali glede najemnine. Pri razgovoru, ki je bil najhujši buren, je Lušički ustrelil gospo Gorjupovo, gospe Gabrijelečovi prestrlel lice in ranil tudi svojo ženo. Potem je ranil težko samega sebe. Lušički je pripovedoval o preprih med obema družinama, kako so mu hoteli višati najemnino in kako so mu nagajali. Oblast je zaprla gostilno pa Gabrijelečeva še danes ne vpravzaprav zakaj. Lušički, ki je v zaporu že od 30. avgusta 1924, je bil prvotno član slovenskega izobraževalnega društva, pozneje pa je pristopil k fašistom. Razprava se je vlekla na dolgo in široko. Lušički je oproščen obtožbe, obsojen je samo na globo radi nedovoljene nošnje orožja. Razsodba pravi, da je izvršil svoje dejanje v popolni duševni zmedenosti. Lušičkega, ki je jugoslovanski državljani, odvedejo te dni do meje.

— Iz Koroške. »Kärntner Tagblatt« se je globoko oddahnil, ko je izvedel za razpust »Orjuna«. Pravi, da pozdravlja koroško prebivalstvo odredbo beogradske vlade proti Orjuni s posebnim zadoščenjem. Za Koroško je bila Orjuna vedno ognjišče vznemirjenja. V svojem spominu so še alarmantne vesti o vpadu »orjunaških band« na Koroško v oktobru in novembru lanskega leta, ki so spravile prebivalstvo v razburjenje in niso bile brez škode za deželo. Kako pa bo, ako Orjuna zopet oživi? — V Beljaku nočejo verjeti izjavi deželnega glavarja Šumija, da gre v znanem italijanskem šolskem vprašanju za nekatere jezikovne tečaje, marveč sklepajo, da iščejo Italijani po tej poti temelj za svojo pravo italijansko šolo. Sledili bodo novi protesti in nove intervencije. Na pokopališču junakov v Beljaku se ima postaviti spomenik italijanskim bojevnikom. V seji nemško-ljudskega delovnega odseka so se bavili tudi s to zadevo. Zedinili so se za korake pri merodajnih krogih. Italijani proizvajajo Beljaku vedno več skrbi. — K Severnemu morju je odpotovalo te dni 300 koroških otrok. Z njimi je odšlo domov 60 berlinskih otrok, ki so bili na počitnicah na Koroškem. Koroški otroci imajo pomagati ideji priključitve k Nemčiji.

Sokol

Sokoško društvo v Ribnici. Polovična vožnja nam je bila včeraj brzolavno dovoljena. Vabimo vsled tega bratska društva in prijatelje Sokolstva, da se udeležijo danes svečane proslave 20letnega obstoja našega društva v čim večjem številu. Popoldne se vrši velika javna telovadba in nato narodna veselica. Odhod z vlakom iz Ljubljane ob 6.17 jutraj; za Ljubljancane je pa tudi ugoden vlak, ki odhaja ob 13.15 iz gl. k. Povratek ob 22 uri s posebnim vlakom. Nobeden naj ne zamudi prilike pohiteti danes med nas Ribničane. Vsem bratskim društvom bomo pa obisk ob prvi priložnosti vrnil. Zdravo!

Šah

Glavni turnir Jugoslovanske šahovske zveze v Ljubljani

Dne 15. t. m. se prične v Ljubljani glavni turnir Jugoslovanske šahovske zveze, na katerem se bo vršil boj za letošnje šahovsko prvenstvo v naši državi. Iz vseh krajev Jugoslavije bodo zbrani v Ljubljani najboljši naši šahovski igralci. Gotovo je, da bo to ena najvažnejših prireditev za razvoj šaha v Sloveniji. Mi bi le želeli, da bi ta važna prireditev dala povod za razširjenje te plemenite igre v naših krajih, kar bi bilo neprecenljive važnosti, posebno za naše podeželno prebivalstvo. Mala Slovenija ima vse pogoje za razvoj šaha. Imamo namreč agilne šahovske klube, iz katerih bi izhajala vedno močnejša inčiativa za gojenje šahovske igre po manjših krajih.

Neposredno pred glavnim turnirjem stopa seveda v ospredje vprašanje, kdo bo novi jugoslovanski šahovski mojster? Hrvti pravijo, da bo Kalabar iz Varažдина, Slovenci favoriziramo Jerošova, Srbi Jovanovića in Acimovića. Nedvomno se bo vršil boj za prvenstvo med temi štirimi. Ni pa izključeno, da se v končnem boju približata tudi naš Furlani in talentirani Pira. Nekako v isti razred spadeta tudi dr. Singer in Agapijev iz Zagreba. Kalabar, dolgoletni prvak Varažдина, je favoriti Hrvtov. Njegova igra je ostra, a zelo previdna. Opreznost in nenačelna vztrajnost sta glavni karakteristiki njegove igre. Morla ima vsled teh lastnosti Kalabar nekoliko boljše šanse kot Jerošov, ki je izborni kombinator in problematik. O Jovanoviću se govori, da po moči presega celo naše nacionalne mojstre, vendar dosega na zveznih turnirjih še ni dosegel in je zato o njem težko govoriti. Acimović, mladi prvak Beograda, pa prihaja resno v poštev, ker so njegove partije iz turnirja za prvenstvo Beograda naravnost izvršne. Acimović je oster napadalec, v obrambi pa vztrajen in nevaren.

Slovenska vrsta je dobro sestavljena. Poleg Jerošova nastopi zopet Furlani, čegar energična in zdrava igra je nekako nasprotnost Jerošova. Na turnirju bo gotovo dosegel častno mesto. Vazja Pire je od lanskega turnirja v Subotici zelo napredoval in se posebno odlikuje po svoji slepi igri. Razpolaga tudi s obširnim teoretičnim znanjem in je njegova igra natrpna past in zanka. Turnirja se udeležijo dalje Karel Demovšek, Ciril Vidmar, ki bo skušal ponoviti lanski uspeh v Subotici, kjer je bil četrti, Mrzlić, Rupnik in Vogelnik. Natančnejše listo bomo se pravočasno objavili.

Ljubljanski šahovski klub je omogočil, da bodo lahko prisostvovali tem prireditvam vsi, ki se zanimajo za šah. Bival je v ta namen za ves čas turnirja, ki bo trajal od 15. do 31. t. m., permanentne vstopnice. S to vstopnico ima vsakdo pravico, da obišče ljubljano turnirski lokal in prisostvuje razvoju posameznih iger. Permanentne vstopnice stanejo 50 Din in se dajo v trafiki Sever v Selenburgovi ulici. Za one posetnike, ki ne mislijo redno posecati turnirja, bo šahovski klub izdal za vsak dan posebej dnevne vstopnice, in sicer prod turnirskim lokalom. Dnevna vstopnica stane 10 Din, za dijake pa 5 Din. Priprani smo, da bo obisk turnirskega lokala dokazal, da glede šaha korakamo pred drugimi pokrajinskimi našimi društvi.

Schaffhausen

ure
F. ČUDEN,

Prešernova ulica št. 1

Pred

Kopaniem

odoravite
dlake in
neprijetne
mozole.

Parfimirana krema vam jih uniči v 5 minutah, nobena predpriprava ni potrebna.

Kako neprijetno za ženo, ko stopa v kopalnico, pa vidi na rokah nogah, na rati da so dlake, ki jih je z veliko muko in omeznostjo obila, pustile črne pike in da so zopet porasli bolj rde kot po raji. Da bi ona ostala lepa in elegantna, ona si mora vedno bolj pogostoma briti, ter s tem dražiti svojo kožo ali pa uporabljati navadne depilatorje, ki so kompromitirani in slabo delajo.

Pred kratkim iznašena parfimirana krema TAKY, ki se uporablja takšna kakorvna je v tubi, dopušča elegantnim žensam, da odpravijo, kjerkoli te elo, neprijetne dlake in mozole in to v 5 minutah. TAKY uniči dlako do korenine, to kar ne zamore nobena britve; dlake le pogostoma rastejo vedno slabše, dokler popolnoma ne izginejo. TAKY je ekonomična (vi vzamete ravno toliko ko likor potrebujete), in nevarna in se ne posušuje. Napravite poskus še danes in vi boste razumeli, zakaj tisoe žen uporabljajo TAKY za odstranitev njihovih dlak in mozolov. DEPO v Beogradu pri Miskov & Comp. drogerija na veliko. — DEPO v Zagrebu, Jugofarmacija, drogerija na veliko. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Iz življenja in sveta

Newyorško pismo

Razhod ameriškega kongresa. — Zadnji akt in finale pomorske tragedije. — Doprinos titanskega vodnega projekta. — Po železnici iz Amerike v Evropo. — Newyorško poletje.

Newyork, v juliju.

Ameriški kongres je dne 3. julija zaključil svoje zasedanje in poslanci so večinoma odšli iz Washingtona na svoje domove ali pa so odpotovali v razna letovišča Združenih držav. Predsednik Coolidge je odšel s soprogo na počitnice v krasno pokrajino ob Osgoodskem jezeru v državi Newyork, kjer v idilični gozdni naravi ribari. Tekom svojega zadnjega zasedanja je bil kongres dokaj aktiven. Med drugimi važnimi vprašanji, s katerimi se mu je bilo baviti, je rešil več vprašanj domačih finančnih zadev, določil gotove odredbe glede redukcije davkov in taks, uredil je zadeve dolgov inozemstva itd. Dalje je kongres odobril izgradnjo dveh velikih vodljivih zračnih ladij in določil 150 milijonov dolarjev za nabavo 2200 vojaških letal ter za izvežbanje za to potrebnih pilotov in mehanikov. Ta vsota je določena le avijatici armade Združenih držav; za letalstvo mornarice pa je dovoljenih nadaljnjih 85 milijonov dolarjev.

Te dni je bil odigran finale pomorske tragedije, ki se je završila pred devetimi meseci v megleni noči na razburkanem morju v bližini Newyorka. Omenjene noči je namreč parnik »City of Roma« zadel v velik podmornik Združenih držav, S-51, ki se je v naslednjem hipu potopil. Ob tej priliki se je rešilo samo troje mož podmornikove posadke; vsem ostalim je postala podmorska ladja njih grobnica. Od tedaj pa vse do danes se je moštvo ameriške mornarice trudilo, da dvigne podmornik, ki je ležal v globini 130 čevljev, zopet na površje. Na dno so se spuščali potapljači, ki so z nepopisnim trudom in z lastno življenjsko nevarnostjo privežali podmornik k ogromnim pontonom, iz katerih so potem izsesali zrak. Pred par tedni se je že zdelo, da bo titansko delo moštva kronano z uspehom: dvignili so podmornik že skoraj prav na površje, ko pa je podmornikov rilec moel med pontoni že iznad vode, se je podmorska ladja nenadoma izmuznila iz svojih vezi ter se spet pogreznila v hladni element. Sedaj pa se je končno to delo vendarle posrečilo in podmornico so privlekli v doko vojne mornarice v Brooklynu. V podmornici so našli še osemnajst trupel ponesrečenih mornarjev, med katerimi so bili trije oficirji. Mornariški poročnik Byrd, ki je prvi preletel Severni tečaj, je položil na poveljniški stolpič venec svežega cvetja; zastavo na stolpiču so spustili na poldrog, trobentači so zatrobili »Poziv k molitvi«, oddelki mornarjev, ki so tvorili častno stražo, so stopili v »Pozor«, in stražna jeklena riba je dala iz svojega trebuha osemnajst nesrečnih žrtev, ki jih je držala v sebi devet dolgih mesecev... Trupla ponesrečenih mornarjev bodo prepeljana v Washington, kjer bodo pokopana na Arlington pokopališču.

grobju ameriških vojskovodij in narodnih herojev.

Te dni bo dovršeno tukaj velikansko delo, ki je prištevati med največje triumfe sodobne civilizacije. Te dni bo namreč dovršen ogromen vodni projekt, ki so ga začeli graditi pred dvajsetimi leti in čigar stroški znašajo 182 milijonov dolarjev. Ogromno maso najzibornejše pitne vode v Catskills gorovju, 150 milj od New Yorka, čakajo, da jim inženjerji odpro zatvornice, da se zlijejo po umetno narejenih kanalih in tubah v newyorške bazene. V gorovju, kjer so se vršila glavna dela, je preko noči zrastle mesto s petimi tisoči prebivalci. Bili so to inženjerji, monterji, zidarji in ostali delavci s svojimi rodbinami. Mestece je imelo svoje šole, svojo banko, gledališče, tlakovane ceste, električno razsvetljavo itd. Danes, ko je delo dovršeno, ni niti sledu več o tem ličnem mestecu. Podrli so ga do tal ter izravnali z zemljo, na kateri je stalo in svet zopet pogozdili. Inženjerji so izvrtali skozi gore osemnajst milj dolg tunel (najdaljši na svetu); na nekaterih mestih je njegova globina 630 čevljev pod zemeljsko površino. Po tem tunelu seveda ne bodo vozili vlaki, pač pa bodo ličili po njem veletoki vode ter se izlivali v newyorške rezervoarje. Med državama New York in New Jersey bo ta voda pretekla mejo pod Hudson veletokom, pod katerim je takisto zgrajen podoben predor, tako da se bo faktično prelivala reka pod reko. Za higijeno je v vseh oziirih prvovrstno preskrbljeno; na gotovih mestih je voda čiščena s klorinom.

Ali se bo uresničila druga drzna misel velikega duha? Frederick Carpenter, organizator ameriških železniških družb in železniški magnat, napoveduje, da bo v teku petnajstih let stekla železnica iz Amerike v Evropo. On izjavlja, da 40 odstotkov ameriškega prebivalstva ne pride preko obali svoje dežele, in to iz razloga, ker se ti ljudje boje pomorske vožnje. »Zakaj ne bi torej ti ljudje sedli v New Yorku na vlak ter se z njim odpeljali v Pariz, Berlin, London...? se vprašuje kralj železnic. Po njegovem mnenju je to izvedljivo s podaljšanjem železniške proge v Alaski: preko Beringove ožine

Mehikanski državni prezident Calles

bi prepeljali vlake brodovi, nato bi se zvezalo progo s trans-sibirskim železniškim sistemom, ki bo začel tekom prihodnjih par tednov zopet obratovati. Po prevozu Alaske bi vlak pasiral Harbin, Mandžurijo, Čito, Irkutsk, Tomsk, Omsk, Penso, Moskvo, Varšavo, Berlin, in s pomočjo enakih brodov Angleški kanal ter dospel tako v London. Upajmo, da se ta velikopotezni načrt uresniči.

Mesec julij se je uveljavil v New Yorku z veliko vročino. Prebivalstvo hiti, kadarkoli mu čas dopušča, iz mesta v parke in kopališča k morški obali. Prav tako so tudi polna razna zabavišča, med katerimi je največji takozvani Coney Island, v katerega prihitijo ob nedeljah do milijon ljudi. Tamkaj je prava Meka zlasti za otroke, kajti je tam na stotine vrtiljakov in podobnih stvari; buče in poslopja raznovrstnih »kanibalov«, divjih ljudi, siamskih dvojčkov, plesalk, fakirjev, copernikov in podobnih kapacitet in raritet tvorijo celo mesto z ulicami in avenijami. Množice valove, godbe hrešče, komedijanti kriče in vabijo z raznovrstnejšimi triki ljudi, da si pridejo ogledat svetovna čuda, ki se jim bodo pokazala proti nizki vstopnini; nad glavami brne aeroplani in hidroplani, ki te proti obolusu petih dolarjev dvignejo tisoč čevljev visoko v zrak, nakar imaš deset minut časa, da iz te ptičje perspektive občuduješ pestro življenje in vrvenje pod seboj. To je newyorški Tivoli.

Na kameli skozi puščavo

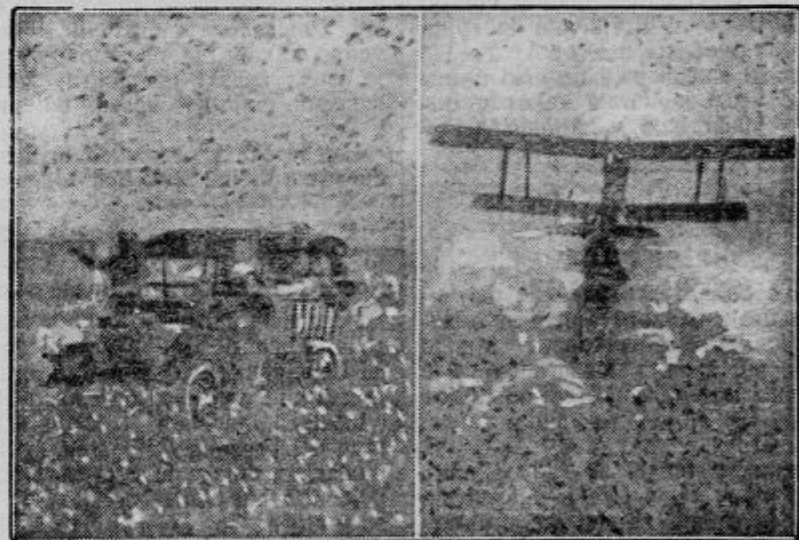
Potovanja po Svici.

Vsakovrstna polasnja in znižane vozovnice pri Amtliches Schweizer Verkehrs-bureau. Wien I., Schwarzenbergplatz 18. 172a

Plavalna tekma na 40 kilometrov v Parizu

George Michel je zmagal s tem, da je preplaval 40 km dolgo progo na Seini od Corbeila do Pariza v 11 urah in 9 minutah.

Uničenje kobilic v Rusiji

Avtomobil in aeroplan v službi rdeče armade pri pokončevanju ogromnih oblakov kobilic.

Naval kobilic v Rusiji

V prvem predelu vidimo polje pred navalom kobilic, v drugem pa po opustošenju.

Ameriški obiski v Evropi po 200 dolarjev

Ameriški ekonom in publicist Edvard Filene je napravil načrt, ki omogoča njegovim rojakom cenena potovanja po Evropi za 200 dolarjev. Ta načrt ima že danes velikansko število privrženecv in neprestano se pri-glašajo novi interesi, ki bi radi za male stroške videli Evropo, katero si Američani predstavljajo kot nekaj dražbeni objekt.

Prva partija pojde na pot v jeseni, druga pa pozimi, ker je v Ameriki delovni čas tako urejen, da poleti večina ljudi ne pride do dopusta. V jeseni in pozimi pa bodo dale ameriške paroplovne družbe svoje parnike na razpolago za prevoz proti izredno nizki odškodnini. Prvi tak obisk Američanov se obeta za mesec september. Edvard Filene je ustvaril posebno organizacijo za popotovanje svojih rojakov in je že vse uredil glede hotelov

v evropskih mestih, ki bodo sprejeli Američane po razmeroma nizkih cenah ter bodo povrh še veseli, da bodo bogati strici iz Amerike pustili v Evropi svoje dolarje.

Prospekt Edvarda Filena predvideva samo osemdnevno vožnjo od New Yorka do Londona, kjer si bodo izletniki ogledali mesto, parlament in druge znamenitosti. To ogledovanje bo izpolnilo en dan. Drugi dan obiščejo izletniki Windsor. Iz Londona se bodo vršili izleti v angleško provinco; na enak način, kakor Anglijo, bodo Američani proučevali in ogledovali Francijo, Nemčijo, Italijo in Skandinavijo.

Filene računa, da bodo njegovi potniki porabili za celokupne stroške od povratka v domovino 175, največ pa 200 dolarjev. Razume se, da bo imel od tega denarja največji dobiček Filene sam, kajti že danes se priglaja za njegov načrt potovanja v Evropo na tisoče Američanov, ki lahko prištedijo 200 dolarjev z najskromnejšimi žrtvami že v teku enega leta.

Katedrala v Mehiki

Arkadij Averčenko:

Mož iz panoptika (Grotoska.)

»Kdo pa ste?«
»To ni važno.«
»Kdo vas je poslal k meni?«
»Nič. Prišel sem sam od sebe.«
»Kaj pa hočete?«
»Dela!«
»Kaj znate?«
»Nič...«
»Prej ste gotovo nekaj delali?«
»Ne, nič!«
»Človek mora vendar živeti!«
»Saj sem živel...«
»In tudi jedli?«
»Vidite, to je ravno!... Skoraj vedno sem stradal. Če me pogledate, morate vendar sami zapaziti!« je rekel mladi, medli fant z dolgimi, opičjimi rokami, upalimi prsi in neobritim, suhim obrazom.

Tako sta se ob enajstih dopoldne v panoptikum razgovarjal fant in gospod Charles, gospodar.

Gospod Charles je pogledal fanta, se za trenotek zamislil in rekel: »Lahko bi vas namestil v svojem panoptiku: predstavljati bi morali indijskega fakirja. Pozval bi občinstvo, naj vam prebada

jezik s šivankami. To zelo napenja živce, je zelo zanimivo in nam bo brez dvoma parkrat napolnilo hišo.«

»To nima smisla,« je odgovoril fant.

»Jaz iščem lažjega zaslužka!«

»Ne vem za nič lažjega! Kaj pa sicer znate? Saj ste vendar morali v življenju nekaj delati?«

»Samo eno: stradal sem!«

»Stradajte tedaj dalje!« je razjarjeno zakričal gospodar panoptikuma. »Stradajte dalje!«

»Stradal bom dalje!« je škripaje z zobmi odvrnil fant in se obrnil, da odide. »Rajši stradam štirideset dni, kakor da se dam tako nahruliti.«

»Dovolite,« je nenadoma zelo uslužno rekel gospodar panoptikuma, »ali morete zares štirideset dni stradati?«

»Saj sem vam vendar povedal... to je edino, kar znam.«

»Dragi prijatelj, tu se pa lahko zme-ni-va. Če štirideset dni stradate, vam plačam tisoč rubljev. Vrh tega dobite za vsako prodano karto, razen kart za vojake in otroke, pet kopejk.«

»Samo pet kopejk?« je vzkliknil praktični fant. »Ne, izpod deset kopejk za vsako prodano karto in tisoč rubljev za štirideset dni se ne da napraviti...«

»Hm... da, prošim vas torej, vzemi-

te na znanje, da dobite vsak dan samo čašo vode, pa nič drugega. Položili vas bomo v skrinjo, ki ima stranske stene iz stekla, skrinjo bo policija uradno zapečatila. Ostali pa boste v njej celih štiri-deset dni. Razume se seveda po sebi, da so v skrinji luknje za zrak in lijak, skozi katerega boste dobili vsak dan vodo. Po štiridesetih dneh dobite dogovorjeni honorar. Če se strinjate, greva v mojo privatno pisarno in skleneva pogodbo.«

»Izpustite me vsaj po noči iz steklene omare!« je rekel fant.

»Ljubi prijatelj, ali ste znoreli? Ver-jemite mi... da ne gre! To je v intere-su podjetja: Če bi vas pustil po noči iz omare, kje bi bila kontrola? Stvar bi tedaj ne bila interesantna in nihče bi ne prišel.«

»Samo en pogoj,« je rekel fant, »preden ležem v omaro, mi morate plačati pošteno večerjo!«

»Dobro, pojdiva v pisarno in podpišiva pogodbo... Nato sestaviva lep-pak, da bodo ljudje debelo gledali, ko ga bodo čitali...«

Občinstvo se je radovedno ustavlja-lo pred panoptikom. Pred panoptikom so viseli velikanski pisani lepaki, na katerih si čitali nastopno zanimivo na-znanilo:

Z OBLASTNIM DOVOLJENJEM se bo v znanem panoptiku čarodeja Monsieur Charles-a vršila vrsta senzacionalnih predstav pod de-vizo:

Čudo organizma!

ali: Prav nič ne jem!

Znanstveno interesantna pred-stava stradanja, izvajana po zname-nitem asirskem umetniku v strada-nju, Mac Tschambeck-u.

Vsi, spoštovana gospoda, jemo štirikrat do petkrat na dan. Tu pa bo človek — zaprt v stekleni skrinji — stradal 40 dni in štiri-deset noči!

V navzočnosti spoštovanega ob-činstva bo policija zapečatila ste-kleno skrinjo, v kateri se bo nahajal Mister Mac Tschambeck.

Slavno občinstvo prevzame kon-trolo!

Za premiero, to je za dan, ko bo Mister Mac Tschambeck legel v stekleno skrinjo, zvišane cene!

Otroci in vojaštvo do narednika plačajo polovico.

Za številčen obisk prosi ravnatelj-stvo panoptikuma.

Charles (pravi), ravnatelj panoptikuma.

Opozarjamo, da se zapečati ste-klena omara danes točno ob 8.

Gosta, nervozna množica je obkolje-vala stekleno omaro, v katero je po-časi legal Mac Tschambeck. Napel je suha prsa, si naravnal prožast triko in napravil z roko kretnjo.

Nato je stopil Monsieur Charles k omari in zaklical:

»Halo! Tschambeck sary?«

»Lapi tak!« je odvrnil namišljeni Asi-rec in se je od mraza tresel.

»Zaprte pokrov!« Gospod policijski častnik, zapečatite uradno stekleno skrinjo! Znanstveni akt se je začel!«

Orkester, sestojč iz gosli, klavirja in jazz - bobna, je zaigral poskočno koračnico. Občinstvo je ploskalo.

Asirec je sedel v stekleni omari in grbančil obrvi. Čutil se je sicer junaka, ker je bilo na tisoče oči vanj uprtilih, a se ni mogel prav vleči. Zdaj je uprl obrto brado na široko dlan, zdaj je po-ložil roke na hrbet, zdaj je porinil eno roko pod glavo in z drugo božal nogo.

Občinstvo ga je gledalo kakor čudno ribo v akvariju.

»Hm... diha!« je rekel neki gimna-zijec.

»Bedak, zakaj pa ne bi dihal?« je odvrnil mož poleg njega.

»Kako dolgo že sedi?«

Šolski škandal v Budimpešti

Madžari niso nikoli sili škandalov. Komaj mine eden, že se pojavi drugi. Zdaj so razkrili naravnost neverjeten škandal v neki dekliški šoli budimpeštanskega predmestja.

Solo obiskujejo napol odrasle deklice, ki so tako razbrzdane, da je moralo ravnateljstvo zavoda že letos v februarju izključiti peto deklet iz navedenih ozirov. Kakšni so bili ti navedeni oziro, pa pojasnjuje konflikt, ki se je sedaj razvil med roditelji izključenih deklic in med vodstvom šole. Ravnateljstvo šole je namreč obdolžilo starše, da premalo pazijo na svoje otroke, radi česar se širi pohujšanje v šoli. Starši pa so zopet odvrnili odgovornost z izgovorom, da je propadla navedena navedeni krivo šolsko vodstvo samo, ker prireja v šolskih prostorih plesne zabave, h katerim ima dostop mladi moški svet. Radi tega so starši začeli akcijo, ki ima namen doseči zavrnitev, oziroma bojkot šolskega zavoda.

Pohujšanje med žensko šolsko mladino je v Budimpešti tako veliko, da zahtevajo mnogi pedagogi, naj bi zvečer prihajali po deklice starši ali njihovi namestniki. Pripetil se je n. pr. slučaj, da je neka 14 letna deklica ponovno izostala od pouka in preiskava o njeni odsotnosti je dognala, da se ta na pol odrasli otrok cele popoldneve mudi v vojaški kazini, kar gotovo ni vplivalo dobro na njeno navedeno.

Peštanski slučaj pa baje niso osamljeni. Še večja nemoralnost kakor v Budimpešti vlada baje v Alfordu ter v Gyömröju.

Skrivnosti pariških detektivov

Pariške detektivske agencije ogromno zaslužijo z nadzorovanjem in zasledovanjem nezvestih zakoncev. Mnogo teh zasebnih detektivskih uradov pa je nepoštenih. Baje je samo šest odstotkov takih, da jim človek res lahko zaupa. Par primerov!

Vzemimo, Peter bi se rad zakonito ločil od svoje žene. Gre k detektivski agenciji in ta mu za pettisoč frankov uredi zadevo. Preskrbi mu elegantnega, lepega mladika, ki se približa njegovi ženi in jo kompromitira, seveda pod nadzorstvom agencije in na podlagi teh izvidov se nato možak lahko da zakonito ločiti.

Ali pa druga infamija:

Žena nekega trgovca dobiva anonimna pisma. Trgovčev sum pade pomotoma na eno njegovih znank. Da jo preplaši, pošlje k njej zasebnega detektiva, ki se pa ji izda za državnega policista in skuša prisiliti k priznanju, ker hoče za vsako keno zadovoljiti svojega klienta.

— Ničesar nimam priznati, ker nisem ničesar storila.

— Če ne priznate, javim stvar vašemu sogropu.

— Ne storite tega, kajti ne razumem se z njim in iz tega bi lahko nastala razporka.

— Torej priznate!

— To je moralno izsiljevanje.

— Kakor vam drago!

Detektiv odide v urad k njenemu sogropu. Škandal. Mož popade priliko in se da ločiti. Žena je z otrokom na cesti in se z delom jedva preživlja. Detektiva pa, ki je odgovoren za nesrečo dveh ljudi, trgovca neče izdati. To je resnična zgodba in njen akt leži pri centralnem policijskem uradu v Parizu pod št. 52.434.

Nekateri zasebni detektivski uradi zahtevajo nizke cene, samo da dobijo kliente. Naravno, da za mal denar ni mogoče in se tudi ne izplača delati. Zato nadzorujejo zahtevane osebe zelo površno ali pa sploh ne in nato napišejo izmišljena poročila, seveda le v dobrem smislu ter tako naplahtajo klienta, da so njegova sumničanja brez podlage.

Nepoštena agencije si služijo denar predvsem z izsiljevanjem denarja. Človek, ki se prej o njih ne informira in jim pade v roke, pride lahko v zelo težaven položaj, kajti ko je zaupal nepoštenemu agentu svojo skrivnost, ta v največje začudenje klienta zahteva od njega veliko vsoto za to, da bo molčal. Preplašenemu klientu, ki se boji škandala, navadno ne preostane drugega, kakor plačati.

»Osemnajst minut.«

»Zares... nič ne je?«

»Prava reč, tako dolgo znam tu di jaz to!«

»Ce osemnajst ur nič ne ješ, boš tulil od lakote... Ta pa bo stradal 40 dni in 40 noči...«

Mlada dama se je nezadovoljno nakrežila in vprašala svojega spremljevalca:

»Ali samo sedi? Ali sicer nič ne dela?«

»Kaj se pravi: nič ne dela? Saj stradam!«

»To pa se ne vidi!... Kdaj dobi vode, gospod posestnik panoptikuma?«

»Jutri, obsorej. Prosim, počastite nas s svojim obiskom.«

Občinstvo je še nekaj časa gledalo Asirca, ki je bil med tem zadel, in je nato polagoma zapuščalo panoptikum.

Čemu smo prišli že danes, priti bi morali čez pet dni. Zdaj sem videl le, kako so ga zapečatili.

Ponoči je odprl Monsieur Charles vrata svoje sobe tik ob panoptiku in si še enkrat ogledal svojo glavno številko, ki naj bi mu deževala zlato. Asirec je ležal na dnu steklene skrinje in spal. Monsieur Charles je dvignil svetilko in posvetil spečemu v obraz. Ta je trenil

Dobre detektivske agencije so vedno silno drage, kajti te plačujejo tudi dobro svoje ljudi. Pri onih agencijah, ki jih plačujejo drago, pa se večkrat dogodi, da skrivaj delajo uslužbenci druge stvari in si tako služijo denar, agenciji pa sestavljajo nedolžna, izmišljena poročila.

Idealen mož

Pisateljico Elinoro Glynowo smatrajo v Ameriki za prvovrstno strokovnjakinjo v vseh zadevah ljubavnega značaja. Ameriško filmsko podjetje Metro-Goldwin Pictures je to že davno uvidelo ter angažiralo damo za svoj dramaturški in režiserski oddelek. Filmi, izdelani po njenih romanih in direktivah, imajo pri ameriškem občinstvu ogromen uspeh. In ker so v Ameriki intervjuvi novinarjev pojav, ki spada k vsaki večji stvari, je o priliki snimanja zadnjega filma Elinore Glynowe »Ljubezan in prestol« vprašal neki novinar pisateljico, kakšen mora biti po njenih nazorih idealen mož, odnosno idealni ljubimec. Dama je odgovorila:

»Idealen mož ne sme lagati; imeti mora svojo voljo in ne sme v nobenem primeru dopustiti, da mu žena zapoveduje. Biti mora pogumen, drzen, inteligentnejši od žene, vedno gospodar in se ne sme nikoli umikati dolžnostim. Karkoli pride, ga ne sme potreti in uničiti. Poleg tega mora biti simpatičen, vedno kavalir, in ne sme pozabiti, da je treba ženski mnogokrat zatirjati ljubezen, najprej v besedi, potem pa še v dejanju.«

Priporočamo za vzgled in posnemanje vsem tistim, ki so pod copato.

Suzani se hoče dolarjev!

Konec teniške kariere Suzane Lenglen.

Francoski listi nam javljajo vest: Suzana je bila, Suzane ni več! Božanstvena Lenglenka, nepremagljiva igralka, ki je leta kljubovala i svojim nasprotnicam i blestem ofertam, je slednjič klonila pred neizprosni mamonom, svetovnim vladarjem dolarjem. Sto tisoč dolarjev ji je obljubila Amerika in za ta denar se ji niti ne bo treba preveč truditi: tri mesece bo potovala iz kraja v kraj v prostorni Dolariji, prireja la ekshibicije, učila ambiciozne Američanke in sempatja se bo pokazala pred objektivom filmskega aparata. Eto, to bo ves njen trud in zanj ji bodo Američani plačali 6 milijonov dinarjev! Kdo bi se za tako vsoto ne pokušal na savezna pravila in na amatersko izkaznico?

Taka je torej stvar, ki ji Francozi kar ne morejo verjeti. Bili so se baš sladko zazibali v prelestni sen — in zdaj ga naj bo že konec? Kajti v tem pogledu je najvišja sportska oblast nepristopna in nepodkupljiva (vsaj v Evropi!): kdor uganja sport za plačilo, je profesionalni in nima pristopa na prireditve in tekmovalna sportnikov-amaterjev. Tako so Francozi čez noč izgubili svojo svetovno prvakinjo. Roke pa si manejo Američani in Angleži; prvi, ker so tako poceni dobili Suzanino amatersko izkaznico, brez katere bi njihova šampionka Helen Wills najbrž do svoje smrti čakala na ponosni naslov svetovne prvakinje; drugi pa, ker jim bo odslej znatno olajšan aranžman wimbledonskih turnirjev. In še nekdo najbrž ne bo nevesel: Njeno Veličanstvo kraljica Velike Britanije...

Suzanne est morte, vive Helen!

Molčeči poslanec

Vročinski val, ki je pljusnil čez celo Evropo, je imel veliko posledic: posušil je žitarice, povzročil gozdne požare in zahteval nekatere smrtne slučaje. Dame v morskih kopališčih so olajšale do zadnjega svojo obleko in spregovorile je celo neki angleški poslanec. Ta posledica vročine je najbolj pomembna. Mož ni izustil že cela tri leta nobene besede v londonskem parlamentu. Mogoče je, da si ni mogel zbog natančnosti ustvariti lastnega mnenja v kateremkoli vprašanju, mogoče pa tudi, da je molčal radi zdravniških predpisov. A vročina je tudi njemu odprla usta.

Nedavnega soparnega dne se je odločno dvignil ta poslanec izza svoje klopi in se pokrkl, kakor to zahteva ustava. Začuden speaker mu je prepustil besedo in v grobni tišini radovednih poslan-

ce je prijel za glavo in zavpil:

»Lump... uničiti me hočeš! Dal sem že za ves teden, tiskati lepake... Vse mesto govori o tebi. Ne, v omari ostaneš!«

»Ce me prostovoljno ne izpustite, vam napravim jutri, ko bo panoptikum poln obiskovalcev, tak škandal, da me boste pomnili... No?«

Charles je povesil glavo, čutil je, da bi, čeprav bi se mu danes posrečilo pregovoriti moža, nikakor ne stradal štirideset dni... Stopil je k stekleni omari, jezno strgal pečate, odkril leseni pokrov in zatulil:

»Izlezite ven, lump!«

Umetnik v stradanju je molče ostavil omaro in ponižno rekel: »Mar sem vedel, da se bo tako končalo? Mislim, da bom izdržal!« — Torej, poročunajva! Za en dan stradanja 25 rubljev, za vstopnice — 10 kopek na osebo — recimo 40 rubljev... skupaj, ker nisem stradal vsi noč, 50 rubljev.

»Poberi se! Je divje zakričal lastnik panoptika in planil na denj.

»Gospod Charles,« je rekel umetnik v stradanju, »nimam rad takih šal... Na rahlo ga je potisnil nazaj v sobo.

»Ali nimate nič jesti? Zelodec mi je izčrpan...«

Na mizi so ležali ostanki večerje, ki

ce je rekel molčeči gentleman: »Mister speaker! Glede na neznosno vročino predlagam, da se otvorijo okna!« Pripomniti je, da je bil to letos edini govor, kateremu so ploskali vsi, vladne stranke in opozicija. Vsi so občudovali zdravi smisel molčečega poslanca. Zavrnil pa ga je edino speaker, ki je lede no izjavil, da nasprotuje predlog za otvoritev oken vsem parlamentarnim tradicijam. »Kakor da bi mogla vročina motiti angleško zbornico!« je dejal in dostavil: »Če je častivrednemu gospodu poslancu prevroče, mu dovolim, da se zopet odkrije«. In seja se je nadaljevala.

Vožnja z motociklom na Dachstein

Prošlo nedeljo so imeli domačini in letoviščari v avstrijskem kopališču Ischlu veliko senzacijo. Ondotni mehanik Franc Mülleger je sklenil napraviti izlet na Dachstein z motociklom. Za izlet se ni nič posebno pripravjal, temveč je samo dobro opremil strojne dele svojega kolesa, ki je imelo prestat i težko preizkušnjo.

Odhod iz Ischla je bil v jutranjih urah in drznega motociklista je spremljala cela kolona tovarišev na motorjih do Hallstatta, kjer je nastopil pogumni Mülleger vožnjo do Simonove koč. Pod močno kontrolo je Mülleger startal ob tretji uri popoldne ter je dosegel svoj cilj na Dachsteinu ob 4. uri in 40 minut. Ob tem času je došel do višine 2203 m nad morjem.

Zelo zanimiva je bila ta vožnja posebno radi tega, ker je pot od Hallstatta do Simonove koč v zelo slabem stanju in je imel motociklist nehalne v naporno delo. Toda kljub temu, da mu je ves čas nagajalo kamenje, ki se je izpod koles valilo v dolino, je mož premagal vse napore in dosegel svoj namen. Večkrat je zabredel v meglo, toda nikoli ni izgubil poti in tudi ni izgubil poguma, ko se je parkrat zaletel v steno, pod katerimi se nahajajo globoki prepadi.

Vožnja Müllegerja je bila triumfalna. Turisti, katere je medpotoma srečaval, so ga veselo pozdravljali, kakih sto planincev v Simonovi koč i pa mu je priredilo naravnost triumfalen sprejem. Motocikel je ves čas deloval brez defekta in tudi obroči so se dobro držali. Seveda pa je dosegel motociklist na cili ves izčrpan in se je šele druzi dan po temeljitem počitku vrnil nazaj v dolino.

Napoleonov pravnuk v avtomobilu

Pred par dnevi se je pojavil na Dunaju imeniten gost. Prišel je iz Londona, katerega je zapustil meseca maja z namenom, da prepotuje Evropo s svojim avtomobilom. Mož je obleden v elegantno sportno obleko, na glavi nosi sportno čepico, na nosu ščipalnik, v ustih pa pipico, iz katere se neprestano dvigajo oblaki dima. Na njegovi vizitki stoji tiskano ime Juan Bonaparte in če mož odloži pokrivalo, če sname nanosnik in vzame iz ust pipo, tedaj se pojavijo na njegovem obrazu markantne poteze pradeda Napoleona Bonaparte.

Juanova prababica je bila grofica Strelewska, ki je stregla Napoleonu v njegovemu prognanstvu na Elbi. Z njo je imel Napoleon otroka, ki je nosil legalno družinsko ime svojega očeta. Mati tega otroka je imela velika posestva na Francskem, v Belgiji in na Holandskem, v temu časa pa so premoženja izginila in ganašnji pravnuk Napoleona se je postavil iz nič na lastne noge.

Študiral je najprej na francoskih in nemških univerzah medicino, ne da bi pri tem postal zdravnik, marveč globe trotter. V mladih letih je prepotoval skoro ves svet. S svojim prijateljem, portugalskim kraljem Carlosom je bil v Indiji, v Afriki in Ameriki, potem se je naselil v Londonu in danes je naturaliziran Anglež ter generalni zastopnik svetovne firme Standard Auto and Motor Company.

Napoleonov pravnuk hrani celo vrsto spominov na svoje slavne prednike. V domačem muzeju ima več sabelj, nekoliko redov in mrtvaško masko cesarja Napoleona. Kot najvidnejši znak svojega pradeda pa nosi srebrni prstan,

katerega je daroval Napoleon grofici Strelewski na otoku Sv. Helene.

Napoleonov pravnuk ni prav nič sentimentalen mož in se zaveda, da mora človek živeti samo od svojega dela. Pustolovščine odklanja, za to je tudi zavrnil ponudbo neke ameriške filmske tvrdke, ki ga je nagovarjala, naj bi zanj igral vlogo Napoleona. Pač pa so mu ljuba službena potovanja in v tej misliji je tudi prepotoval celo Nizozemsko, Nemčijo, Češkoslovaško, Madžarsko, Bulgarijo in Jugoslavijo. Z Dunaja pojde v Monakovo, od tam v Curih, dotaknil se bo Ženeve, potem prekorači francosko mejo, se ustavi v Madridu in Barceloni, kjer se vkrca na ladjo in se vrne v London.

Juan Bonaparte je torej doslej prevozil nad 400 milj, pred seboj pa ima še trikrat tako dolgo pot. O cestah se izraža zelo pohvalno, le o cesti med Beogradom in Budimpešto pravi, da spada med njegove najslabše spomine. Na tej progi je uničil devet obročev in imel je 11 motornih defektov. Tudi s potnim listom in radi carine je imel dovolj neprijetnosti. »Vidite,« je dejal Napoleonov pravnuk novinarjem: »Če bi bil moj praded ustvaril vse svoje načrte in če bi bilo po njegovem, bi vsega tega danes ne imeli, marveč bi živeli v evropskih zedinjenih državah.«

Napoleonov pravnuk ni zadnji svoje ga rodu, ker ima dva sina, Friderika in Roberta, ki sta trda Angleža in ne razumeta niti besedice francoski.

Washingtonov kip kot politični barometer

Mehika in mehičanske zadeve so zadnje čase vedno bolj v ospredju političnega zanimanja vsega sveta. Cerkveni boji, ki se je razpalil v tej deželi, je tako zanimiv po svoji predzgodovini in po posledicah, ki jih utegne izzvati, da zasleduje vsa javnost dogodke v Mehiki z največjo napetostjo.

V svetovnih listih beremo zanimivo epizodo, ki je naravnost značilna za mehičanske politične razmere.

V mestu Mehiki se nahaja Washingtonov spomenik, o katerem pravzaprav nihče ne ve, čemu stoji. Ta spomenik je pravcati politični barometer, po katerem se lahko presoja razmerje med Mehikanci in Združenimi državami. Vselej, kadar se prijateljstvo med Mehiko in ameriški Zedinjenimi državami skali, se loti prebivalstva besna jeza in pobesnele množice razsajajo po mestu, pridejo pred spomenik in ga odstranijo. Vlada to čisto mirno trpi, ker se ji zdi nekaj naravnega in tradicionalnega.

Čim se pa odnošaji med obema državama zboljšajo, naroči vlada kakemu kiparju, naj napravi nov spomenik in kip se zopet odkriva z velikansko slovesnostjo. Tudi tujec, ki pride v Mehiko, presoja diplomatske zveze med Mehiko in ameriško Unijo samo v vidiki Washingtonovega spomenika. Če vidi, da je kip na mestu, ve, da nima pričakovati nobenega vznemirjenja. Če pa spomenik manjka, mu postane takoj jasno, koliko je ura, in je najbolje, da se skrije pred drhaljo, ki ga utegne pripraviti ob gotovino in dobro zdravje.

◆
*Nepozabljajte,
da je treba raztopiti
dobro, samodelujoče
pralno sredstvo „Persil“
v hladni vodi, ker je
tako uporabljen naj-
bolj učinkovit.*
◆

Kralj Albert na motornem kolesu

»Newyork Herald« priobčuje v svoji pariški izdaji sledečo zabavno zgodbo:

Belgijski kralj Albert I. je hotel dati svojemu narodu lep vzgled za sledenje: odločil se je, da se bo odslej vozil po večini namesto z avtomobilom z motornim kolesom. Tako se je tni zgodilo, da se je Albert v resnici peljal na motornem kolesu na svoj grad v Ciergnonu. Pa sta ga na cesti kratkoma ustavila dva orožnika:

»Izvolite nama pokazati izkaznico, na kateri je potrjeno, da ste že plačali novo takso na motorna vozila...«

Kralj je bil takso poravnal in je imel karto pri sebi. Brez oklevanja jo je pokazal vestnima čuvajema zakona. Ko sta zagledala na karti ime »Albert I., kralj Belgije«, ju je, kakor se spodobi, skoraj zadela kap. Instinktivno sta planila na noge in strumno salutirala... kralj pa je medtem pognal svoje vozilo in odbrzel proti gradu.

Temperamentne Sardinke

V Sassari na Sardiniji se je vršila v torek 27. julija matura na ondnotni gimnaziji. K izpitu se je bilo priglasilo 72 dijakov, ki so pa radi zanemarjenja šole tako slabo pisali naloge in tako klaverno odgovarjali, da je proglasila izpraševalna komisija samo, tri študente za godne. Med temi tremi srečniki je bila tudi ena študentka, dočim so vse ostale damice propadle.

Rezultat je bil razglašen najprej ustmeno, potem pa še pisмено, in pola z imeni je bila nabita na črno desko. Propadli dijaki in dijakinje so radi tega sklenili maščevanje. Zvečer so se zbrali na domačem korzu in ko so prišli mimo predsednik in člani izpraševalne komisije, so se dijaki in dijakinje razvrstili v falango, ki je strumno raskočila profesorje in nadzornike, svoje dobre vzgojitelje opsovala, opljuvala in oklofotala ter njihovo sveto esleno varnost tako ogrožala, da je morala nastopiti policija, ki je razjirjene študente razgnala z orožjem.

Radio-tatvine

V Milanu je pred par dnevi aretirala policija nekega madžarskega novinara, ki je imel že več let posebno radio-agencijo za trgovanje z valutami, devizami in inozemskimi borzami. Kot lastnik agencije je bil vpisan dr. Peter Cobor iz Kecskemeta, ki se je po vojni preselil iz Madžarske v Italijo ter je navezal stike z različnimi milanskimi trgovci in borzjancji.

Cobor je bil tehnični vođa agencije, katere lastnica je bila velika delniška družba z mnogimi italijanskimi člani. Agencija je več let poslovala, ne da bi kdo prišel na to, da živi pravzaprav od tatvine.

Pred kratkim pa je prejela milanska redarstvena oblast ovadbo, da krađe nekdo poročila za agencijo Stefani. Čenca je padla takoj na Coborja v Milanu in v njegovem uradu je policija res našla izvrstno urejeno postajo za službo s pomočjo radia. Na vprašanje, katšne zveze ima agencija, so uslužbenci odgovorili, da imajo stike z Norfolkom in Angliji in z nekaterimi drugimi važnimi postajami. In res. Agencija je sprejemala poročila iz Norfolka, ni pa imela pravice, da bi ta poročila razumnoževala in jih oddajala naprej. Od tega odcajanja pa je v glavnem živel in se z njim okoristila. Z razumnoževanjem poročil je materijelno oškodovala rimsko italijansko agencijo Stefani, ki se je pritižila pri notranjem ministrstvu v Rimu, po zaslugi katerega je sedaj prišla cela stvar na dan.

Dr. Cobor, sicer zelo bister človek, ni imel dovoljenja niti za borzno agencijo, niti za radiopostajo. Kako je ršiel do ključa, ki mu je omogočil razčlenjevanje borznih poročil, tudi ni znano. Na podlagi najdenih knjig je policija zaprla agencijo, madžarskega časnika pa spravila pod ključ. Obtežljivo je zanj zlasti dejstvo, da je bil gmotni dobiček teh radiotatvin zelo velik in da je mož v zadnjem času prislužil s svojo agencijo nič manj kot 300.000 li. Zadeva pride seveda pred sodišče.

več pozornosti, kakor stradanje.

»Škoda, da je prepozno!« je melanholično pripomnil fant.

»Zakaj?«

»Lahko bi takoj nastopil...«

Zofka Kveder:

Pisma, ki mi jih pišejo

Škoda, da posetov ne morem sprejemati, preveč časa vzamejo. Pismo pa je tako lep obisk, prijeten duši in srcu. Rezvedri človeka, živcem ni škodljiv in tolažilo, ki ti je prinesel v kakšni žalosti ali skrbi, lahko dalje daš na tih način drugim dušam betežnim. Na jok ti je bilo, pa ko pismo dočitaš in še pr spominov notri kane, je tuga odšla in neka lepa moč v tebi, stokrat pozabljena, se je zopet oglasila. In šale zbijaš, pa četudi se ti cimeri oko.

Kmetiške ljudi ljubim. Naši so zelo inteligentni in razveselji se nad njimi, tako jo sočno odrežejo. Niso grobi, kvane uganina samo izprljen gospod, ki ni ne bev, ne mev. Kmetiški človek bo redkokdaj kaj hotel zase, inteligent pa jako rad; kadar že piše, zahteva kakšno majhno uslugo, ki vas vella dokaj časa in hofe.

Napisala sem »Iz polpreteklega časa«, feljton za »Jutro«. In kot prvi otcovor, še preden mi pride list, sem prejela karto iz Prama. Naj bo vprašana: »Kdaj tisto,

Kraljestvo mode

Jesenska potovanja

Prav zares, da se lahko vsaka dama, ako je količnik modno orientirana, opremi za potovanje s prav skromnimi sredstvi. A mnoge dame menijo, da si n. morejo privoščiti dragega potnega kostuma, ker pozabljajo, da je treba samo pravilno izbrati ter potno obleko pogoditi tako, da lahko služi tudi drugim sv. ham. Vsak potni plašč, vsaka dopolnenska obleka in čisto celo tudi model, ki je prvotno zamišljen za popoldanske prilike, se da v barvah in kroju pogoditi tako, da je lep in praktičen ne samo za potovanje, marveč tudi za bivanje v krajih, kjer se ustaviš. Seveda pa moraš imeti dokaj smisla za modni stil, da znaš držati potno opremo tako enotno, da res na praviš najboljši vtis.

Kot ogrtač je za vožnjo še vedno priljubljen raven moški paletot, ki ga dan izdelujejo iz impregniranega blaga, da ga lahko obenem porabljaš za dežni plašč, pa tudi za bivanje na krovu ladje, kakor tudi za vožnjo z avtomobilom. Izbereš ga lahko v škotskih vzorcih (kakor ga predločuje model 2. na naši sliki), vendar pa kari ne smejo biti preveliki, ker so ti bolj prikladni za fasone raglana. Posebne priljubljenosti so deležne materialije plaide, ki so harmonično šatirane, pri čemer prednjačijo rjava, beige, srednje zelena in fina sivkasta barva. Krilo iz istega materiala ter ljubka srajča na bluzi, ki se zopet nosi navzven, kompletirata takšno potno opremo, ki skupno z malim filcastim klobukom učinkuje vedno prikupno. Enostavni potni ševlji iz temnorjavega usnja so vrlo moderni, nizki podpetniki so ljubki in decentni. Letos so najbolj porablja za potovanje: krokodilovo usnje, ki se dobro prilagodi vsaki opremi. Nogavice so deloma enobarvne, kakor od solnca ožgane, ali pa vzorčaste, pri čemer prednjačijo kari in črte. Takšne nogavice so seveda vedno zamišljene v volni in imajo dosledno sportni značaj, dočim so enobarvne nogavice brez izjeme svilene.

Ako za potovanje izbereš enostavno obleko in neodvisno od tega poseben plašč, ker hočeš preprečiti čisto izpiranje srajčne bluze, tedaj mora obleka za nastopno jesen biti izbrana iz mehkega blaga v različnih srednjih barvah. Prednjačijo: peščena, kakao, rožnato lesna in številne rjave barve. Prednja skica na naši sliki predstavlja tak model: enostavno jumperjevo obleko s sportnim krilom v drap-

barvi, s temnorjavim pasom, istotakmi gumbi in temnorjavo samoveznico, ki speja mali ovratnik.

Desna skica končno predstavlja medlozeleno platneno obleko, s temnozelenimi ornamentalnimi vzorci (kasha ali slični material). Ovratnik je navzlic prezezu visoko spet z dvojnimi gumbom, dočim sta konici ovratnika lahko upognjeni. K tej obleki se sijajno prilagodi usnjen plašč, podložen z dubljem in eventualno opremljen z rjavim ali beige-barvnim krznom. Vobče bo vsak jesenski plašč in posebno potni ogrtač po možnosti garniran s kožuho, kar bo povečalo njegovo praktičnost, ker bo lahko dobro služil tudi za zimske izlete. Filcasti klobuček v barvi ogrtača odboji modno visoko a navzlic temu malo obliko.

Za deco so kot potni ogrtači najprikladnejši mali paletoti, odnosno raglani, garnirani z nekaterimi škotskimi okraski. Temu primerno je treba izbrati majhen filcast klobuček poljubne barve.

Gubasti plašči

ohranijo tudi v prehodni sezoni svojo veliko priljubljenost in se nadalje izdelavljajo iz najrazličnejših materialij. Za promenado so krojeni iz močnega volnenega ripsa, ali volnega, lepo

barvanega blaga. Za obiske ali za večerne prireditve se nosijo plašči iz težke, ne preveč občutljive svile, ki pa je povsem gladka, ker črtaste oblike ravno pri gubastih fasonah povzročajo velike težave, dočim te pri gladkih materialijah docela odpadejo.

Plašč, ki ga predločuje naša skica, je zanimiv v toliko, da se posamezne par-

tije gub zdijo v pasu upognjene, kar daje pasu vrlo originalno linijo. Nadalje je treba omeniti, da so gube v gornjem delu čvrsto prišite, dočim v spodnji partiji plašča izstopajo in na ta način dajo ravni liniji tega ogrtača lep zanos. Rokavi so popolnoma v skladu s krojem plašča, a zapestje se vsakega lahko garnira s krznom.

Kapuca

predstavlja posebno novost jesenskega dežnega ogrtača. Za moderno oblečeno damo je namreč pri deževnem vremenu težko izbrati pravi ogrtač, kajti dežni plašč se zdi pri obleki za obiske, ki se nosi pod njim, zelo neprikladen, vsak drug ogrtač pa ob mokrem vremenu trpi samo škodo. Zdej nudi moda nov material, ki je razmeroma zares prikladen za deževje: to je impregnirana svila. Skromen paletot, izdelan

ljen iz te svile ter opremljen s kapuco, kakor jo predstavlja naša skica, učinkuje dovolj prikupno in je vedno zelo praktičen, ker kapuca lahko v deževju štiti klobuk bolje, kakor mali dežnik.

Volani

Veliki modni saloni še nikakor niso enotni v nazorih o liniji jesenske in zimske mode. Mnogi se pečajo zopet z ravno obliko — to so večinoma oni ateleji, ki se pretežno bavijo s sportnimi

in trotteurskimi modami — drugi zopet skušajo obnoviti princesno linijo, ki bi naravno zahtevala primerno razširjenost krila. Da pa bi se premostilo porajanje nove mode, izdelavljajo vsi modni saloni brez izjeme oblike volanov, ki veljajo za vrlo mondene ter zares učinkujejo mladostno in prikupno. Za primer predločuje naša mala skica obleko za obiske: vsa partija krila je opremljena z volani, ki odgovarjajo onim na podlehju. Interesantna je tudi ozka proga, ki pričenja pri ovratniku in sega do spodnjega roba, s čemer se volani zdijo pritrjeni in je na ta način odstranjen vtis »stila«, ki bi sicer bil očiten. Tako obleka se predvsem izdelavljaja iz težkega svilene krepca, a tudi iz tafta.

Radio

Izvelec iz večernih programov

Dunaj (531 m, 7 KW), Berlin (504 m, 10 KW), Frankfurt (470 m, 10 KW), Leipzig (452 m, 10 KW), Bern (435 m, 6 KW), Rim (425 m, 12 KW).

NEDELJA, 8. VIII.

Dunaj 18.10: Večer duetov. (Smetana, Bizet, Puccini, Verdi, Mozart).
20: »Car in tesara«. Komična opera v 3 dej.
Berlin 20.30: Poljuden večer. (Moški pevski zbor in solisti).
22.30: Plesna godba.
Frankfurt 19.30: Mandoline in kitare.
21.30: Odlomki iz raznih oper.
22.30: Plesna godba iz Berlina.
Leipzig 19.45: Pisan večer.
22: Stare nemške narodne melodije.
Bern 20: Arie pesmi in orkester.
Rim 21.10: Odlomki iz opere »André Chénier«.

PONEDELJEK, 9. VIII.

Dunaj 19: Prenos slavnostne prireditve iz Salzburga: — Mozart: »Otčica iz Servila«. V primeru atmosferskih motenj se vrši koncert).
Berlin 20.30: Kmečko žegnanje. (Orkester — solisti).
Frankfurt 20.15: Večer presenečenj. (Klavir in solisti).
Leipzig 19.45: Večerni koncert. (Klavir in solisti). Nato šopek biedermeierskega humorja.
Bern 20: Orkestralni koncert in recitacije znih pisateljev.
Rim 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert; dve komediji enoaktne in venček n. i.

TOREK, 10. VIII.

Dunaj 20: Zabaven večer.
Berlin 20.30: Pisan oder (Orkester, arie raznih oper, pesmi itd.).
Frankfurt 20.15: Novejša italijanska komorna glasba.
21.15: Produktivja.
Leipzig 19.45: »Belcanto«; komična opera v 1 dej.
Bern 20: Orkestralni koncert in solisti.
Rim 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert ter koncert češke glasbe.

SREDA, 11. VIII.

Dunaj 20: Orkestralni koncert dunajskega simfoničnega orkestra — Bach: Intro dukcija, koral in fuga. — Brahms: Koncert za violino in cello. — Čajkovski: Simfonijski št. 5. Čdur. Nato lahka večerna glasba.
Berlin 20.30: Orkestralni koncert. — Haydn: Simfonijski št. 7. Čdur. — Mozart: Koncert A-dur za klavir in orkester. — Beethoven: Uvertura št. 3 iz opere »Leonora«.

Frankfurt 20.15: »Veliki in mali Klaus«. Drama.

Leipzig 20.15: Simfonični koncert.

Bern 21: Allegretto in andante quasi allegretto iz Beethovnega godalnega tria B-dur. — Menuet in rondo iz Beethovnega godalnega tria št. 2. (Vmes igra orkester).

Rim 21.25: Odlomki iz operete »Knežinja čardaša«.

ČETRTEK, 12. VIII.

Dunaj 20: Koncert vojaške kapela.
Berlin 20.30: Po delopustu (Orkester, kvartet rogov, pevski dvojni kvartet).
22.30: Plesna godba.

Frankfurt 20.30: Romantičen večer.

Leipzig 19.45: Narodne pesmi. (Poje zbor).

20.45: Simfonični koncert.

Bern 20.30: Orkestralni koncert; trio (oboa, klarinet, klavir) in klavirski koncert.

Rim 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert.

PETEK, 13. VIII.

Dunaj 20: Prenos slavnostnih prireditev iz Salzburga. (V primeru atmosferskih motenj se vrši koncert).

Berlin 20.30: »Tat pomaranč«. Vesela akustična igra. — Mozart: Trio za klavir, violino in cello, B-dur.

Frankfurt 20.15: Zabaven večer. (Orkester, solisti in recitacije).

Leipzig 19.45: Suppé: »Lepa Galathea«.

Opera v 1 dej.

Bern 20: Orkester, recitacije in predavanje.

Rim 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert. — Cetr ure humorja.

SOBOTA, 14. VIII.

Dunaj 19.45: »Valček ljubezni«. Opereta v 3 dej. Nato plesna godba iz hotela »Bristol«.

Berlin 20.30: Jožef Plantov večer. (Sodeluje orkester).
22: Plesna godba.

Frankfurt 20.15: Mozartove serenade; nato plesna godba iz Berlina.

Leipzig 19.45: Verizem v operi. (Orkester in solisti).

21: Plesna godba.

Bern 20.30: Orkestralni koncert, pesmi, komika, plesna godba.

Rim 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert, nato plesna godba.

Radio-konferenca v Parizu

Mednarodna radiofonska unija, s sedežem v Zenevi, je imela od 2. do 6. julija v Parizu konferenco, kjer se je razpravljalo o različnih za evropsko radiofonijo aktualnih vprašanjih. Tudi na tej konferenci je bilo na prvem mestu vprašanje razdelitve razpoložljive valovne skale med posamezne evropske radiofonske oddajne postaje. Kakor znano, je mednarodna radiofonska unija že trikrat poskusila razdeliti razpoložljivo valovno skalo od 200 do 600 m med posamezne radiofonske oddajne postaje, tako da ne bi druga drugo motile. Razdelitve so se sicer posrečile, to se pravi, vse oddajne postaje, ki so tedaj že oddajale, so našle v valovni skali mesta. Ali razvoj je šel naprej in vsak dan je začela obratovati kakšna nova oddajna postaja. Valovno dolžino, s katero je oddajala, je bilo torej treba vrniti v valovno skalo: na ta način se je moral dopustni interval med posameznimi postajami bolj in bolj krčiti. Jasno je, da tako ni moglo iti dalje, kajti oddajne postaje same imajo izraziti smisel za red in če so prisiljene v preveliko gnečo, začno to nasilje prav krepko izživljati. To življenje je prisililo Mednarodno radiofonsko unijo, da najde nov način razdelitve valovne skale, tako da bodo našle v njej mesta tudi še nadalje oddajne postaje, ki se bodo v doglednem času zgradile.

Na konferenci, ki se je let sponaladi vršila v Bruslju, so valovno skalo razdelili v dve skupini valov: glavne in stranske valove. Oziroma se na gostoto prebivalstva in gospodarsko stanje, so dodelili vsaki državi gotovo določeno glavni valov, na katerih bodo oddajale največje radiofonske oddajne postaje dotične države. Število glavnih valov je omejeno in intervali med posameznimi valovnimi dolžinami so toski, da so medbojne motnje postaj, ki bodo oddajale na glavnih valovih, izključene; s tem je dober sprejem na daljavo zagotovljen. Dlje pa dobi vsaka država tudi določeno število stranskih valov, na katerih bodo oddajale vmesne in sploh manjše oddajne postaje, ki za sprejem v inozemstvu ne pridejo toliko v poštev. V valovno skalo, kjer je moglo preje nemoteno oddajati le 98 radiofonskih oddajnih postaj, so po novi razdelitvi razmestili 150 oddajnih postaj, s čemer je to pereče vprašanje za nekaj časa rešeno. Na pariški konferenci je poročal predsednik tehniškega komiteja Raymond Brailhards, da se je poskusno oddajanje po novi razdelitvi obneslo in so tudi vlade skoro vseh držav spremembo že odobrile. Na podlagi tega so na konferenci sklenili, da stopi nova razdelitev valovnih dolžin v veljavo 15. septembra t. l. Vzrok, da se sprememba ni izvršila takoj, leži v tem, da je dala Mednarodna radiofonska unija izdelati serijo natančnih valomerov, ki se bodo razdelili med posamezne oddajne postaje, da se bodo moglo striktno držati njim odkazanih valovnih dolžin.

Celovec bo oddajal že septembra. Vmesno oddajno postajo v Celovcu so začeli graditi pretekli mesec. Dela na zgradbi hitro napredujejo. Hišica za oddajne aparate je že gotova in so že začeli postavljati antenske stropce. Oddajne aparate je dobavila ameriška tvrdka Western Electric Company in so že dospeli v Celovec, kjer jih začno montirati začetkom avgusta. Kdaj bo službena otvoritev nove oddajne postaje, se še ne ve, vendar avstrijski listi upajo, da bo postaja o priliki dunajskega velesejma že oddajala in sicer spočetka le dunajski program.

Porušenje antenskega stolpa v Berlinu. Vsled velikih viharjev, ki zadnje čase tako pogosto divjajo nad Evropo, se je pred par dnevi porušil antenski stolp berlinske radiofonske oddajne postaje na Magdeburškem trgu. Kljub temu, da se je antena nahajala nad eno najboljdennejših ulic, ni bilo pri porušitvi k sreči nobenih človeških žrtev. Sedaj oddaja berlinski program le postaja Witzleben.

Tretja nemška velika radiorazstava. Na tej razstavi, ki se vrši od 3. do 12. septembra v Berlinu, bo zopet razstavljena nemška poštna uprava več tipov modernih oddajnih postaj. Razstava bo nudila tudi jasen pregled dosedanjega razvoja brezžične televizije. Razstavljeni bodo tudi amaterski izdelki prejemnih aparatov, za katere so razpisane znatne nagrade.

kar je bilo v »Jutru« napisano, živ spomin mi je obudilo na nekdanje čase. Kot pastir na paši sem bral »Domačega prijatelja«. In smilili so se mi tisti, ki ste jim v listnicah dajali lekcije. Danes sem prepričan, da so jih zaslužili. Ni mi bilo dano, da se dvignem nad takratni svoj socialni položaj, vendar precej čitani in nad vse cenim tisto srčno kulturo, ki je lastna zlasti vašim spisom. Ostal sem navaden kmetijski delavec, saj ste tudi vi pisali za ljudstvo in ne brez uspeha. Če vam bo pisava predobna, vam jo bo pa Suncana prečitala.

Kaj ni to lepa veraost? Zato, kaj ne, odpuščate, da nisem niti komplimentov zamolčal. Povem vam, da so mi res lepo zadenili z domače grude.

Pišem mi iz Prekmurja mlad fant, mlad učitelj. Tako lepa iskrenost in toplota srca dehtita iz njegovega pisma, da bi kar v vrt posadila to lepo dušo v najlepši tegelček in morda bi raslo to in cvetelo narodu. Kar tako lepo mi piše brez ovinkov: »Našel sem v »Jutru«, kar sem iskal. Mislim sem: Umrl so nekateri prijatelji dobre gope, zakaj jih ne bi nadomestovali drugi, istih misli, enakih src. Hotel bi biti ravnatelj, kakor so bili oni, zato sem tako naslovil pismo, kar »Draga naša gospa Zofka«. Prepričan sem, da bo prav. Jaz sem kmečki sin, učitelj. Imam prijatelje, a mno-

gokrat me ne razumejo. Ko bi jim mogel dati svoje misli in svojo dušo, bi me morda razumeli. To je res, jaz drugače govorim in oni me drugače razumejo. Težko je to. In če tudi sem mlad in zdrav, verjemite, tudi jaz bi nekaj prošil za svojo dušo, da mi kdo pot pokaže, da me razume, da me potolaži, ker, kar sam se zdim samemu sebi, pa če je tudi polno ljudi okrog mene.

Odgovarjam: Da sem bogata in da me življenje še ni preveč izžaloostilo in zlomilo, izdajati bi začela takoj čuden časopis o svrhi življenja, o tugi in veselju, o razumevanju bližnjih, o lastni večni samotni duši. Tako vam pa samo to velim: Učite, kolikor najlepše znate, mlade duše! Morda se bo v klopi pred vami zaiskrilo nekaj parov oči, ki Vas bodo vse razumele, vse, kar bi Vi tako radi dajali prijateljem. Naj vam bo v tolažbo tisto blagoslovljeno oboževanje učenika, ki se bo k vam dvigalo, kakor kadilo k oltarju. A kadar je duša težka, v polje pojdite, pred kmečkimi čebelnjakji se ustavljajte, pred kupom mravljincev dolgo postajajte, od potoku in dalje v gozd hodite, po stezah, ki peljejo na vrhove hribov prekmurskih. In ko se razgledate okrog, vse daljine vam bodo govorile: oblake, vasi, polja, gozdovi. V nočeh pa, ko je zatohlo v sobi, ven pod zvezdasto nebo! Tam, v večnem hrepenenju: V višine, v višine! Tam naj se čisti Vaša duša, rodi

pravi človek, ki zjutraj hodi po poti poklika, drugačen, bolj dober, bolj svetel kakor pa vsi oni, ki so krokali po krčmah. Vi pa bodite višji človek! Če se bo z izkustvom, trudom, mnogim razmišljanjem, pridnim delom, v Vašem srcu, v Vaši duši kaj izklesalo, ko postanete mož pošten in jeklen, a z dušo blagorodno in mehko — takrat pojdite med narod, in storilo se bo, da mu boste učitelj z besedo, z delom. Narod jih nikdar ni imel in ne bo imel preveč!

Z južne meje naše države, tam nekje z bosansko-hercegovskih skritih poti, vohel po predznih skalah k morju, kjer se tobak tovari in rokomavha od smelnih gorskih ptičev doli v dolne pod grmovje skrite, mi piše moj nekdanji sodružnik to-le fletno pismo:

»Ko sem bil šestnajstleten trgovski učenec, ste priobčili nekoč v rajnem »Prijatelju« mojo črtico »Mat«. Razglednico, s katero ste me obvestili, da je črtica sprejeta, hranim še sedaj kot drag spomin. Da ne računam drobnih vestí in dopisov v razne takratne časopise, bila je to moja črtica prva večja tiskana stvar. Rajni Vydra mi je zato poklonil cekin desetih kron! Kako sem bil srečen! Imel sem ga za prvi obisk svojcev. Kolikokrat sem črtico še tiskano prečital! Hvala vam, gospa Zofka, za tisto neskaljeno, iskreno ye-

selje! Kakor rad sem tudi čital Vaše opise, tako nežno materinsko o Vaši majčkeni Vladi. In kako mi je bilo težko, ko sem pozneje iz časopisja doznal, da je umrla... Kakor da je nekdo moj umrl, tako znana mi je bila ona... Prišla so grda leta volne; prešla so. Očuvam sem bil vojnih grozot, čeprav sem služil celih pet let. Vendar se mi zdí, da sem postal cel drug človek, da prejšnjega, ki sem bil, ne poznam več. Zdej sem pri finančni kontroli — ni najlepši posel — v menda najzgodnejšem kraju Bosne ponosno in še v Hercegovino kršno gre naš rajon. Moja tovarišica je Slovenka, ali tudi sicer »nas ima dosti Slovenaca...«

Čitalci moderni, oprostite, če po starem in po domače kramljam s svojimi starimi znanci in sebe s pravim imenom imenujem. To ni glad za kakšno slavo, saj sem večini današnjega mladega naraščaja pseudonim. A čež par sto let bomo vsi anonimni. Tako, malo sebi v tolažbo, malo še srca lovim in duše. Dežuje zunaj in v prsih mi je otožno. Lepo pismo pa mi rodi lep smehljaj in kmalu pozabimo tugo in trpljenje.

Oglejte, iz Bele Krajine mi tako prisrčno piše gospa. Ne bomo padli, dokler imamo take matere in žene med nami! — Piše: »Včasih mislim, da je življenje tako bed-

no in otožno, da nikjer ni več tolažbe in na vsem svetu nič več lepših dni. In pridete Vi, draga gospa Zofka, kaj napišete in človek je zopet drugačen, poživljen. — Gorčanka sem, Sokolica že odide, ko je bilo sokolsko mišljenje še greh, zločin! Poročila sem se s 16. leti in imam zdaj že šest krepkih dečkov; skrbno jih odgajam, da bodo vredni člani človeške družbe. Vedno sem bila idealna. Marsičesa me je že naučilo življenje. Vendar je še vedno nekaj večnih plamenic v naših srcih, ki večkrat ob vsakdanosti in skrbeh našega življenja za nekaj časa ugasnejo, a zopet zasvetijo. Tako pač usoda veže človeka z realnostjo, da skrbi in dela, pa vendar hrepeni po višjem...«

Dobila sem še nekaj v album. V albumu se laska, to se razume, a fletno se čita. Napisal mi je Žiga Lajakov Mozirski: Da sem Rafael, Rubens nizozemski, Šubic, mojster naš slovenski, jaz pri Jakopiču bi v Ljubljani Tvoj portret — zljalom nel — razstavil! Če Petranka bil bi, slavoznan, al' Prešeren, Te v sonetih bi proslavil. Ker pa skromen le slovenski sem poet, nimam teh nesmrtnikov proslav, vtrgal sem samo na naši gori cvet, ki pošiljam v srcega ga pozdrav prvi nam »Slovenki«!

Slavist Francè Miklošič

France Miklošič.
(v 70. letu)

Naš narodno zavedni Ljutomer od- krije danes svojemu najodličnejšemu rojaku in častnemu občanu spomenik v neposredni bližini, kjer je slavljence preživel mladostna leta. Starejši gene- raciji je še v živem spominu velika na- rodna slavnost v Ljutomeru dne 2. sept. 1883 ob Miklošičevi 70-letnici, ka- tere so se udeležili zastopniki številnih znanstvenih in narodnih društev, pre- dvesm pa mnogobrojno občinstvo ljuto- merske okolice z navdušenim slavnost- nim govornikom Bož. Raičem.

Na znanstvenih uspehih tako bogato Miklošičevo življenje kaže na zunaj priprosto lice: Rojen 20. novembra 1813 v bližnjem Radomerščaku kot sin seljaka, je obiskoval ljudsko šolo v Ljutomeru, kamor so se preselili 1817. njegovi starši; prva dva gimnazijska razreda je dovršil v Varaždinu, ostale štiri v Mariboru, vedno med prvimi. L. 1830 se je podal v Gradec študirati filozofijo in pravo; tu se je pod vpliv- om rojaka St. Vraza navdušil za ilir- sko idejo in slovanstvo, se poskušal v pesništvu in se učil raznih jezikov. Po poldrugoletnem predavanju modro- slovja na graški univerzi je odšel v je- seni 1838 kot doktor filozofije na Du- naj z namenom, da postane advokat. 1840. je promoviral za doktorja prava in stopil v odvetniško pisarno Mih. Bacha; toda v prijateljskem občevanju s Kopitarjem, ki je slovel tedaj za naj- bolj učenega slavista, se je odvetniški kandidat prelevil v solidnega jeziko- slovca. Kako obsežno in temeljito je bilo že tedaj Miklošičevo jezikoslovno znanje, nam svedoči l. 1844. izšla ope- na Boppove primerjajoče slovnice in- dogermanskih jezikov. S pomočjo Ko- pitarjevo, ki je našel v 33 let mlajšem rojaku kongenijalnega duha, s katerim se je mogel razgovarjati o različnih vprašanjih slovenske filologije, je do- bil Miklošič l. 1844. mesto skriptorja v dvorni knjižnici in s tem skromno eksistenco. Odslej je potekalo njego- vo življenje enakomerno in resnem študiju in objavljanju njih rezultatov. Le začasno ga je razburkano leto 1848. potegnilo v svoj vrtinec, ko je bil pred- sednik 'dunajske Slovenije' in posla- nec v kromeriškem državnem zboru, dokler niso zbora razgnali, sicer mu je bila politika tuja.

O čemer je sanjal Kopitar v svojih patrijotičnih fantazijah, to je Miklošič dosegel l. 1849., ko je zasedel kot iz- redni profesor novoustanovljeno sto- lico za slavistiko na dunajskem vseučil- lišču in postal že naslednje leto redni profesor. Dunajska akademija znano- sti mu je 1851 priznala nagrado 1000 goldinarjev za njegovo primerjajoče glasoslovje slovenskih jezikov ter ga imenovala za svojega pravega člana. Kot profesorja slavistike in akademiku se je Miklošiču odprlo novo obširno polje delovanja, nad vse plodovito na dragocenih sadovih in bogato na ča- steh: L. 1854. je bil izbran za rektorja univerze, 25 let je bil predsednik iz- praševalne komisije za srednješolske kandidate, od 1862. je bil dosmrtni ud- gosposke zbornice, l. 1864. je bil odli- kovan s plemstvom, a najlepši izraz izrednega spoštovanja in priznanja za- slug pa je dobila proslava njegove 70-letnice, ki so jo priredili štešči n- egovi častilci z akademsko mladino na čelu dne 20. nov. 1883 na Dunaju. Njegovi tovariši z akademije in uni- verzije so mu ob tej priložnosti poklonili veliko zlato medaljo z adresno, na katerih so tiskana najslavnejša imena vse Ev- rope, hvaležni učenci so mu izročili dragocen album s fotografijami, ino- zemske akademije so mu poslale adre- se, Ljubljana ga je odlikovala s ča- stnim meščanstvom, spomnile so se ga kronane glave. Še nikoli ni bil kak slo- vanski učenjak počeščen in odlikovan v toliki meri in od tolikih strani kakor naš Miklošič! Do konca delaven je umrl 7. marca 1891 v 78 letu svoje dobe.

Miklošičev pomen za razvoj slavi- stične vede je ob njegovi smrti ozna- čil Vatroslav Oblak s kratkimi besed- ami: Izbrisimo njegovo ime iz slavi- stike in potisnjena bo nazaj za skoraj pol stoletja. Ves ogromni napredek v slavistiki bi bil nemogoč, zakaj ta se opira na trdno podlago njegovih pre- iskovanj in del. Sezidal je ogromno po- slopje primerjajoče slovenske slovnice ter se z njim častno pridružil ustano- viteljem primerjajočega jezikoslovja germanskega in romanskega; dal je slavistiki trdno podlago za njen na- daljni razvitek z svojimi razpravami o

staroslovenščini. Ta veličanska zgrad- ba neumornega truda in genialnega duha je tako temeljita, da je ne raz- ruši nobeden napredek v znanosti.

Poleg slovnice je Miklošič važen kot leksikograf. S slovarjem staroslo- venščine, grščine in latinščine (1862—5) ter z etimološkim slovarjem slovan- skih jezikov (1886) je podal dragocen pripomoček za študij starih spomeni- kov in slovenskega besednega zaklada. V zvezi z leksikografijo so njegove študije o slovenskih elementih v mad- žarščini, rumunščini, albanščini, novo- grščini, preiskal je turške elemente v vseh jugovzhodnih evropskih jezikih, ciganskini je posvetil dolgo vrsto raz- prav; analiziral je slovenska osebnost in krajevna imena ter imena mesecev, zasledoval je tujeke v slovenskih jezi- kih. Za starejšo slovensko zgodovino so pomembne njegove izdaje raznih tekstov, preiskave o delavnosti sv. Ci- rila in Metoda, o domovini staroslo- venščine, o glagolici, krščanski termi- nologiji itd. Jugoslovansko narodno pesništvo je tolmačil v zmislu roman- tikov, da ga ustvarja ves narod, kakor si je ustvaril jezik, vero, običaje. Z razpravo o krvnem maščevanju pri Slovanih je posegel na obširno polje pravnih običajev.

Končno ne smemo prezreti njegovih zaslug za razvoj slovenskega književ- nega jezika, ki nam je utrdil sedanja pisavo, se zavzemal za popolnoma slo- venske ljudske šole, nam sestavil prve slovenske čitanke za višje razrede sred- njih šol, pomagal nekaj časa sloveniti

Spomenik Franceta Miklošiča

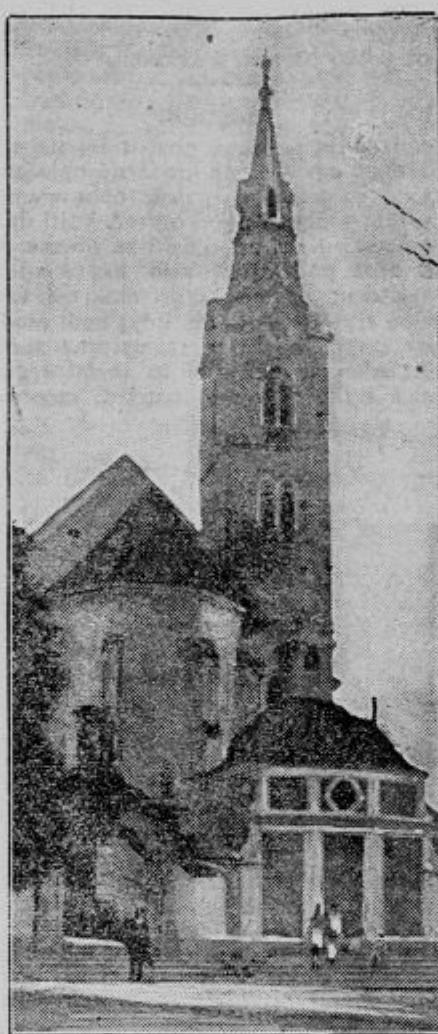
drž. zakonik (1849), bil član komisije za slovensko juridično terminologijo. Njegova slovnica je bila vedno zadnja instanca v naših številnih slovniskih preprih, njegove oblike je uvedel A. Janežič v šolsko slovnico, po primer- jajoči je sestavil Jos. Šuman ob slovnici (matično 1881, šolsko 1884). — Tako pričaja novi spomenik še poznim rodovom, da smo Slovenci dali enega največjih učenjakov evropski znanost!

Ljutomer

Kdo ga ne pozna vsaj po imenu? Kdo ne združuje s tem imenom prijet- nega spomina na kupico sladkega vin- ca in morda celo na veselo razigrano družbo v hladni pivnici ali topli sobi?

Kogar je že kedaj zaneslo v 'Lot- merk', kakor mu pravijo okoličani, vsak ga še vidi pred seboj, kako se naslanja na severno vnožje in v pobo- je griča, obrastlega na vrhu s trtami, niže doli z gozdovi. Ščavnica se tu pred svojim izlivom v Muro približa najbolj glavni panogi Slovenskih gor- ric. Njeni številni rokavi preplavljajo čisto ta rob Murskega polja, zato je ravnina deloma močvirna. Nekdaj je bilo 'šarja' in 'čret' se več, zato stari urbarji imenujejo Ljutomer in njego- vo okolico 'die Insel Lutenwerde'. Dandanes ima trg že bolj mestni zna- čaj s sklenjenimi vrstami enonad- stropnih hiš; nekdar pa je tvoril nje- govo središče 'Stari trg' z dvema uli- cama 'Hausgašo' in 'Frajngo' ob vnožju hriba, kjer se je dvigal obrambni stolp.

Takrat že je slovel Ljutomer po svojem vinu in ta sloves mu je ostal. Najvažnejša točka je znamenitih lju- tomerskih gorik, ki rode zlahtno kap- ljico in obilo sadja, pa tudi upravno in gospodarsko središče žitornega Mur- skega polja. Živahna je njegova trgo- vina s poljskimi pridelki, posebno s

Cerkev v Ljutomeru

Spomenik je postavljen na mestu, kjer stoje otroci.

pšenico, precejšnji je izvoz goveje ži- vine in svinj, znani pa so tudi iskri konji — 'kasači', ki odnašajo na raz- nih dirkališčih prve nagrade. Industri- ja je sicer nekoliko manj razvita, ven- dar pa moramo omeniti usnjarne, 2 mlina, opekarno, žago, mizarska pod- jetja itd. Da je v Ljutomeru vseh vrst obrti, ni treba posebej povdarjati. No- va železnica Ormož-Murska Sobota veče sedaj Mursko polje s svetom; ni sicer poživila ljutomerske trgovine, vendar pa vplivajo boljše prometne razmere blagodejno na gospodarski razvoj vse pokrajine.

Izkopanine in gomile v Ljutomeri okolici pričajo, da sta gričevje in ra- vna bila obljudena že v predzgod- vinski dobi. Rimljani so preko Slove- nskih gorik začetali mejo med Norikom in Panonijo tako, da je Mursko polje pripadalo k slednji provinciji. Ko sta po prihodu Slovencev vladala krog Blatnega jezera Pribina in Kocelj, sta bila tudi gospodarja Panonske Slove- nije. S frankovskim, pozneje nemškim gospodstvom je prišel fevdalizem in takrat je bil Ljutomer v posesti solno- graških nadškofov, ki so ga navadno dajali v zajm deželni knezom. Habs- buržani pa so ga s časom spravili po- polnoma v svojo oblast. Že l. 1265. se navaja Ljutomer kot trg, poznejši vla- darji so mu večkrat potrdili pridob- ljene svobode in pravice, ki so bile enake onim mesta Radgone. Dolgo do- bo je bil podložec Dolnjemu gradu, ki se dviga kake pol ure proti jugovzhodu na hribu, kjer stoji sedaj novejša po- slopje. Izmed grajščakov to dobo je omeniti Schweinbecke, Alapiče, Rind- scheide in Draškoviče. Začetkom 18. veka so si pridobili Dolnji grad in Ljutomer Mauerburgi, grajščaki na Braneku pri Cezanjevcih.

Ležeč blizu deželne in čisto držav- ne meje, je trg v sovražnih navalih marsikaj pretrpel. Napadali so ga Madžari; večkrat so ga pustošili Tur- ki; ko pa je minila turška nevarnost, so prihajali zloglasni Kruci, katerih spomin se je ohranil še najbolj. Doba ilirizma je pustila tudi tu svoje sledo- ve: saj je takrat prleški rojak Stanko Vraz nadel Lotmerku danes veljavno ime Ljutomer.

L. 1848 je omeniti nekaj za tisti čas običajnih rabuk in izgrediv; trg je po odpravi podložništva postal sedež so- dišča in glavarstva. Ustavno življenje je povzročilo tudi diferenciacijo poli- tičnega mišljenja ter borbe med Slo- venci in Nemci za oblast v občini okraju. Za probujenje narodne zavesti je bila velikega pomena Čitalnica,

ustanovljena leta 1868., pozneje (1894) se ji je pridružil Pevsko društvo, leta 1903. pa Sokol, ki gradi sedaj svoj dom. Mnogo je storilo šolstvo: Osnov- na šola, do 1915 obstoječa enorazred- na realka, v novejši dobi meščanska šola. Za gospodarsko osamosvojitve je bila zelo važna Posojilnica, ustanov- ljena l. 1872.

Prevat je tudi v Ljutomeru pome- tel s starimi razmerami in uredbami. Vso dobo narodnega probujanja so Ljutomerški Slovenci bili na glasu, da so zavedni ni požrtvovalni narodnjaki. Zdaj v novi ujedineni državi, prosti starih spon, so Ljutomeržani pridno

Miklošičev kraj

Ljutomeru, metropoli Prlekov.

Danes izumirajo pejsažisti in vsako notranje doživljanje pokrajine je sumljivo, da boleha za romantiko. Zdi se, da je izčrpano vse, kar je mogoče povedati o krajih. Da so lepi, prijazni, mili itd. Še slikarji jim ne smejo dati mehkih potez in ubranih barv. Kraj se pretvarja v geometrične oblike, pokra- jina postaja nezanimiva, ker je pogla- vitna reč človek in takozvana stvar- nost. Zato se mi samo sanja o tistih dneh, ko smo pisali sonete o pokrajini z valovitimi griči, z rdečimi kapelami in zidanici, s klanci, ki peljejo na vrh k jagnjedom. Človek se sredi več- nega preklanja radi ljudi in njihove včas do zaprnosti glupe »stvarnosti« spomni z mrko zavistjo tistih občutij in lista po orumenelih straneh z mla- dostnimi verzi. Ondam sem bral o Mi- klošičevem Radomerščaku in o Ljuto- meru in so mi stopila pred oči tista ti- ha pota med vinogradi in ob gozdnih jasad, tiste napol pozabljene sieste pred viničarskimi bajtami, odkoder se je videla pokrajina s težko nabranimi gubami, polna dolin in belih cest, po- krajina vinogradov, pašnikov in goz- dov, ki se pri Ljutomeru izlije v mur- sko ravan. Vzhodno čepi »stari grad«, kjer se baje pojavi v kresni noči kača in pove, da je zaklet vitez, ki čaka, da zraste na gradu lipa, da iz lipe iztečejo zibelko in da se v zibelki odnaha nje- gov rešitelj, spodaj so lepe vasi s polji, zapadno morje Slovenskih gorik do Maribora, južno Jeruzalem, »bel go- lobček«, pripravljeno na polet čez brda. V tej pokrajini sta se rodila Vraz in Miklošič, in Stanko Vraz ji je posvetil v »Djulabijah« lepe verze, ki se zač- njajo z vabilom Muzi: »Ajmdo, pjesmo moja, gore u Jerusolim«. Nič palestinskega ni v tej pokrajini, ki ima Jeruza- lem, Kalvarijo s tremi križi, Vse svet- nike, klance in ravne ceste, obcestne krčme, stare slovenske rodoljube in prijazna dekleta, ki jim je Vraz že v štiridesetih letih pel hvalo. Nič mrač- nega in orientalsko-krščanskega. Sam nasmeje je je: od obzorja do obzorja. Zato smo včas radi romali tod — od Kalvarije do Jeruzalema so bila tudi za grešne poete prijazna pota, in Ba- chus je bil povsod v časteh, zakaj zi- danice imajo dobre in krščanske go- spodarje, ki oboročki sprejemajo po- potnika, kateri pohvali njihove gorice i. bele murpoljske kmetije.

Ne zaidimo v skušnjavo, da bi si na- taknili očala naših naivnih slovenskih romantikov, ali verjemite: v tej pokra- jini nekaj dehti po rožah, »ki ne rasto pri nas«, po Kolarjevi vseslovenski poeziji, ki je navdihnila Vraza in ki si je ni mogel za mladih nog ubraniti niti dozorevajoči učenjak France Miklošič. Vzemite v roke zemljevid in čitajte ve- nec krajevnih imen od Ljutomera do Radgone, Radomerje, Radoslavci, Oko- slavci, Godemarci, Dragotinci, Bora- čova, Radinci. Mar ni v njih neko sladko blagolasje, odmevi nekih ro- dov, ki nam niso zapustili nič drugega kot drago panonsk — zemljo in par sta- rih poganskih imen. Ta imena — imena samih vasi — so starejša od tujih nazi- vov, ki so jih nadel s svojim roparskim gnezdom nemški plemiči. Ohranila so se dolga stoletja enako kot vera v žol- te ivanjske rože, ki jih kmetice ob kresnih dneh zatikajo za okna, kot ve- ri v večerne in jutranje ognje, ki jih zažigajo na praznik Vstajenja. Izpačili so jih, dali so jim v starih urbarjih tu- je, nenaravne končnice, lomili so si je- zike z njimi — ali izbrisati jih niso mo- gli. Ostala so kot zgovorni sledovi slo- vanske preteklosti; kot izročilo starih bogov, ki so spajali Slovence. In vasi so zmagale nad gradovi. Naj pravijo zgo- dovinarji, kar hočejo, ali lepa je bila misel Stanka Vraza, da prekrsti metropo- lolo vseh Prlekov (ki jih je s Slovenci poldrugi milijon in z Rusi vred čez sto milijonov) iz tujega Luttenberga in spačenega Lotmerka in staroslovenski Ljutomer, ki nas spominja bodisi davnih ljutic, žensk, ki živi z njimi v miru, bodisi litosti, zalovanja, me- lanholije ob močvirnih večerih in ble- stečih zarjeh na panonski ravnici.

Nekega večera smo sedeli v utici, ki stoji tik zidanice, in je vsa bogato po- krita z braidami. Skozi listje, ki je lahno trepetalo v večernem vetru, je sijal vlažen blesk večerne zarje. Bilo je že blizu jeseni, takrat, ko sv. Urban zori in med grozdje in ko reglajo z vrhov klopoti. Težko si je predstaviti, koliko »štimum« leži v takih trenu- tkih. Kako lepi in naši, čisto naši, slo- vansko-sentimentalni so taki večeri v goricah. Nekdo je že zapisal, da večer- na zarje niso nikjer tako lepe kot na Murskem polju in v Slovenskih gori- cah. Živa resnica. Ne vem, kako bi to i- ojasnili fiziki, ki se spoznaajo na zaka- ne svetlobnih refleksov in njih zveze z zemeljskimi linijami in z barvo tal — ali mar mi je za njihovo učenost. Toda

na delu, da ustvarijo iz svojega trga, ki se bo menda že kmalu dičil z na- slovom mesta, trdnjavo narodne za- vednosti in napredne misli.

Dne 8. avgusta proslavlja Ljutomer enega svojih najslavnejših rojakov; ta dan se namreč odkrije spomenik zna- menitemu slavistu dr. Franu Miklošiču. S svojo znano gostoljubnostjo se pri- pravila na sprejem številnih rojakov od blizu in daleč in drugih gostov. V senci košatih hrastov, kjer se je leta 1868 vršil prvi slovenski tabor, hoče vsm nuditi dobrodoščilo, pripraviti ne- kaj veselih uric in še za dolga leta topel, prijeten spomin.

ob predjesenskih večerih je treba vi- deti in občutiti to na dlani ležečo du- šo Slovenskih gorik!

In je nekdo vprašal:

— Kaj značijo ti glasovi, ki se spa- jajo v čudovito ubranost: murnov na travi, klopota nad trtami, pastirja na paši, dekleta pred hišo? So-li veselje ali otožnost? So-li naši ali tuji? Kdo to govori?

— Na taka vprašanja ni odgovora. Toda pomenkovali smo se o veselja- škem temperamentu domačinov, o čed- m odstotku bistroumih ljudi med njimi, o njih narečju.

— Prleško narečje ni baš lepo: pre- več trdo je, njegovemu u nedostaja e'gance francoskih vokalov in pouda- rek, ki ga dajo nosniki; kakor da je madžarščina vplivala nanj. Zato ne be- reš z estetičnim užitkom njihove — hvala bogu — jako pičle literature v narečju. Toda tega ne pozabimo, da imajo Prleki v svoji »himni« to, kar je imela renesančna doba v Italiji v ver- zih Lorenza Medicija Veličastnega.

— ?!

— Mar ne veste, da se prleška himna začena tako-le:

Dere sem jaz mladi bia,
te je lüšno b'lo ...

Vzemite zgolj to strofo in jo izgovor- ite v takem-je večernem razpoloženju med brajdami! Ali se ne spomnite one Medicijeve:

Quant' è bella giovinezza,
Ma si fugge tuttavia ...

V obeh občutite hrepenenje po mla- dosti, po njenih brezbrzihih užitkih, po vinu, petju in lepih dekletih, v obeh je poudarjena minljivost vsega, kar člo- veka vnaša; samo da iz renesančne pesmi govori smrt, iz prleške pa šega- vost, veseljaški posmeh življenja, ki izpreminja mladostne, kakor vino ki- peče soke v — vodo, v človeško vede- nost ...

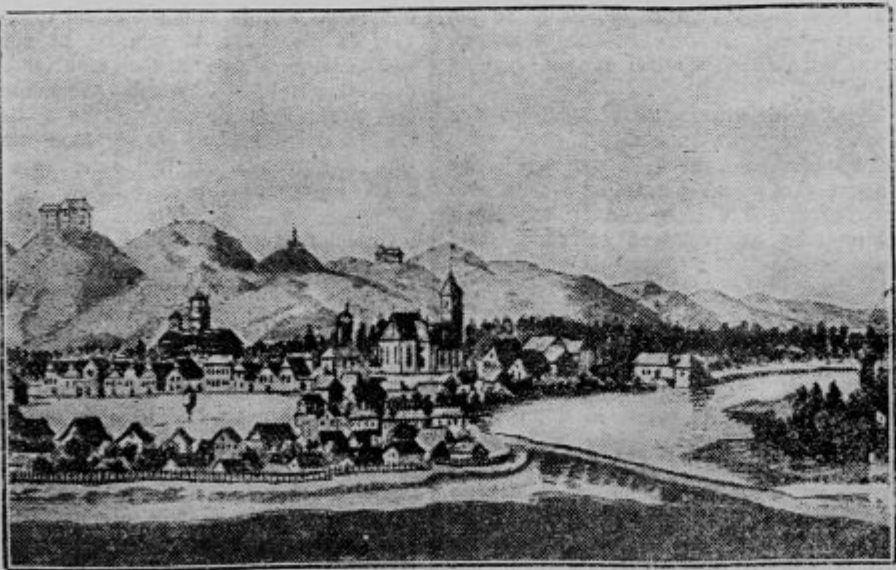
Ljutomer je lepo naslikal Ante Tr- stenjak. To sliko smo videli na zadnji razstavi. Posebno je poudaril zeleni ton, ki prevladuje v tej nekam vlaž- ni pokrajini z mnogimi potoki in trav- ni. Zrak je dobil tisto motno prozora- nost, ki jo ima zmeraj nebo nad temi kraji. Rdeče strehe trga se lepo uje- majo z zajetnim Kamenščakom. Nad sliko občutite vinogradniško poezijo in kmečko idiličnost priške metropo- le. In tak je Ljutomer. V njem se spaja raznarost murske ravnice s plastično raznolikostjo Slovenskih gorik.

O zgodovini teh krajev je bilo spisa- nih že več knjig, večinoma nemških. Letos so dobili Muropljci lepo knjigo prof. Kovačiča s kroniko trgov, župnij in vasi ljutomerskega okraja. Svoje dni je potoval tod Vatroslav Holz in je ži- vo opisal tipične muropljske razmere. Očrtal je dirke iskrih muropljskih konjev, pojedine v kmečkih hišah, iz- lete v gorice, postavne muropljske žene in brijtne možake, ki so radi obrti in spominjajo večkrat na vasko župnike. Danes se ni velike izpremenj- lo. Na zunaj so se malce modernizirali, na znotraj pa so ostali dobre, poštene prleške duše. Lepo jih je videti na cer- kvenih prošenjih, na veselicah in na konjskih dirkah, ko se radi malo poba- hajo in se ob čaši ljutomerskega maste s svinjsko kračo iz »tunk« in z oreho- vimi poticami. Še živi stara kmečka do- mačnost in gostoljubnost. Še žanjice spletajo vence iz pšeničnega klasja in pojo gorke pesmi o Mariji, ki je šla za- lastna čez polja. V vaseh udarjajo ko- lovci ob nakla in skoraj v sleherni naj- deš naslednike starih panonskih obrt- nikov — lončarjev, ki izlečujejo lepo poslikane piskre in vrče za vino. Še dekleta zalivajo naglje, gartrože na oknih in velike solnčnice se smejejo na vrtilih pred hišami kakor žolte ja- ponske krizanteme. Še živi stari rodo- ljubni duh in spomin na prvi sloven- ski tabor v Ljutomeru.

Dobro je, da se začena gojiti tisti zdrav regionalizem, ki ne omejuje do- toka vsenarodnih in tujih sil, ampak neguje vneto to, kar je domače: tradi- cijo, narodne sege in pravo domačnost. Zato so tako pomembne slavnosti, na katerih Prleki slave svoje velike mo- že, ki so jih dali narodu in svetu. Vra- za, Miklošiča, Razlaga, Davorina Tr- stenjaka in druge, ki so zanesli ime svojega kraja v široki svet. Zakaj še danes velja pesem, ki jo je zložil sre- diški rojak župnik Štefan Modrinjak l. 1813, poznejšemu ljutomerskemu župniku Cvetku in ki se začena v na- rečju slovensko-hrvatskega ljudstva ob Dravi:

Zadnji človek je na sveti,
ki svoj rod za nič drži,
Zapostoj so mu rožni cveti,
Njemu nikaj ne diši ...

B. Borko

Ljutomer v XVII. stoletju.

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zasebne vrednote mrtve. — Voja škoda v valovanju. — Dinar na nespremenjenem nivoju. — Na zagrebškem deviznem tržišču za malenkost več privatnega blaga. — Francoski frank in italijanska lira čvrsta.

Zagreb, 7. avgusta.

Zasebni papirji v tem tednu niso zabeležili skoro nikakih sprememb. Močnejše vrednote so se zaključevale sicer stalno, toda v omejenem obsegu.

Državni papirji so bili ta teden zopet izredno živahni. Promet v njih je zabeležil večji obseg zlasti v začetku tedna. Voja škoda, ki je v prejšnjem tednu dosegla izredno nizke tečaj, kakršnega že dolgo ni imela, se je v začetku tega tedna zopet krepko popravila, in to enako pod vplivom Beograda, kakor je prej padala pod vplivom Beograda. V sredi tedna je Voja škoda zopet nazadovala, včeraj je ostala nespremenjena. V agrarnih in investicijskih ni bilo posebnega prometa zaradi običajnega pomanjkanja blaga.

Na deviznem tržišču ni zabeležili važnejših sprememb. Le zasebne blaga je bilo ta teden za malenkost več kakor običajno. Narodna banka je skozi vse teden pokrivala večino poprašenj, zlasti v močnejših devizah, kakor Londonu, Švic, Dunaju in Pragi, a manj v New Yorku. Dinar se je v Curihu držal na nivoju 9.11—9.12. — Izvozniki blaga je še vedno malo na tržišču. Pretirane vesti o napetosti napram Bolgarski niso na dinar absolutno nič vplivale, čeprav so se te vesti pozno demantirale od naše službene strani. Vsi devizni tečajji v Zagrebu z izjemo francoskega franka in italijanske lire so ostali skoro nespremenjeni.

Frank in lira sta bila skoro skozi vse teden mednarodno čvrsta; zlasti frank se je močno dvigal. Glavno oporišče za porast franka se smatra novi francoski devizni pravilnik, ki je zelo sličen našemu. Temeljni vzrok frankove čvrstoče pa je nedvomno nova vlada, ki je pomirila razburjenje duhov in se spravila resno na delo za saniranje francoskih financ in za stabilizacijo franka.

V današnjem svobodnem prometu se je v devizah zelo malo poslovalo. Pariz je v Curihu zopet močno poskočil. Obenem s frankom se je dvignila lira. Za Pariz je bil v Zagrebu čvrsti denar pri 169. Italija je zabeležila 190—191.5. Za druge devize so se čuli naslednji tečajji: Dunaj 801—801.25, Praga 167.9 blago, New York 56.625 blago, London 275.65—275.8, Berlin 1351 blago, Švic 1096.75—1097.25. — V zasebnih papirjih ni bilo poslovanja. Tudi za Vojo škodo je bilo majhno zanimanje. Zjutraj se je ponujalo blago po 292. Prometa ni bilo.

Prpriprave za veliko pokrajinsko razstavo „Ljubljana v jeseni“

Poročali smo že, da bo od 4. do 13. septembra t. l. na prostoru Ljubljanskega velesejja velika pokrajinska razstava „Ljubljana v jeseni“, ki obeta biti za strokovnjake in za splošno občinstvo najzanimivejša prireditve te vrste v naši državi. Njave vredno je, da se je zavzela za razvoj našega kmetijskega, kulturnega, umetniškega gospodarstva in, zlasti, da je Ljubljanski velesej, ki že skozi šest let dokumentira svojo zmožnost. Ljubljanski velesej je oporišče za prireditve vseh mogućih razstav, njegova naloga s pospeševanjem razvoja industrije, obrti in trgovine že ni izprijana.

Za pokrajinsko razstavo „Ljubljana v jeseni“ je združil Ljubljanski velesej vse stotine agilnih kulturnih in gospodarskih delavcev, ki mirno, a zato s tem večjo vztrajnostjo delajo že mesec dni za bodočo razstavo v največje presenečenje občinstva. Kmetijski strokovnjaki pripravljajo material za kmetijsko-poučno razstavo; organizirali so se posebnim podoborci za poljedelstvo, travništvo, plančarstvo, podkovstvo, kletarstvo, sadjarstvo, za kmetijsko književnost itd. Posebna komisija že danes po deželi ocenjuje konje, ki pridejo v poštev za obsežno razstavo plemenitih konj dne 5. septembra. Posebni odelci pripravljajo vse za častno udeležbo naših mlekarn in sirarn s svojimi izdelki; pripravilo se jih je dosejati že nad 30, ki bodo razstavili najrazličnejše mlečne izdelke. Poznavalci vin bodo imeli priliko izrekat kritiko o razstavljenih buteljstvih vinih iz naših slovitih Slovenskih gor. Sledijo zanimive razstave za žebelarje: pred očmi gledalcev se bodo vrstili številni kmetijski stroji in orodje; moderna mlekarna v obratu bo gotovo vzbujala splošno pozornost.

Radio-amaterji in tvežki pripravljajo obsežno razstavo radio-aparatur in nadomestnih delov. Zbirajo se material, pripravljajo sprejemni aparati, ki se bodo demonstrirali praktično v posebnem paviljonu. Z navdušenjem so se lotili naši vrli radio-amaterji tega dela v pridobitvi mnogih prijateljev te skrivnostne tehnične iznajbe. Za premožnejše, pa tudi za one, ki gojijo v svojem srcu skrito željo, bo zanimiva pregledna razstava avtomobilov in motornih koles. Praktičnost tega vozila se uveljavlja tudi že pri nas.

Priredila se bo nadalje razstava, ki apelira na srčno kulturo, to je razstava cvetja. Naši vrli ljubljanski trgovski vrtnarji spreminjajo ogromni paviljon „C“, ki meri 1000 kv. m., v krasen eksozotični vrt, kakršnega Ljubljana še ni videla. Ogromne palme bodo pričarale pravi čudodelni tropični gozd, v katerega senci se bodo šepetali po pesniških potih obiskovalci, omočeni po vzduhu teh tropičnih rastlin. Ob vznožju velikih palm pa se bodo vrstile najzibljivejše cvetlice, prava umetnost vrtnarske vede. Cvetlične skupine v najprejstnejših barvah bodo prava uteha za vsako utrujeno oko. Ograje bo hladil lep vodomet, v bistrem potoku pa bodo rasle razne vodne rastline. Posebnost razstave pa je gotovo umetno vezenje. Ono šele pravzaprav prikazuje visoko stopnjo strokovnega znanja ljubljanskega vrtnarja.

V paviljonu „K“ je nameščena umetniška razstava, ki se pripravila z večjim sodelovanjem ekspertov umetnikov in strokovnjakov umetnostnega odbora. Po dolgem času bo dana prilika združiti v nadvse zanimivi reviji novejša dela skoro vseh slovenskih umetnikov. Javnost se bo mogla seznaniti z vsemi smericami in strujami v umetniškem ustvarjanju Slovencev zadnjih let. V slovnem krogu nastopa starejša generacija Savanov z mladimi in najmlajšimi impresionisti, neodpressionisti, ekspresionisti in veristi, konstrukcionisti najmlajših verolpovedov. Olja, tempera, pastli, akvareli, risbe, grafika vseh

možnih tehnik, silhuetni reg, kiparska dela v mavcu, kamnu, bronu, lesu. Nadalje plakati, male plastike, projekti arhitekture, vse to bo združeno v harmoničen pregled umetnostnega udejstvovanja in ustvarjanja Slovencev.

Paviljon „L“: obsežna in preurejena higijska razstava, ki je razdeljena v oddelke, urejene po strokah in panogah medicinske. Ker je namen razstave predvsem propagandni in poučen, je zastopana v glavnem profilaktična panoga medicine.

Privlačna bo gotovo velika mednarodna razstava psov vseh pasem pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Številni agilni sodelavci, člani Jugoslovenskega kinološkega sveta se mrzlično pripravljajo na 8. in 9. september. Pripravljenih je že čez 600 najlepših plemenskih psov vseh pasem. Ocenjevanje bo strogo ali pravično, saj so poklicanci za sodnike najboljši inozemski strokovnjaki, kinologi. Zato razstavo je največ zanimanja zlasti v južnejših pokrajinah naše države; znano je, da baš Slovenija dobavlja ostalim pokrajinam plemenske pse.

Razne nagrade, premije, diplome, bronaste, srebrne in zlate medalje bo zaželelo plačilo agilnim razstavljalcem. Sejmističe bo zasledeno do zadnjega kotička, razstava je toliko obsežna, da bo treba dveh dni za pregled. Vsi obiskovalci uživajo iste železniške, parobrodne, vzrumske ugodnosti kakor za velesejem. Poleg tega pa je znižana voznina tudi v Italiji, Avstriji, Češkoslovaški in Madžarski.

Ljubljanski trg

Minuli teden na ljubljanskem trgu ni bilo znatnejših sprememb v cenah. Sadje je še vedno zelo drago, dasi ga prihaja precej na trg. Cene so bile naslednje: Meso in mast: govedina v mesnicah po mestu 16—19, na trgu I. 18, II. 15, teletina I. 20, II. 17, svinjina I. 25, II. 22, slanina na debelo 20, mast 25, šunka 35, prekajeno meso I. 32, II. 30, konjsko meso I. 8, II. 6, klobase krakovske 45, hrenovke 35 Din za kg. — Perutnina: mali piščanec 12—15, večji 16—22, kokoš 25—35, petelin 35—45, raca 20 do 30, neptina gos 60—70 Din komad. — Ribe: karp 25—30, ščuka 22—24, postrvi 50—60, sulec 50, mrena 20—25 Din za kg. — Mlečni proizvodi: mleko 2.50 do 3 Din liter, sirovo maslo 50—55, bologinski sir 38 Din za kg. — Jajca: 1.75—2 Din za par. — Sadje: jabolka I. 10, II. 8, III. 4—6, lukusne hruške 10—12, hruške I. 8, II. 6, III. 4—5, orehi 12, češnje 8—12, suhe češnje 10, breskve 16—20, marelice 20—24, grozdje 16 Din za kg. — Specerjsko blago: sladkor kristalni 13.50, v kockah 15.50, olje namizno 20, jedilno 18, testenine I. 12, II. 10 Din. — Mleviski izdelki: moka 0.625, 1.125, 1.875, 2.50, 3.125, 3.75, 4.375, 5.00, 5.625, 6.25, 6.875, 7.50, 8.125, 8.75, 9.375, 10.00, 10.625, 11.25, 11.875, 12.50, 13.125, 13.75, 14.375, 15.00, 15.625, 16.25, 16.875, 17.50, 18.125, 18.75, 19.375, 20.00, 20.625, 21.25, 21.875, 22.50, 23.125, 23.75, 24.375, 25.00, 25.625, 26.25, 26.875, 27.50, 28.125, 28.75, 29.375, 30.00, 30.625, 31.25, 31.875, 32.50, 33.125, 33.75, 34.375, 35.00, 35.625, 36.25, 36.875, 37.50, 38.125, 38.75, 39.375, 40.00, 40.625, 41.25, 41.875, 42.50, 43.125, 43.75, 44.375, 45.00, 45.625, 46.25, 46.875, 47.50, 48.125, 48.75, 49.375, 50.00, 50.625, 51.25, 51.875, 52.50, 53.125, 53.75, 54.375, 55.00, 55.625, 56.25, 56.875, 57.50, 58.125, 58.75, 59.375, 60.00, 60.625, 61.25, 61.875, 62.50, 63.125, 63.75, 64.375, 65.00, 65.625, 66.25, 66.875, 67.50, 68.125, 68.75, 69.375, 70.00, 70.625, 71.25, 71.875, 72.50, 73.125, 73.75, 74.375, 75.00, 75.625, 76.25, 76.875, 77.50, 78.125, 78.75, 79.375, 80.00, 80.625, 81.25, 81.875, 82.50, 83.125, 83.75, 84.375, 85.00, 85.625, 86.25, 86.875, 87.50, 88.125, 88.75, 89.375, 90.00, 90.625, 91.25, 91.875, 92.50, 93.125, 93.75, 94.375, 95.00, 95.625, 96.25, 96.875, 97.50, 98.125, 98.75, 99.375, 100.00, 100.625, 101.25, 101.875, 102.50, 103.125, 103.75, 104.375, 105.00, 105.625, 106.25, 106.875, 107.50, 108.125, 108.75, 109.375, 110.00, 110.625, 111.25, 111.875, 112.50, 113.125, 113.75, 114.375, 115.00, 115.625, 116.25, 116.875, 117.50, 118.125, 118.75, 119.375, 120.00, 120.625, 121.25, 121.875, 122.50, 123.125, 123.75, 124.375, 125.00, 125.625, 126.25, 126.875, 127.50, 128.125, 128.75, 129.375, 130.00, 130.625, 131.25, 131.875, 132.50, 133.125, 133.75, 134.375, 135.00, 135.625, 136.25, 136.875, 137.50, 138.125, 138.75, 139.375, 140.00, 140.625, 141.25, 141.875, 142.50, 143.125, 143.75, 144.375, 145.00, 145.625, 146.25, 146.875, 147.50, 148.125, 148.75, 149.375, 150.00, 150.625, 151.25, 151.875, 152.50, 153.125, 153.75, 154.375, 155.00, 155.625, 156.25, 156.875, 157.50, 158.125, 158.75, 159.375, 160.00, 160.625, 161.25, 161.875, 162.50, 163.125, 163.75, 164.375, 165.00, 165.625, 166.25, 166.875, 167.50, 168.125, 168.75, 169.375, 170.00, 170.625, 171.25, 171.875, 172.50, 173.125, 173.75, 174.375, 175.00, 175.625, 176.25, 176.875, 177.50, 178.125, 178.75, 179.375, 180.00, 180.625, 181.25, 181.875, 182.50, 183.125, 183.75, 184.375, 185.00, 185.625, 186.25, 186.875, 187.50, 188.125, 188.75, 189.375, 190.00, 190.625, 191.25, 191.875, 192.50, 193.125, 193.75, 194.375, 195.00, 195.625, 196.25, 196.875, 197.50, 198.125, 198.75, 199.375, 200.00, 200.625, 201.25, 201.875, 202.50, 203.125, 203.75, 204.375, 205.00, 205.625, 206.25, 206.875, 207.50, 208.125, 208.75, 209.375, 210.00, 210.625, 211.25, 211.875, 212.50, 213.125, 213.75, 214.375, 215.00, 215.625, 216.25, 216.875, 217.50, 218.125, 218.75, 219.375, 220.00, 220.625, 221.25, 221.875, 222.50, 223.125, 223.75, 224.375, 225.00, 225.625, 226.25, 226.875, 227.50, 228.125, 228.75, 229.375, 230.00, 230.625, 231.25, 231.875, 232.50, 233.125, 233.75, 234.375, 235.00, 235.625, 236.25, 236.875, 237.50, 238.125, 238.75, 239.375, 240.00, 240.625, 241.25, 241.875, 242.50, 243.125, 243.75, 244.375, 245.00, 245.625, 246.25, 246.875, 247.50, 248.125, 248.75, 249.375, 250.00, 250.625, 251.25, 251.875, 252.50, 253.125, 253.75, 254.375, 255.00, 255.625, 256.25, 256.875, 257.50, 258.125, 258.75, 259.375, 260.00, 260.625, 261.25, 261.875, 262.50, 263.125, 263.75, 264.375, 265.00, 265.625, 266.25, 266.875, 267.50, 268.125, 268.75, 269.375, 270.00, 270.625, 271.25, 271.875, 272.50, 273.125, 273.75, 274.375, 275.00, 275.625, 276.25, 276.875, 277.50, 278.125, 278.75, 279.375, 280.00, 280.625, 281.25, 281.875, 282.50, 283.125, 283.75, 284.375, 285.00, 285.625, 286.25, 286.875, 287.50, 288.125, 288.75, 289.375, 290.00, 290.625, 291.25, 291.875, 292.50, 293.125, 293.75, 294.375, 295.00, 295.625, 296.25, 296.875, 297.50, 298.125, 298.75, 299.375, 300.00, 300.625, 301.25, 301.875, 302.50, 303.125, 303.75, 304.375, 305.00, 305.625, 306.25, 306.875, 307.50, 308.125, 308.75, 309.375, 310.00, 310.625, 311.25, 311.875, 312.50, 313.125, 313.75, 314.375, 315.00, 315.625, 316.25, 316.875, 317.50, 318.125, 318.75, 319.375, 320.00, 320.625, 321.25, 321.875, 322.50, 323.125, 323.75, 324.375, 325.00, 325.625, 326.25, 326.875, 327.50, 328.125, 328.75, 329.375, 330.00, 330.625, 331.25, 331.875, 332.50, 333.125, 333.75, 334.375, 335.00, 335.625, 336.25, 336.875, 337.50, 338.125, 338.75, 339.375, 340.00, 340.625, 341.25, 341.875, 342.50, 343.125, 343.75, 344.375, 345.00, 345.625, 346.25, 346.875, 347.50, 348.125, 348.75, 349.375, 350.00, 350.625, 351.25, 351.875, 352.50, 353.125, 353.75, 354.375, 355.00, 355.625, 356.25, 356.875, 357.50, 358.125, 358.75, 359.375, 360.00, 360.625, 361.25, 361.875, 362.50, 363.125, 363.75, 364.375, 365.00, 365.625, 366.25, 366.875, 367.50, 368.125, 368.75, 369.375, 370.00, 370.625, 371.25, 371.875, 372.50, 373.125, 373.75, 374.375, 375.00, 375.625, 376.25, 376.875, 377.50, 378.125, 378.75, 379.375, 380.00, 380.625, 381.25, 381.875, 382.50, 383.125, 383.75, 384.375, 385.00, 385.625, 386.25, 386.875, 387.50, 388.125, 388.75, 389.375, 390.00, 390.625, 391.25, 391.875, 392.50, 393.125, 393.75, 394.375, 395.00, 395.625, 396.25, 396.875, 397.50, 398.125, 398.75, 399.375, 400.00, 400.625, 401.25, 401.875, 402.50, 403.125, 403.75, 404.375, 405.00, 405.625, 406.25, 406.875, 407.50, 408.125, 408.75, 409.375, 410.00, 410.625, 411.25, 411.875, 412.50, 413.125, 413.75, 414.375, 415.00, 415.625, 416.25, 416.875, 417.50, 418.125, 418.75, 419.375, 420.00, 420.625, 421.25, 421.875, 422.50, 423.125, 423.75, 424.375, 425.00, 425.625, 426.25, 426.875, 427.50, 428.125, 428.75, 429.375, 430.00, 430.625, 431.25, 431.875, 432.50, 433.125, 433.75, 434.375, 435.00, 435.625, 436.25, 436.875, 437.50, 438.125, 438.75, 439.375, 440.00, 440.625, 441.25, 441.875, 442.50, 443.125, 443.75, 444.375, 445.00, 445.625, 446.25, 446.875, 447.50, 448.125, 448.75, 449.375, 450.00, 450.625, 451.25, 451.875, 452.50, 453.125, 453.75, 454.375, 455.00, 455.625, 456.25, 456.875, 457.50, 458.125, 458.75, 459.375, 460.00, 460.625, 461.25, 461.875, 462.50, 463.125, 463.75, 464.375, 465.00, 465.625, 466.25, 466.875, 467.50, 468.125, 468.75, 469.375, 470.00, 470.625, 471.25, 471.875, 472.50, 473.125, 473.75, 474.375, 475.00, 475.625, 476.25, 476.875, 477.50, 478.125, 478.75, 479.375, 480.00, 480.625, 481.25, 481.875, 482.50, 483.125, 483.75, 484.375, 485.00, 485.625, 486.25, 486.875, 487.50, 488.125, 488.75, 489.375, 490.00, 490.625, 491.25, 491.875, 492.50, 493.125, 493.75, 494.375, 495.00, 495.625, 496.25, 496.875, 497.50, 498.125, 498.75, 499.375, 500.00, 500.625, 501.25, 501.875, 502.50, 503.125, 503.75, 504.375, 505.00, 505.625, 506.25, 506.875, 507.50, 508.125, 508.75, 509.375, 510.00, 510.625, 511.25, 511.875, 512.50, 513.125, 513.75, 514.375, 515.00, 515.625, 516.25, 516.875, 517.50, 518.125, 518.75, 519.375, 520.00, 520.625, 521.25, 521.875, 522.50, 523.125, 523.75, 524.375, 525.00, 525.625, 526.25, 526.875, 527.50, 528.125, 528.75, 529.375, 530.00, 530.625, 531.25, 531.875, 532.50, 533.125, 533.75, 534.375, 535.00, 535.625, 536.25, 536.875, 537.50, 538.125, 538.75, 539.375, 540.00, 540.625, 541.25, 541.875, 542.50, 543.125, 543.75, 544.375, 545.00, 545.625, 546.25, 546.875, 547.50, 548.125, 548.75, 549.375, 550.00, 550.625, 551.25, 551.875, 552.50, 553.125, 553.75, 554.375, 555.00, 555.625, 556.25, 556.875, 557.50, 558.125, 558.75, 559.375, 560.00, 560.625, 561.25, 561.875, 562.50, 563.125, 563.75, 564.375, 565.00, 565.625, 566.25, 566.875, 567.50, 568.125, 568.75, 569.375, 570.00, 570.625, 571.25, 571.875, 572.50, 573.125, 573.75, 574.375, 575.00, 575.625, 576.25, 576.875, 577.50, 578.125, 578.75, 579.375, 580.00, 580.625, 581.25, 581.875, 582.50, 583.125, 583.75, 584.375, 585.00, 585.625, 586.25, 586.875, 587.50, 588.125, 588.75, 589.375, 590.00, 590.625, 591.25, 591.875, 592.50, 593.125, 593.75, 594.375, 595.00, 595.625, 596.25, 596.875, 597.50, 598.125, 598.75, 599.375, 600.00, 600.625, 601.25, 601.875, 602.50, 603.125, 603.75, 604.375, 605.00, 605.625, 606.25, 606.875, 607.50, 608.125, 608.75, 609.375, 610.00, 610.625, 611.25, 611.875, 612.50, 613.125, 613.75, 614.375, 615.00, 615.625, 616.25, 616.875, 617.50, 618.125, 618.75, 619.375, 620.00, 620.625, 621.25, 621.875, 622.50, 623.125, 623.75, 624.375, 625.00, 625.625, 626.25, 626.875, 627.50, 628.125,

Oevre Richter Frich:

Rdeča megla

Roman.

IX.

V grozi slutnje

Na krovu brzoplovca je ležala gosta megla. Sredi tega meglenega pekla je hodilo več debelo zahomotanih mož mirno sem ter tja. Zdelo se je, da jih megla niti najmanj ne moti. Vsi ti meglenjaki so imeli čudno skupno lastnost: njihove oči so se neobičajno svetile, prav kakor bi izvirali iz zrkel rdeči plameni, jasni in mirni kakor nobena zemeljska luč. V tej rdeči svetlobi je bilo nekaj nadnaravnega. Može so se izprehajali kakor kaki stražarji in njihovi lahni koraki so bili podobni šumu, ki ga delajo mačje šapice na peščenici stezi. Drugače se je zdelo vsa ogromna ladja kakor izumrla.

Zdajci pa so se odprla vrata in svetlobno morje ob izhodu salona se je za trenutek spoprijelo s temo. V okviru vrat se je pojavila visoka ženska postava, ogrnjena z dolgim plaščem. Zdelo se je, da jo hoče megla vso zajeti, toda luč in toplota sta jo odbila nazaj. Divni profil mlade ženske in njene krasne, velike in trudne oči so se za trenutek pokazale v svetlobi.

Evy Westinghouse se je obotavljala. Za njo je bilo svetlo in toplo, pred njo vlažno in neudobno. Toda neodoljiva sila jo je gnala naprej. Kakor mesečnica je šla mimo rdečookih mož, ki so jo oprezno spustili mimo sebe. Čula je njihov šepet za seboj, toda ni se zmenila zanj. Njeno srce drugače ni poznalo strahu; a v tem trenutku ji je bilo, kakor da se njena zdrava duša upira nečemu, kar prihaja. Njenih korakov ni vodil preudarek, ampak nagon, ki je čutil bližino strašnega, usodnega dogodka.

Ko je dospela na sredo ladje, se je ustavila. Pomela si je trepalnice in osuplo pogledala okoli sebe.

»The Eagle« je stal spet na mestu. Miss Westinghouse je stopila k ograji ter uprla oči v meglo. »Česa želite, gospodična?« je vprašal zraven nje osoren zapovedniški glas. Devojka se je zdrznila. Nič več ni dvomila, da preti ponosni ladji nesreča.

Evy Westinghouse se ni še nikoli borila z usodo. Roditelji sta ji umrli, preden je vedela, kaj je gorje. Ostavila sta ji ogromno imetje in bleščeč položaj med milijonarji Pete Avenije. Vzgojena je bila svobodno; zgodaj se je navadila krotiti varuhe prav tako kakor občudovalce. V novyorskkih plesnih dvorinah in pariških salonih se je naveselila do sitega. Iz enoličnosti njenega doživljanja tako sijajnega življenja se je končno porodila naveličanost, ki tako rada prebiva v senci vnanjega bleśka in bogastva.

In vendar je bila Evy Westinghouse vsa ustvarjena za prigode. Neprestano je hrepenela po dogodkih in velikih doživljajih. Tak doživljaj se je zdaj obetal. Vse njeno bitje je trepetalo od napetosti.

7

Ni se dala oplasti pretečemu glasu neznanega moža. V poltemi je zdajci tudi opazila rdeče svetlikanje, ki je prihajalo od njegovih oči. Obenem je zagledala nad ograjo konec konopne lestvice in uzrla vrh ladijskega jambora, ki je štrlel iz majhne odprtine v megli.

Mož, ki je bil pred njo, je stopil proti njej, da bi jo prijel. Toda Evy je naglo odskočila. Njena bela ročica je segla v pompaduro, ki ji je visela ob komolcu. Tujec je opazil to kretnjo; planil je proti njej. Toda gibka Amerikanka se je naglo uklonila in v njeni roki se je zasvetil majhen, srebrni samokres. Mož se je porogljivo zagrohotal; njegove roke so segle po belem vratu nad gornostajevim večernim plaščem. Ta grohot je bil njegov poslednji. Evy Westinghouse je bliskoma dvignila samokres in ustrelila tujca naravnost v obraz. Eno izmed stekel v naočnikih se je razpršilo, njegov rdeči svit je ugasnil. Mož se je brez glasu sesedel na tla. Nekaj trenutkov je klečal; nato je tiho zastokal in legel s skrivljenimi nogami na stran, kakor da je truden in se mu hoče miru.

Devojka je obstala vsa prepadena. Ko se je v Parizu učila streljati z browninom, je njena spretnost večkrat iznenadila učitelja; toda nikoli še ni pomerila živemu človeku v oko.

Več mož, ki jih v megli ni mogla spoznati, je priteklo po krovu. Naglo se je umaknila k ograji. Njene oči so se zdaj preteče bliskale, vsa trudnost je mahoma izginila iz njih. S pobešeno glavo in s prstom na petelinu je čakala, kaj bo. Trije so hiteli mimo nje.

»Kdo vruga pa strelja tukaj?« je vprašal eden. Bil je očitno kdo iz podrejenega moštva.

Evy je hotela odgovoriti, a tisti mah se je razvil pred njo prizor, ki ji je ostal v neizbrisnem spominu. Štirje možje z rdečimi naočniki so se sliplazili iz teme in so brez besede navalili na trojico pomorščakov. Slišala je dve, tri zamolkle kletvice, ki jim je sledilo več pridušenih krikov. Mornarji so bili očitno premagani. Trije kratki, bolesteri stoki — in troje trupel je palo s krova v morje.

Evy je dvignila samokres, toda megla ji je iznova zakrila krvavo pozorišče borbe med prijatelji in sovražniki. Tedaj se je obrnila in zbežala po krovu. Zadelo je ob železne stopnice. Brez pomišljanja se je vzpela po njih. Videla je, da je prišla na čolnisko. Brzi koraki so že hiteli za njo. Ni se upala klicati na pomoč. Vsa obupana je pogledala okoli sebe. V ponjavi na enem izmed čolnov je bila majhna odprtina. Brez pomišljanja je splezala v čoln. Krila so se ji trgala, toda posrečilo se ji je, da je zlezla skozi odprtino. Potegnila si je ponjavo preko glave in jela čakati strahote, ki je prihajala...

X.

V megleni noči

Podpolkovnik Stockton je počasi krenil na krov. Zavrt je bil v širok plašč, in ko je odprl vrata, skozi katera je malo prej stopila Evy Westinghouse, si je nataknil naočnike, enake tistim, ki mu jih je pokazal James Morton v Sharkeyevem salonu. Prejšnja anglosaksonska mirnost ga je zapustila še tisti mah, ko je došel na

promenadni krov. Velik mož je naglo pritekel k njemu.

»Ali si ti, Pietro?« je šepnil.

»Da,« je odgovoril nepravilni podpolkovnik. »Kaj je?«

»Thompson je ubit. Na stopnicah leži, pri sredi ladje. Dobil je strel v oko. Mrtev je. Kaj naj storimo z njim?«

»V vodo ga vrzite!« Skozi angloindijski povlak je zdaj neutajljivo udarilo palermisko narečje Pietra Ceranija... »Kdo ga je ustrelil?«

Naglo je vrgel cigareto proč ter izvlekel dva debela samokresa.

»Ne vem. Žive duše ni bilo na krovu, odkar smo povezali straže, spustili pevko v jahto in pobili nekaj mož posadke.«

»Žive duše ne?«

Mož se je zdajci prijel za glavo.

»Da,« je rekel. »Dama je prišla iz salona, mlado dekle v debelem večernem plašču. Dobro sem jo videl. Nenavadno zalo dekle... Toda ona vendar ni mogla zasvinčiti Thompsonu debele butice...«

Stockton se je ugriznil v ustnico. Divji gnev mu je bušil v lice. Velikan se je nehoti odmaknil in vzdignil desno roko, kakor da se boji nenadne strele iz Italijanovega samokresa.

»Živina!« je kričnil Cerani. »Vreden si, da bi ti pogljal kroglo med rebra. Ali ne razumeš, da lahko ves naš načrt propade zaradi tvoje budalosti? Tisto damo poznam. Bila je Miss Westinghouse. Na oko se zdi utrujena in brezbrizna, toda jekla ima v sebi več od vseh možkih širokoustnežev, kar jih je na ladji. Poznam jo in vem, česa je zmožna s svojim malim browninom! Moramo jo prijeti. Menda je vendar kdo videl, kam je šla...«

Toda Evy Westinghouse je drgetaje čepela v svojem rešilem čolnu. Na krovu pod seboj je slišala nagle korake... Glas, možat in oblasten, se je dvigal nad vse ostale. Razločno je spoznala v njem čudni nosni prizvok podpolkovnika Stocktona. Mahoma je zaslutila, da ta človek vzlic svoji gladki angleščini ni Anglež in da najbrže vobče ni tisto, za kar se izdaja. Gotovost, da preti »Eagle« strašna usoda, se je utrjevala v njej od trenutka do trenutka. Toda kaj ji je bilo storiti?... Morda je bila na vsej ladji baš ona tista, ki jo je mogla rešiti pogube...

Evy Westinghouse se je vzravljala. Vsa sila njenega rodu se je dramila v njej. Ta sloka, blede devojka z velikimi, trudnimi očmi, ki so malomarno gledale predse, je bila izmed tistih ljudi, ki sicer otopo v enoličnosti življenja, ki pa potrebujejo le majhne izpodbude, da jih prevzame odločnost, ki je lastna značajem njihovega kova. Stiskaje orožje v vitki, mali desnici, je odložila večerni plašč. Vlažna megla ji je legla na lakti in na gola ramena. Obleka, ki jo je imela na sebi, je bila mojstrsko delo slovečega damskega krojača; toda letošnja moda je puščala kretinam le malo svobode. Čudoviti umotvor iz tančice in svil je visel že zdaj v cunjah okoli njene sloke postave. Tudi lososovordeče svilene nogavice so kazale sledove prebliske srečanja z robom čolna. Oprezno je dvignila glavo izza ponjave. Kdor bi jo bil videl v tem trenutku, ne bi verjel, da je ta razkušana glava obraz ene najbogatejših dedičen v Ameriki.

Avtomobili

Austro-Daimler

(najnovejši tip 6 cilind. 10/45 HP na ogled)

Zastopstvo VIKTOR BOHINEC, Ljubljana, Dunajska cesta 21

„REX“

steklenice - aparati
za vkuhanje sadja in pri-
pravljanje sadnih sokov so
najboljši!

Vse vrste navadnih
steklenic za vlaganje
sadja in kumaric

V zalogi pri
JULIJ KLEIN,
Wolfova ulica 4.

Pozor!

Ako hočeš zopet imeti veselje s svojo obleko, dasiravno ni nova, potem jo daj nemudoma kemično čistiti in likati pri tvrdki

JOSIP REICH,

Ljubljana, tovarna Poljanski nasip 4-6.

Postrežba točna.

Cene solidne.

REVMATIZEM.

ZAHVALNA IZJAVA.

Gospodu dr. Rahlejevu, Beograd, Kosovska ul. 43.

S tem se Vam javno zahvaljujem za Vaš lek t. zv. »Radio Balsamika«, s katerim sem po nekajkratnem masiranju popolnoma izlečil svoj revmatizem. To javno zahvalo potrjujem s svojim lastnorocnim podpisom.

Gušča, dne 8. avgusta 1924.

Z velespoštovanjem Matija Jugović, branjevec.
Zaravito »Radio Balsamika« izdeluje, prodaja in razpošljuje
proti povzetju laboratorij »RADIO BALSAMIKA«
Beograb, Kosovska 43.

Vsi

nočejo zlatnik, ki se nahaja

Zlatorog-terpentinom milu

iskusite tudi Vi svojo srečo in prepričajte
o nedosegljivi kakovosti tega res ču-
dovitega mila!

Prva jugoslovenska tvornica vagona, strojeva i mostova

d. d., Brod n/S.

Vplaćana delniška glavica Din 55.000.000.—. Tekući račun pri
Prvi hrvatski štedionici podružnica Brod n/S. — Čekovni račun
pri kr. poštarnem čekovnom zavodu v Zagrebu št. 35.125

Centrala in tvornica Brod n/S

Telef. 81 i 120. Brojavi: Lokomotive Savebrod. Telef. 30 i 27.

Pisarna: Beograd, Knez Mihajlova 42/I.

Proizvaja in popravlja potniške in tovarne vagoni, loko-
motive vseh vrst in vseh kolotečin. Specijalni vagoni za transport
lesa, rude, žita in vseh poljedelskih ter industrijskih proizvodov,
cisterne. Parni kotli, rezervari, pločevinaste cevi većih dimenzij,
železne dimnike, železne konstrukcije, strešne konstrukcije, stop-
nice, opreme in dvigala vseh vrst. Železne mostove vseh razsež-
nosti, popravila pogonskih in delavnih strojev za vse industrije.

BEOGRAD, Knez Mihajlova 42/I, lastna pisarna.

ZAGREB,

Zastup. Vilim Singer,
Marićeva 14 b. Tel. 13-74.

SARAJEVO,

Zastup. Oto Strešnjak,
pošt. pret. 201, Tel. 3-59.

Julio Meinl d. d.

Aloz kave

Aloz čaja

daje »Samoprodajo« svoje ori-
ginalne robe, uglednim in so-
lidnim trgovcem v večjih mestih
naše države. — Reflektanti
:: naj izvolijo upopražiti pri ::

Julio Meinl d. d.

Zagreb, Vodnikova ulica 16

Razprodaja automobila

- 1 24 sedežni Lancia 45 k. s.
- 1 12 sedežni Fiat 3A 45 k. s.
- 1 6 sedežni Minerva 38 k. s.
- 1 6 sedežni Puch VIII 38 k. s.
- 1 4 sedežni Spinta Fiat 501 16 k. s.
- 1 4 sedežni Fiat 501 16 k. s.

Automobili so vsi v najboljšem stanju ter z vsem kom-
fortom opremljeni, lahko se ogledajo v Celju, Mariborska
cesta šte. 3.

jez. itd. Prodaja na obroke. — Ceniki franco. »TRIBUNA«
F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlov-
ska cesta 4.

Motorno kolo

Indian Price, 2 meseca rab-
ljeno, za dvčetrtinsko originaln-
ceno, 1 šivalni stroj Sing-
ger za krojače, moška zla-
ta ura z verižico, plašči, otroške
obleke in 1 harmonika se proda
Gospodski ul. 46.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo
tužno vest, da je bilo truplo ponesrečenega

dr. Milko Lubeca

vladnega svetnika pri velikem županu ljubljanske oblasti
najdeno v žlebu pod Prisojnikom ter prenešeno v Kranjsko
goro, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo 8. avgusta 1926, ob
15.30 s tamkajšnjega pokopališča.

LJUBLJANA-PTUJ-GRAD, dne 7. avgusta 1926.

5817

Žalujoči ostali.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Popravila!
Specijalni mehanik pisarn. strojev

Ivan Legat, Maribor
Vetrinska ulica 30.
Tel. int. 434. 173

Prirrediti

Kolesarsko in motokiklistično društvo "Sava" v Ljubljani
priredil v nedeljo, dne 15. t. m. izlet v Verže. Zbirališče popoldan ob 12. uri na Sv. Jakobu trgu. Obenem prvi cestno dirko. Start v Mostah, cilj v Veržu pri gostilni "Kuhar". Dirko prireditelj na isti poti tudi kolesa, društvo "Zora" iz St. Vidu in "Zarja" iz Zgornjega Kralja. 21671

Službe (dobe)

Manufakturnist
vestrančno verisana moč z dobrih referencami se išče. Ponudbe pod znanko "Manufakturnist" na oglasni oddelku "Jutra". 21574

Učenca
16—18 let starega, z dobrim ljudskotolskim spretnostjo, močnega, sprejme umetni milin L. Gutenberg delnice v Metli. 21568

Dekle
iz boljših hiše, z znanjem nemške, kateri bi veselilo iti na Zgornje Avstrijsko k s. hiše. Popoj znanje šivanja in event. gospodinjstva. Ponudbe na Minko Letnec, šivnozdravniško soprogo, Škofja Loka. 21483

Učenko
sprejme v delavnico trgovine. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21435

Praktikantinja
za pisarno, z lepo pisanjo, sprejme v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Absolventinja št. 492". 21452

Fotograf. vajenca
sprejme Hagon Hibber, fotograf, Ljubljana, Vavca sorjov trg. 21409

Absolvent
srednje tehniške šole lesnega oddelka, dobi nameščenje v obsejni lesni industriji. Reflektant s pravo imajo prednost. Ponudbe v višini z navedbo zahtevka do 20. avgusta t. l. na naslov: Fr. Kotnik, Verd. p. Vrhnika. 21092

Jugo agencija
Beograd, Skopljska ulica 8. Iste ženske in moške osebe s praviimi dokumenti za vse vrste dela in službe. 21068

Potnika
Istemo, ki zastopa te prodajo žgana ali sličnih predmetov in bi hotel prevzeti kot soprodo zastopstvo prodaja dalmatinskih vin v Sloveniji proti prodajni proviziji. — Ponudbe pod "Dobro vpljano" na oglasni oddelku "Jutra". 21612

Dekle
k otrokom, z znanjem nekoliko v kuhinji, sprejme takoj Ivan Rapot, Maribor, Tržaška 14. 21775

Plačilna natakavica
v računu, mlada, slovenska in nemško govora, se išče za delo par na Jesenicah. Vstop 15. septembra. Posla. ti sliko in prepise sprejema. 21636

Učenca
za mizarstvo, obrt, zdravnika in močnega, ki ima veselje do te obrti, sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo, Trebnje. 21642

Perfektna vezilja
na kurbelstvo, se sprejme. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vezilja". 21661

Vajenca
ki je izvršil 2 razreda sred. šole, zdravnika in krepkega, od poštenih staršev, na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vajenec št. 84". Ljubljani, Linhartova ulica 4. 21702

Fotograf. učenca
sprejme atelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica št. 84. 21576

Služkinjo za vse
išče boljša družina v Ljubljani. — Plaša po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21569

Vajenca
za pekarsko obrt sprejme takoj. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21735

Potnika
verzirnega v pisarnih strojih in papirju, z dobrih referencami ali kaviro, išče za Slovenijo. Dopise pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21583

Dekle
pridno in pošteno, vseh vseh domaših del, kuhanja in event. šivanja, najraje siroto, 18 let za stalno službo v Prago. Ponudbe pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21625

2 vajenca
brez oskrbe, sprejem za mehaniko obrt. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21664

Hlapec
tisen, za enega konja in domače delo, se išče za takoj. — Ponudbe na hotel Paar, Jesenice. 21697

Služkinjo
išče uradniška družina z 2 otrokoma na delu. Nastop takoj. Ponudbe pod znanko "Zdrava" na oglasni oddelku "Jutra". 21654

Trgovskega vajenca
zmožnega tudi nemške, sprejme tvrdina M. Terjan, Ljubljana, Kongresni trg 14. 21729

Prodajalca
samostojnega, 18 let, po ugodnih pogojih modna trgovina za gospode v Ljubljani. — Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21765

Prostovoljna vajenca
16—18 let starega, z dobrim ljudskotolskim spretnostjo, močnega, sprejme umetni milin L. Gutenberg delnice v Metli. 21568

Dekle
iz boljših hiše, z znanjem nemške, kateri bi veselilo iti na Zgornje Avstrijsko k s. hiše. Popoj znanje šivanja in event. gospodinjstva. Ponudbe na Minko Letnec, šivnozdravniško soprogo, Škofja Loka. 21483

Učenko
sprejme v delavnico trgovine. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21435

Praktikantinja
za pisarno, z lepo pisanjo, sprejme v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Absolventinja št. 492". 21452

Fotograf. vajenca
sprejme Hagon Hibber, fotograf, Ljubljana, Vavca sorjov trg. 21409

Absolvent
srednje tehniške šole lesnega oddelka, dobi nameščenje v obsejni lesni industriji. Reflektant s pravo imajo prednost. Ponudbe v višini z navedbo zahtevka do 20. avgusta t. l. na naslov: Fr. Kotnik, Verd. p. Vrhnika. 21092

Jugo agencija
Beograd, Skopljska ulica 8. Iste ženske in moške osebe s praviimi dokumenti za vse vrste dela in službe. 21068

Potnika
Istemo, ki zastopa te prodajo žgana ali sličnih predmetov in bi hotel prevzeti kot soprodo zastopstvo prodaja dalmatinskih vin v Sloveniji proti prodajni proviziji. — Ponudbe pod "Dobro vpljano" na oglasni oddelku "Jutra". 21612

Dekle
k otrokom, z znanjem nekoliko v kuhinji, sprejme takoj Ivan Rapot, Maribor, Tržaška 14. 21775

Plačilna natakavica
v računu, mlada, slovenska in nemško govora, se išče za delo par na Jesenicah. Vstop 15. septembra. Posla. ti sliko in prepise sprejema. 21636

Učenca
za mizarstvo, obrt, zdravnika in močnega, ki ima veselje do te obrti, sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo, Trebnje. 21642

Perfektna vezilja
na kurbelstvo, se sprejme. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vezilja". 21661

Vajenca
ki je izvršil 2 razreda sred. šole, zdravnika in krepkega, od poštenih staršev, na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vajenec št. 84". Ljubljani, Linhartova ulica 4. 21702

Fotograf. učenca
sprejme atelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica št. 84. 21576

Služkinjo za vse
išče boljša družina v Ljubljani. — Plaša po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21569

Vajenca
za pekarsko obrt sprejme takoj. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21735

Potnik
specijerke in manufakturne stroje, z dobrih referencami ali kaviro, išče za Slovenijo. Dopise pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21583

Dekle
pridno in pošteno, vseh vseh domaših del, kuhanja in event. šivanja, najraje siroto, 18 let za stalno službo v Prago. Ponudbe pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21625

2 vajenca
brez oskrbe, sprejem za mehaniko obrt. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21664

Hlapec
tisen, za enega konja in domače delo, se išče za takoj. — Ponudbe na hotel Paar, Jesenice. 21697

Služkinjo
išče uradniška družina z 2 otrokoma na delu. Nastop takoj. Ponudbe pod znanko "Zdrava" na oglasni oddelku "Jutra". 21654

Trgovskega vajenca
zmožnega tudi nemške, sprejme tvrdina M. Terjan, Ljubljana, Kongresni trg 14. 21729

Prodajalca
samostojnega, 18 let, po ugodnih pogojih modna trgovina za gospode v Ljubljani. — Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21765

Prostovoljna vajenca
16—18 let starega, z dobrim ljudskotolskim spretnostjo, močnega, sprejme umetni milin L. Gutenberg delnice v Metli. 21568

Dekle
iz boljših hiše, z znanjem nemške, kateri bi veselilo iti na Zgornje Avstrijsko k s. hiše. Popoj znanje šivanja in event. gospodinjstva. Ponudbe na Minko Letnec, šivnozdravniško soprogo, Škofja Loka. 21483

Učenko
sprejme v delavnico trgovine. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21435

Praktikantinja
za pisarno, z lepo pisanjo, sprejme v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Absolventinja št. 492". 21452

Fotograf. vajenca
sprejme Hagon Hibber, fotograf, Ljubljana, Vavca sorjov trg. 21409

Absolvent
srednje tehniške šole lesnega oddelka, dobi nameščenje v obsejni lesni industriji. Reflektant s pravo imajo prednost. Ponudbe v višini z navedbo zahtevka do 20. avgusta t. l. na naslov: Fr. Kotnik, Verd. p. Vrhnika. 21092

Jugo agencija
Beograd, Skopljska ulica 8. Iste ženske in moške osebe s praviimi dokumenti za vse vrste dela in službe. 21068

Potnika
Istemo, ki zastopa te prodajo žgana ali sličnih predmetov in bi hotel prevzeti kot soprodo zastopstvo prodaja dalmatinskih vin v Sloveniji proti prodajni proviziji. — Ponudbe pod "Dobro vpljano" na oglasni oddelku "Jutra". 21612

Dekle
k otrokom, z znanjem nekoliko v kuhinji, sprejme takoj Ivan Rapot, Maribor, Tržaška 14. 21775

Plačilna natakavica
v računu, mlada, slovenska in nemško govora, se išče za delo par na Jesenicah. Vstop 15. septembra. Posla. ti sliko in prepise sprejema. 21636

Učenca
za mizarstvo, obrt, zdravnika in močnega, ki ima veselje do te obrti, sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo, Trebnje. 21642

Perfektna vezilja
na kurbelstvo, se sprejme. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vezilja". 21661

Vajenca
ki je izvršil 2 razreda sred. šole, zdravnika in krepkega, od poštenih staršev, na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vajenec št. 84". Ljubljani, Linhartova ulica 4. 21702

Fotograf. učenca
sprejme atelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica št. 84. 21576

Služkinjo za vse
išče boljša družina v Ljubljani. — Plaša po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21569

Vajenca
za pekarsko obrt sprejme takoj. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21735

Potnik
specijerke in manufakturne stroje, z dobrih referencami ali kaviro, išče za Slovenijo. Dopise pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21583

Dekle
pridno in pošteno, vseh vseh domaših del, kuhanja in event. šivanja, najraje siroto, 18 let za stalno službo v Prago. Ponudbe pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21625

2 vajenca
brez oskrbe, sprejem za mehaniko obrt. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21664

Hlapec
tisen, za enega konja in domače delo, se išče za takoj. — Ponudbe na hotel Paar, Jesenice. 21697

Služkinjo
išče uradniška družina z 2 otrokoma na delu. Nastop takoj. Ponudbe pod znanko "Zdrava" na oglasni oddelku "Jutra". 21654

Trgovskega vajenca
zmožnega tudi nemške, sprejme tvrdina M. Terjan, Ljubljana, Kongresni trg 14. 21729

Prodajalca
samostojnega, 18 let, po ugodnih pogojih modna trgovina za gospode v Ljubljani. — Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21765

Prostovoljna vajenca
16—18 let starega, z dobrim ljudskotolskim spretnostjo, močnega, sprejme umetni milin L. Gutenberg delnice v Metli. 21568

Dekle
iz boljših hiše, z znanjem nemške, kateri bi veselilo iti na Zgornje Avstrijsko k s. hiše. Popoj znanje šivanja in event. gospodinjstva. Ponudbe na Minko Letnec, šivnozdravniško soprogo, Škofja Loka. 21483

Učenko
sprejme v delavnico trgovine. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21435

Praktikantinja
za pisarno, z lepo pisanjo, sprejme v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Absolventinja št. 492". 21452

Fotograf. vajenca
sprejme Hagon Hibber, fotograf, Ljubljana, Vavca sorjov trg. 21409

Absolvent
srednje tehniške šole lesnega oddelka, dobi nameščenje v obsejni lesni industriji. Reflektant s pravo imajo prednost. Ponudbe v višini z navedbo zahtevka do 20. avgusta t. l. na naslov: Fr. Kotnik, Verd. p. Vrhnika. 21092

Jugo agencija
Beograd, Skopljska ulica 8. Iste ženske in moške osebe s praviimi dokumenti za vse vrste dela in službe. 21068

Potnika
Istemo, ki zastopa te prodajo žgana ali sličnih predmetov in bi hotel prevzeti kot soprodo zastopstvo prodaja dalmatinskih vin v Sloveniji proti prodajni proviziji. — Ponudbe pod "Dobro vpljano" na oglasni oddelku "Jutra". 21612

Dekle
k otrokom, z znanjem nekoliko v kuhinji, sprejme takoj Ivan Rapot, Maribor, Tržaška 14. 21775

Plačilna natakavica
v računu, mlada, slovenska in nemško govora, se išče za delo par na Jesenicah. Vstop 15. septembra. Posla. ti sliko in prepise sprejema. 21636

Učenca
za mizarstvo, obrt, zdravnika in močnega, ki ima veselje do te obrti, sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo, Trebnje. 21642

Perfektna vezilja
na kurbelstvo, se sprejme. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vezilja". 21661

Vajenca
ki je izvršil 2 razreda sred. šole, zdravnika in krepkega, od poštenih staršev, na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vajenec št. 84". Ljubljani, Linhartova ulica 4. 21702

Fotograf. učenca
sprejme atelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica št. 84. 21576

Služkinjo za vse
išče boljša družina v Ljubljani. — Plaša po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21569

Vajenca
za pekarsko obrt sprejme takoj. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21735

Potnik
specijerke in manufakturne stroje, z dobrih referencami ali kaviro, išče za Slovenijo. Dopise pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21583

Dekle
pridno in pošteno, vseh vseh domaših del, kuhanja in event. šivanja, najraje siroto, 18 let za stalno službo v Prago. Ponudbe pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21625

2 vajenca
brez oskrbe, sprejem za mehaniko obrt. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21664

Hlapec
tisen, za enega konja in domače delo, se išče za takoj. — Ponudbe na hotel Paar, Jesenice. 21697

Služkinjo
išče uradniška družina z 2 otrokoma na delu. Nastop takoj. Ponudbe pod znanko "Zdrava" na oglasni oddelku "Jutra". 21654

Trgovskega vajenca
zmožnega tudi nemške, sprejme tvrdina M. Terjan, Ljubljana, Kongresni trg 14. 21729

Prodajalca
samostojnega, 18 let, po ugodnih pogojih modna trgovina za gospode v Ljubljani. — Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21765

Prostovoljna vajenca
16—18 let starega, z dobrim ljudskotolskim spretnostjo, močnega, sprejme umetni milin L. Gutenberg delnice v Metli. 21568

Dekle
iz boljših hiše, z znanjem nemške, kateri bi veselilo iti na Zgornje Avstrijsko k s. hiše. Popoj znanje šivanja in event. gospodinjstva. Ponudbe na Minko Letnec, šivnozdravniško soprogo, Škofja Loka. 21483

Učenko
sprejme v delavnico trgovine. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21435

Praktikantinja
za pisarno, z lepo pisanjo, sprejme v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Absolventinja št. 492". 21452

Fotograf. vajenca
sprejme Hagon Hibber, fotograf, Ljubljana, Vavca sorjov trg. 21409

Absolvent
srednje tehniške šole lesnega oddelka, dobi nameščenje v obsejni lesni industriji. Reflektant s pravo imajo prednost. Ponudbe v višini z navedbo zahtevka do 20. avgusta t. l. na naslov: Fr. Kotnik, Verd. p. Vrhnika. 21092

Jugo agencija
Beograd, Skopljska ulica 8. Iste ženske in moške osebe s praviimi dokumenti za vse vrste dela in službe. 21068

Potnika
Istemo, ki zastopa te prodajo žgana ali sličnih predmetov in bi hotel prevzeti kot soprodo zastopstvo prodaja dalmatinskih vin v Sloveniji proti prodajni proviziji. — Ponudbe pod "Dobro vpljano" na oglasni oddelku "Jutra". 21612

Dekle
k otrokom, z znanjem nekoliko v kuhinji, sprejme takoj Ivan Rapot, Maribor, Tržaška 14. 21775

Plačilna natakavica
v računu, mlada, slovenska in nemško govora, se išče za delo par na Jesenicah. Vstop 15. septembra. Posla. ti sliko in prepise sprejema. 21636

Učenca
za mizarstvo, obrt, zdravnika in močnega, ki ima veselje do te obrti, sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo, Trebnje. 21642

Perfektna vezilja
na kurbelstvo, se sprejme. Ponudbe na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vezilja". 21661

Vajenca
ki je izvršil 2 razreda sred. šole, zdravnika in krepkega, od poštenih staršev, na oglasni oddelku "Jutra" pod "Vajenec št. 84". Ljubljani, Linhartova ulica 4. 21702

Fotograf. učenca
sprejme atelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica št. 84. 21576

Služkinjo za vse
išče boljša družina v Ljubljani. — Plaša po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21569

Vajenca
za pekarsko obrt sprejme takoj. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21735

Potnik
specijerke in manufakturne stroje, z dobrih referencami ali kaviro, išče za Slovenijo. Dopise pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21583

Dekle
pridno in pošteno, vseh vseh domaših del, kuhanja in event. šivanja, najraje siroto, 18 let za stalno službo v Prago. Ponudbe pod "Mali potovalni stroj 1926" na oglasni oddelku "Jutra". 21625

2 vajenca
brez oskrbe, sprejem za mehaniko obrt. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21664

Hlapec
tisen, za enega konja in domače delo, se išče za takoj. — Ponudbe na hotel Paar, Jesenice. 21697

Služkinjo
išče uradniška družina z 2 otrokoma na delu. Nastop takoj. Ponudbe pod znanko "Zdrava" na oglasni oddelku "Jutra". 21654

Trgovskega vajenca
zmožnega tudi nemške, sprejme tvrdina M. Terjan, Ljubljana, Kongresni trg 14. 21729

Prodajalca
samostojnega, 18 let, po ugodnih pogojih modna trgovina za gospode v Ljubljani. — Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 21765

Prostovoljna vajenca
16—18 let starega, z dobrim ljudskotolskim spretnostjo, močnega, sprejme umetni milin L. Gutenberg delnice v Metli. 21568

Dekle
iz boljših hiše, z znanjem nemške, kateri bi veselilo iti na Zgornje Avstrijsko k s. hiše. Popoj znanje šivanja in event. gospodinjstva. Ponudbe na Minko Letnec, šivno

Peugeot

Bugatti, Amilcar

Harley Davidson

—: turni avtomobili — motocikli — bicikli. —:

sportni avtomobili.

motocikli 3 1/2, 7/9, 10/12 brez in z priklopcem.

Dobava promptna od skladišča Ljubljana.

Generalno zastopstvo in zaloga za Jugoslavijo:

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11.

Auto-moto garaža: Miklošičeva cesta in Kolodvorska ul. 31.

Največja izbira rabljenih avtomobilov in motociklov.

Sobo
s prostim vodom in hrano
s d. m. takoj na Emanci
21676

Skrumno sobo
s posebnim vodom, oddam
boljshemu gospodu Naslov v
oglasnem oddelku "Jutra".
21679

Stanovanje
v letni hiši, oddam
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra" pod št. 1. oktobra.
21683

Dve dijakini
sprejemam na hrano in sta-
novanje. Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra".
21674

Stanovanje
obstoječa hiša, kuhinja
in pralnik, zamenjam s
večjim stanovanjem. Naslov
v oglasnem oddelku "Jutra".
21687

Lepo sobo
opremljeno, oddam boljšemu
gospodu. Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra".
21689

Dijaki
oddam sobo s hrano v bli-
žini obšne šole. Naslov v
oglasnem oddelku "Jutra".
21682

Stanovanje
obstoječa hiša s sobo in pri-
ključno kopalnico, zamenjam
s stanovanjem. Naslov v oglas-
nem oddelku "Jutra".
21686

2 srednješolca
oddam sobo s svojo opremo.
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21688

1 ali 2 dijaki
vzajemno na stanovanje in
dobro hrano. Električna raz-
svetila. Naslov v oglas-
nem oddelku "Jutra".
21679

Lepo sobo
veliko, solčno, s balkonom
na cesti, elektr. razsvetljava,
poseljen v središču mesta,
oddam 2 solnična visoko-
šolca s 15. avgustom. —
Ogleda se lahko vsak dan.
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21681

Za stanovanje
se kuhinja in soba
s poseljenimi, mlad
strokovni delavci, rad in
iznajmljati. Ponudbe na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
in sile.
21782

Opremljeno sobo
oddam v Opatovem gradu
v Sp. Šiški.
21688

Stanovanje
2-3 sobe s hrano v mestu na
takoj ali 15. avgustom. —
Pisane ponudbe na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21738

Soba s 2 posteljami
in posebnim vodom oddam
v Ročni aliji 27.
21719

Sostanovalec
se sprejme v središču mesta
s sobo s 15. avgustom. —
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21709

Dva dijaka
sprejemam na popolno oskrbo.
Oddam 7 minut od realne
in obšne šole. Naslov v oglas-
nem oddelku "Jutra".
21689

Za 3 dijake
se sprejme v središču mesta
s sobo s 15. avgustom. —
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21709

Stanovanje s hrano
oddam 2 dijaka, dijak prvo-
leto in uradnik za 1. septem-
ber. — Ponudbe na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21738

Dijakinjo
sprejemam na popolno oskrbo.
Ponudbe na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21684

Dijake
sprejemam na hrano, stanova-
nje in popolno oskrbo po
primerjeni ceni. Stanovanje
se nahaja v bližini gimnazija.
— Prijave na naslov:
Jefor Kreusmayr, Kočev-
je 207.
20699

Stanovanje v vili
10 minut od glavne pošte,
solčno, suho, 2 veliki sobi,
poseljen s sobama, kuhinja in
pralnik, 1000 Din mesečno.
Ponudbe na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
20686

2 mlajši dijakini
sprejemam na popolno oskrbo
na vili. — Pomoč pri
učbenih slovesnih, nem-
škega in franc. jezika. —
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21610

Sostanovalec
sprejemam na stanovanje s
hrano. Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra".
21742

Prazno sobo
s kuhinjo ali soprobo isto
tudi v bližini Ljubljane ob
progi. Hlata mlada salkona
v samem središču mesta.
— Ponudbe na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21689

Dva dijaka
sprejemam na stanovanje in
hrano. Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra".
21748

Opremljeno sobo
oddam v središču mesta s 15.
avgustom. Naslov v oglas-
nem oddelku "Jutra".
21740

Sobo
s posebnim vodom. Ponudbe pod
št. 15. avgust. — Najemna
na oglasni oddelen "Jutra".
21756

3 dijake
sprejemam. Naslov v oglas-
nem oddelku "Jutra".
21757

Zračno sobo
opremljeno, v bližini Nar-
dona 15. avgustom. —
Ponudbe na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21758

Sobo
s separetranim vodom in
elektr. razsvetlavo, event.
s hrano, iste gospodinja s
15. avgustom. Ponudbe pod
št. 15. avgust. — Najemna
na oglasni oddelen "Jutra".
21746

2 dijaka
sprejemam na hrano in sta-
novanje. Poizve se v oglas-
nem oddelku "Jutra".
21750

Gospodični
oddam sobo s hrano. Na-
slov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21759

Dijaka
sprejemam na dobro oskrbo.
Dopise pod št. 1. ali "Jutra".
na oglasni oddelen "Jutra".
21768

Kapital
Od 200—300.000 Din
družabnika ali posojila 15%
rentabilno s 75% dobičkom
delujoče podjetje, najd-
režije, posojila, družabnika,
otir posojila 15% do 10%
brezplačno posojanja po
svoji. Cenji ponudbe na oglas-
ni oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21531

Kot družabnik
s 35—50.000 Din gotovine
pristopi mladi trg. pomočnik
s kakim trgovski ali drugimi
sigurnimi podjetji. Sočelo-
vanje poizve. Cenji ponudbe
s popustom promet na oglas-
ni oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21517

Družabnica
Išče se starejša gospodična
ali vdeva brez otrok, kato-
ra ima tudi lastne dohodke
in bi hotela skupno živeti s
starejšim vdevcem s lepimi
posojili. Cenji ponudbe na oglas-
ni oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21531

Kot družabnik
s 35—50.000 Din gotovine
pristopi mladi trg. pomočnik
s kakim trgovski ali drugimi
sigurnimi podjetji. Sočelo-
vanje poizve. Cenji ponudbe
s popustom promet na oglas-
ni oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21517

Starejša vdeva
s stanovanjem in nekaj do-
hodki. Iščo vdevke. Pismene po-
nudbe na oglasni oddelen "Jutra".
v Mariboru pod št. 1. ali "Jutra".
21771

Ugodna ženitev
Mlad, inteligenten, dobro
situsten trgovec in posestnik
v Ljubljani želi ženitev
benega znanja s do 24letno
premetljivo deželanko. Le
resne ponudbe pod št. 1. ali
"Jutra" do 15. avgusta na oglasni
oddelen "Jutra".
21617

Kateri gospod
naobrazen, inteligenten, bi
bil pripravljen osnovati s
naobrazeno, leženo, 40 let
stara, spoštovano dom? Po-
stavlja se v drugi potrebi.
— Odgovor na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21703

Rezna ženita ponudba
srednjih let, samec s petlet-
no izobrazbo, brezkon-
kurenčno obitje v mestu,
želi znanja v svojo ženitev
s gospodino ali vdevco brez
otrok do 40 let, tudi in de-
žele, ki bi imela vsaj 50.000
Din za povečanje obitja. —
Ponudnik je popolnoma zdrav
in krepak, solidnega, lepega
ter izobrazbenega vedenja in
ni alkoholik. Ponudbe s ali-
ko in življenjskim, ki se
vrne, je poslati na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" do 15. avgusta. —
Sreča in zadovoljnost.
21716

Pekovski mojster
s obitjem, 15% družico od
30—35 let. Tako s kapita-
lom imajo prednost. Samo
resne ponudbe s polnim na-
slovom — tudi v nemščini
na oglasni oddelen "Jutra".
pod št. 1. ali "Jutra".
21681

Kateri
inteligenten gospod, dobro
situsten, bi se semnjal s
inteligentno leženo, vev-
lega, znanja, v svojo po-
ročitve. Le resne ponudbe
s slike pod Mija Jankovič,
Celje, poštno letoče.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Novomeščani
Provzamev na dom partio,
ki ga tudi dikam in na
zahtevno kapram. Elizabeta
Starč, porica, Kandija 7.
20138

Letoviščarji, pozor!
Priporočam se gostinja Mare
vdeva 24. rej. Raptinika
v Aleksandrovi na otoku
Krk. Dnevni pension 50 Din
21704

Novomeščani
Provzamev na dom partio,
ki ga tudi dikam in na
zahtevno kapram. Elizabeta
Starč, porica, Kandija 7.
20138

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Alfa
Upam najlepše — prepozno
priobčeno. Na svilenje
sreča 13. ob 16. uri kot
nabavčica. — Naslov pove
oglasni oddelen "Jutra".
21473

Simpatija
rdečih kapljic želi znanja.
Dopise na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21648

Drž. uslužbenec
dobrega znanja, s nekaj
premetljivo, želi znanja s
samostojno gospodino ali
vdevco do 32 let starosti. —
Resne ponudbe prosim na
oglasni oddelen "Jutra" pod
št. 1. ali "Jutra" 220.
21681

Ločen uradnik
43 let star, dobro situsten,
prijetne zunanosti, želi znan-
ja s enako damo ali vdevco
Fustolovščino odklanja. Do-
pise na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21689

Osamljena gđ.
Inteligentna, kateri usoda
ni naklonila rodnega brata,
želi spoznati tem potom de-
votnosti gospodja, ki bi
srečal pri njej mesto brata.
Resne ponudbe in samo v
tem smislu na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21479

Mdž.-Bt.
Vsejaj dobi lakrno šelam
najboljši Kadar priide, iz-
ločniraj. Tam.
21740

Mlad gospod
želi znanja s gospodino ali
vdevco do 32 let starosti. —
Resne ponudbe na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" 220.
21738

Dragomir!
Hodja pri klopi okrog. —
V17 — Ponovno letom ob
1/2. uri 9. t. m. — Alfa.
21647

Vera
Drigite pismo v oglasnem
oddelku "Jutra".
21759

Eleganten
podjetnik
v Ljubljani želi štamparji
spoznati gospodino prikupljive
zunanosti v svojo izletov
ter posveti raznih zabavnih
večerov. Ponudbe pod št. 1. ali
"Jutra" do 15. avgusta na oglasni
oddelen "Jutra".
21779

Toni!
Drigni pismo v hotelu Soča
v Ljubljani. A. J. 21660

Annemarie
Evaletno prejel. N18 bud-
ga, bovi brez skrbi željeno
dobiti. Pismo sledi. Izkrene
poljube Tvoj.
21753

Malo pozno
Malo pozno... zato lakr-
no... in od sva. J. Ali
ved, da si samo moj. J.
21736

Starejša vdeva
s stanovanjem in nekaj do-
hodki. Iščo vdevke. Pismene po-
nudbe na oglasni oddelen "Jutra".
v Mariboru pod št. 1. ali "Jutra".
21771

Ugodna ženitev
Mlad, inteligenten, dobro
situsten trgovec in posestnik
v Ljubljani želi ženitev
benega znanja s do 24letno
premetljivo deželanko. Le
resne ponudbe pod št. 1. ali
"Jutra" do 15. avgusta na oglasni
oddelen "Jutra".
21617

Kateri gospod
naobrazen, inteligenten, bi
bil pripravljen osnovati s
naobrazeno, leženo, 40 let
stara, spoštovano dom? Po-
stavlja se v drugi potrebi.
— Odgovor na oglasni oddelen
"Jutra" pod št. 1. ali "Jutra".
21703

Rezna ženita ponudba
srednjih let, samec s petlet-
no izobrazbo, brezkon-
kurenčno obitje v mestu,
želi znanja v svojo ženitev
s gospodino ali vdevco brez
otrok do 40 let, tudi in de-
žele, ki bi imela vsaj 50.000
Din za povečanje obitja. —
Ponudnik je popolnoma zdrav
in krepak, solidnega, lepega
ter izobrazbenega vedenja in
ni alkoholik. Ponudbe s ali-
ko in življenjskim, ki se
vrne, je poslati na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra" do 15. avgusta. —
Sreča in zadovoljnost.
21716

Pekovski mojster
s obitjem, 15% družico od
30—35 let. Tako s kapita-
lom imajo prednost. Samo
resne ponudbe s polnim na-
slovom — tudi v nemščini
na oglasni oddelen "Jutra".
pod št. 1. ali "Jutra".
21681

Kateri
inteligenten gospod, dobro
situsten, bi se semnjal s
inteligentno leženo, vev-
lega, znanja, v svojo po-
ročitve. Le resne ponudbe
s slike pod Mija Jankovič,
Celje, poštno letoče.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Novomeščani
Provzamev na dom partio,
ki ga tudi dikam in na
zahtevno kapram. Elizabeta
Starč, porica, Kandija 7.
20138

Letoviščarji, pozor!
Priporočam se gostinja Mare
vdeva 24. rej. Raptinika
v Aleksandrovi na otoku
Krk. Dnevni pension 50 Din
21704

Novomeščani
Provzamev na dom partio,
ki ga tudi dikam in na
zahtevno kapram. Elizabeta
Starč, porica, Kandija 7.
20138

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Gospodična
s lastnim stanovanjem. Želi
poročiti okoli 40 let starega
gospoda, najraje državna
uslužbenca. — Naslov pove
oglasni oddelen "Jutra".
21686

Kratek klavir
zelo dobro ohranjen, po niz-
ki ceni naprodaj. — Naslov
pove oglasni oddelen "Jutra".
21530

Godbeni avtomat
(Hellas Hupfeld) električni
ki nadomešča popolno god-
bo, prodam. Pripraven
večji gostilni, restavraciji
ali kinu. Ogleda se pri M.
Sokliču v Ljubljani, Trnova
21714

Pianino
dobro ohranjen, kupim. —
Naslov v oglasnem oddelku
"Jutra".
20957

Harmoniko
novo, trivratno, zamenjam
za star motor, študi po-
kvarjen ali dobro ohranjeno
kolo. — Naslov v oglasnem
oddelku "Jutra".
21691

Klavir
vse dobro ohranjen, kupim.
Pisane ponudbe na oglasni
oddelen "Jutra" pod št. 1. ali
"Jutra".
21530

Pianino
dobro ohranjen, ugodno
prodam. — Naslov pove
oglasni oddelen "Jutra".
21747

Psa in psico
Sistokrvna španjela, leto
stara — lahorna stabeberja.
prodam, če raje zamenjam
za vpletanega pitbulla. Na-
slov v oglasnem oddelku
"Jutra".
21687

Springer Španiel
(Jagd-Spaniel) 8 tednov star,
s prvotnimi rodovni-
kom naprodaj. Milinkovič,
Ljubljana, Prešernova ul.
8. 7.
21711

Foksterijer
Sistokrvni, 10 tednov star,
naprodaj v Ljubljani. Kra-
kovič nasip 10.
21693

Konji za vožnjo
V kobilarni Turniš je več
konj kasačev, eno in dvo-
predni, naseljeni in m-
agili, za vsako službo
splošnih, po smerni ceni na-
prodaj Poljanila in ogled
v kobilarni Turniš pri Pija
21645

Prodaj čebele
7 dober zalotnih s mešom
A. 2. 4 romitarji možni,
14 prasnih panjev ter rano
dehlaroko orodje. Ugodno
za začetnike. Naslov pove
oglasni oddelen "Jutra".
21544

Psica
huda šušajka, 17 mesecev
stara, naprodaj za samo 150
Din s znanjem. — Ambrožev
trg 9.
21597

Golobe
razne vrste prodaja Tome
Frano, Dravice 25.
21779

Ročno torbico
v njej zadržala in slat kri-
šec s diamantom sem pozna-
la v vlaku št. 3 iz Mari-
bora. Pogost najditelj naj
je odda na oglasni oddelen
"Jutra".
21732

Fotoaparate
sprejemam v strokovno po-
pravilo Anton Kosina, Ceg-
narjeva ulica 12.
21654

Abonente
sprejemam na dobro domačo
brano v Tavčarjevi ulici 4.
11. nadst.
20667

Pletilni stroj
9/80 prodam po zelo ugodni
ceni. — Istotam se sprejme
učenka.
Strojna pisarna Javornik,
Studenec-Maribor.
21776

Letoviščarji, pozor!
Priporočam se gostinja Mare
vdeva 24. rej. Raptinika
v Aleksandrovi na otoku
Krk. Dnevni pension 50 Din
21704

Novomeščani
Provzamev na dom partio,
ki ga tudi dikam in na
zahtevno kapram. Elizabeta
Starč, porica, Kandija 7.
20138

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik
ob morja — mirna lega.
21611

Novomeščani
Provzamev na dom partio,
ki ga tudi dikam in na
zahtevno kapram. Elizabeta
Starč, porica, Kandija 7.
20138

Portorož
vila "Fortuna"
Penzija, domaća hrana in
uprava, smerne cene. V
drugi polovici avgusta in v
septembru milane cene. —
Tudi sobe brez penzije. Tik

Nosite samo „PEKO“ čevlje!!

Da imate elegantno obutev. —
Da imate najtrpežnejše čevlje.
Da imate takoj lep prihranek.
Da imate čevlje čimdalj časa in
Da imate vedno zdrave, neboleče, neožuljene noge!

Kmetovalci, obrtniki in trgovci! Ne pozabite
na okrajno obrtno-gospodarsko razstavo v Ormožu
ki se vrši od 8. do 15. avgusta 1926.

SPORED: V nedeljo, 8. avgusta 1926, ob 9. uri otvoritev obrtne razstave, ki traja do 15. avgusta. — Istega dne ob 11. uri razstava težkih konj noriške in belgijske pasme. — V ponedeljek, 9. avgusta ob pol 11. uri razstava govedi pingavskega plemena ter razstava svinj jorkširske pasme. — V torek, 10. avgusta ob pol 11. uri otvoritev razstave slovitih ormoško-ljutomerskih vin.

Pri vseh panogah razstave se obenem vrši tudi sejem. Ker je na železnicah SHS. dovoljen 50% popust, naj nihče ne zamudi posetiti in ogledati obrtno-gospodarske produkte ormoškega okraja.

Pozor! LOVCI! Pozor!

Predno nakupite lovske puške in vse druge lovske potrebščine, oglejte si našo bogato zalogo, kjer kupite najceneje.

V zalogi so novodospeli zasledovalne sandale, lovske palice, lovske stolčki, vsakovrstni vabci za divjačino ter najfinerše olje (Balistol, Klever) za orožje itd. itd.

Veletrgovina z železnino D. RAKUSCH, Celje

Dobro vpeljana
stara trgovska trdka

v prometnem kraju Južne Srbije želi veze s tovararni, obrtniki ter trgovskimi trdkami Slovenije, da prevzame zastopstvo oziroma razpečava njih blago.

Dopisi pod „Trgovina južna Srbija“ na upravo „Jutra“ Korespondenca srbska, slovenska in nemška.

Interesantom objavljamo, da smo prejeli iz Anglije

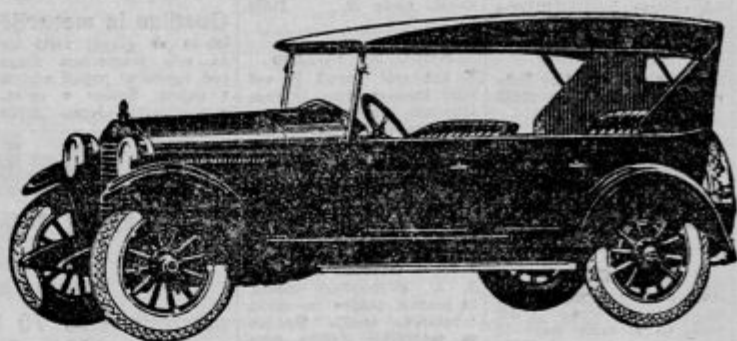
GRAMOFONE,

znamke „Gramophone“ najnovejših konstrukcij, kateri daleč nadkrijujejo vse dosedanje aparate. Te modele imamo razstavljene v naši trgovini. Prejeli smo tudi nad vse lične „Kovček-aparate“ opremljene z najnovejšo konstrukcijo.

Vsak, kdor se zanima za to popolnitev v gramofonih, naj si pri nas ogleda in posluša te umotvore. — Dobli smo tudi veliko število plošč z najnovejšimi posnetki. Samo prvovrstno blago!

A. RASBERGER, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) ulica 5.

Ceniki brezplačno! Ceniki brezplačno!

**Hudson-
Essex**

**6 cilind.
40 HP.**

Viktor Bohinc, Ljubljana, Dunajska cesta št. 21.

Zadružna hranilnica

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z.

Ljubljana Sv. Petra cesta 19 Ljubljana

daje posojila na
vknjižbo ter proti
zastavi vrednostnih
papirjev. Obrestuje
vloge na knjižice
po čistih

6%
brez
odpovedi.

Poseben oddelek
za prodajo srečk
Državne razredne
loterije ter prodajo
srečk ratne štete
na obroke

St. 20.039-1926
ret. IX.

RAZPIS.

**Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo
tesarskih, krovskih in kleparskih del**

za zgradbo nove stanovanjske hiše na Ahacjevi cesti v Ljubljani. Vsi potrebni podatki se dobe od srede, dne 4. avgusta t. l. dalje v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica št. 1.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 11. avgusta t. l. do 11. ure dopoldne pri imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 3. avgusta 1926

Korespondentinja
z večletno prakso, verzirana v korespondenci, knjigovodstvu in ostalih kontornih delih zeli mesta. Ponudbe pod „Marljiva 62“ na upravo „Jutra“.

Shuššanost.

V roku 3-4 tednov morete zasluseno pridobiti na telesni teži 5-6 kg. — Eubotni in elabotni ljudje so vedno nervozni in bolehi. Vsa moški daje prednost tenisu in letnim rameni in prvi. Hokeji in telesi nuditi novo in silavo hrano, potem uporabljajte „Tragol“ bombone, ker hote se po par dneh vporabe dosegi sila in napetost. Eubotni 60 Dja. — „Ela“, preprati sa pomirjevalne tvicev proti glavobolu, tiganju in nespanju. 8 to kremo samalite boleste dele in boleline prestanje v letni tipu Tuha 40 Din. — Eas leton proti mojemu nog. rok in elega telena. Ze prvi dan uporabe praela vse neprijeten duh in razjedena koža postane zdrava in gladka. Din 48. — Dobi se v vseh lekarnah. Eas kemija proti mojemu lin. skladišče na SHS Milana S. Hojka, Zagreb, Mažuravicev trg 8. — Zahtevajte povsod brezplačne cenike in savodil! 130-a

J. Stjepušin
Sisak

POZOR
ženini in neveste

Žimnice

matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane divane in tapetiške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan.
tapetnik
Krekov trg št. 7
(poleg Mesinca doma)

Lekarnarji!

Oddam krasen lokal za lekarno v najprometnejšem kraju Ljubljane, kjer ni nobene lekarne, event. se dobi tudi krasno stanovanje v isti hiši.

Pismene ponudbe pod „Lekarna“

Originalna STOLLWERCK

čokolada, bonboni in karamele

se zopet dobe. 5741 a Trgovci zahtevajte cenik od

J. KREK, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4.

LUX

LEVER BROS. LTD.
Port Sunlight,
ENGLAND.

Obvarujte običajno svojega oroka mehko, da ne rani njegove nežne kože. — Volnina se pri pranju ne skrči.

Zastopstvo in depoti: **NARBERT WEISS i drug, Zagreb,**
Salmišče 51. Telefon 7-33 Brz. naslov: NARBERTS

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Lipski velesejem

največji velesejem sveta.

11.000 razstavljalcev iz 21 dežel
160.000 kupcev iz 44 dežel

Jesen 1926:

29. avgusta do 4. septembra

Tudi za Vas je obisk velikega pomena!

Podrobna pojasnila daje:

Častno zastopstvo
Stegu in drugi,
Ljubljana,
Gledališka ulica št. 8.

Reform
steklenice

za konzerviranje sadja in povrtnin v vseh velikostih ter vse druge prikladne in Zupančev knjižice: Konzerviranje sadja in povrtnin ima v zalogi trdka

Lovro Petovar, Ivanjkovi
151-a Centri se pošlje na zahtevo